

FAITHFUL MEN · ISANG AKLATAN NG MGA KLASIKONG
KRISTIYANO

Mga Paliwanag sa mga Sulat nina Santiago at Pedro

Expository Notes on the Epistles of James and Peter

H. A. Ironside

Isinalin sa Tagalog mula sa orihinal na Ingles

Faithful Men

PlymouthBrethren.org · KEE Philippine Missions

Orihinal na pamagat sa Ingles: *Expository Notes on the Epistles of James and Peter*, ni H. A. Ironside.

Orihinal na edisyon: Loizeaux Brothers, Inc., Neptune, New Jersey; First Edition, April 1947; Tenth Printing, December 1973.

Salin sa Tagalog, 2026. Ang mga sipi mula sa Kasulatan ay isinalin mula sa edisyong Ingles ng aklat na ito; ang mga talata ay maaaring basahin sa Ang Dating Biblia.

Faithful Men, mula sa PlymouthBrethren.org at KEE Philippine Missions. Libreng basahin at ibahagi; huwag ipagbili.

“Ang mga bagay na iyong narinig sa akin sa harap ng maraming saksi, ay ipagkatiwala mo sa mga taong tapat, na makapagtuturo naman sa iba.” (2 Timoteo 2:2)

Santiago: Panimula

Si F. W. Grant, ang mahusay at maingat na tagapagpaliwanag ng Biblia na ang mga akda ay naging napakalaking pagpapala sa di-mabilang na libu-libong minamahal na mga anak ng Diyos, ang siyang nagpansin, ilang taon bago siya tinawag pauwi sa Langit noong 1902, na sa Bagong Tipan ay may isang Sulat na isinulat ni Jacob para sa mga inapo ng Israel! Sapagkat ang pangalan nating James sa Ingles (Santiago sa atin) ay katumbas talaga ng Jacob (*Jacobos* sa Griego), at kapareho ng *Jacques* sa Pranses, *Iago* sa Italyano, *Diego* sa Kastila, at iba pang anyo sa napakaraming wika. Pero iisa pa rin ang kahulugan, “ang umaagaw ng lugar ng iba,” o “ang humahawak sa sakong”—ang “nagpapatissod.” Ganyan nga si Jacob noong unang panahon. “Sa tiyan ay hinawakan niya sa sakong ang kanyang kapatid” (Hosea 12:3), at lagi siyang tuso at mapanlinlang hanggang sa siya’y binago ng biyaya ng Diyos, nang siya’y maging Israel, “isang prinsipal sa Diyos.”

May dalawang tinawag na Santiago, o Jacob, sa labindalawang apostol na pinili ng ating Panginoon dito sa lupa: si Santiago na anak ni Zebedeo, kapatid ni Juan na minamahal na alagad, at si Santiago na anak ni Alfeo, kapatid ni Judas (hindi ang Iscariote). Mukhang wala sa dalawang ito ang sumulat ng Sulat na pag-aaralan natin. Tiyak na hindi ang una, sapagkat pinatay siya ni Herodes di-nagtagal pagkatapos ng Pentecostes. Si Santiago na Nakababata, gaya ng karaniwang tawag sa isa, ay inakala ng ilan na siyang sumulat ng liham na ito. Pero mas marami ang naniniwala na ibang Jacob talaga ang sumulat—si Santiago na kapatid ng ating Panginoon ayon sa laman.¹ Siya ang may napakahalagang lugar sa iglesya sa Jerusalem, gaya ng

nababanggit sa aklat ng Mga Gawa. Itinuring siya ng unang Iglesya na anak nina Maria at Jose, na ipinanganak pagkatapos ni Jesus, na tinatawag na panganay ni Maria. Nang lumaon, nang simulang ipalaganap ang paniniwalang nanatiling birhen si Maria habambuhay, sinabi ng ilan na si Santiago ay anak ni Jose sa naunang asawa, kaya kapatid lamang sa ama ng ating Panginoon. Pero mukhang tinatanggihan ng Kasulatan ang ideyang ito. Tingnan lalo na ang Mateo 12:46, 47; 13:55; Marcos 3:31, 32; Lucas 8:19, 20; at 1 Corinto 9:5. Lahat ng talatang ito ay tila malinaw na nagpapatunay na may iba pang mga anak si Maria bukod kay Jesus. Sinasabi sa atin sa Juan 7: 5 na ang mga kapatid na ito ay hindi naniwala na si Jesus nga ang Mesiyas noong panahon bago Siya muling nabuhay. Pero nang Siya'y bumangon mula sa mga patay, nagpakita Siya kay Santiago (1 Corinto 15:7), at dahil dito, walang duda, siya na tinawag ni Pablo nang tahasang “si Santiago na kapatid ng Panginoon” (Galacia 1:19) ay naging tapat na tagasunod ng Isa na hindi niya naunawaan noon. Malinaw sa salaysay ng aklat ng Mga Gawa na di-nagtagal ay naging isang kilalang pinuno ang lalaking ito sa mga Cristiano sa Jerusalem, kaya nga ang ilang nanggaling doon at pumunta sa mga iglesyang itinatag ni Pablo ay sinasabing galing kay Santiago (Galacia 2:12), kahit na itinanggi na niya na binigyan niya sila ng pahintulot na gamitin ang kanyang pangalan para suportahan ang kanilang aral tungkol sa kautusan (Mga Gawa 15:24).

Makahulugan na ang pangalan niya ang unang binanggit sa Galacia 2:9: “si Santiago, si Cefas, at si Juan, na kinikilalang mga haligi,” at ipinapakita nito ang mataas na lugar na hawak niya sa iglesya sa Jerusalem. Pero maaari nating isantabi bilang walang batayang tradisyon lamang ang kuwentong ipinasa mula pa noong unang panahon na itinalaga raw siya ng mga apostol

bilang unang obispo ng Jerusalem. Gayunman, siya ang nanguna sa pulong na ginanap para pagpasyahan kung ano ang magiging tingin ng iglesyang iyon sa gawaing misyonero nina Pablo at Bernabe, gaya ng isinalaysay sa Mga Gawa 15. Siya ang nagbuod ng mga patotoong ibinigay, at nagmungkahi na sumulat ng isang liham para tiyakin sa mga Cristiano mula sa mga bansa na hindi sila itinuturing na obligadong sumunod sa mga kaugalian ng mga Judio.

Na si Santiago mismo ay nanatiling Judiong-Judio hanggang sa huli ay makikita sa payo na ibinigay niya kay Pablo nang dumating ito sa Jerusalem na may dalang tulong para sa kanyang bansa. Iminungkahi ni Santiago na sagutin ni Pablo ang gastos ng ilang kapatid na malapit nang tapusin ang kanilang panata bilang Nazareo, at handa na sanang gawin ito ni Pablo, bilang isang nagpakalahat sa lahat ng tao upang may mahikayat siyang ilan, nang siya'y hulihin at ikulong.

Marami, bukod kay Martin Luther, ang nag-akalang may nakita silang aral sa sulat ni Santiago na salungat sa aral ni Pablo sa Roma at Galacia; pero kung susuriing mabuti ang mga sulat na ito, makikita na magkaibang-magkaiba ang paksang tinatalakay nila. Ang binibigyang-diin ni Pablo ay ang pagiging-matuwid sa harap ng Diyos; si Santiago naman, ang pagiging-matuwid sa harap ng tao. Kung nakita lang ito ni Luther noong kanyang kabataan at mas binigyan niya ito ng diin, baka nailigtas niya ang marami sa kanyang mga tagasunod sa pagsandal sa basta paniniwala lamang sa halip na makilala ang tunay na pananampalatayang nagliligtas.

Hindi natin matitiyak kung kailan talaga isinulat ang Sulat ni Santiago. Marami ang nag-akala na ito ang pinakaunang aklat ng Bagong Tipan, na ginawa para pagdugtungin ang Luma at

Bagong Dispensasyon, at sa gayo'y ihanda ang daan para sa Ebanghelyong ipangangaral ni Pablo na susunod. Sa pagsasabi ko nito, hindi ko ibig sabihin na ibang Ebanghelyo ang ipinangaral ni Pablo kaysa sa ibang mga apostol, sapagkat iyan mismo ang mariin niyang itinatanggi sa Galacia 1:6-9. Pero ibinigay sa kanya ng Panginoong muling nabuhay ang mas buong pagkaunawa sa mga bunga ng gawain ni Cristo kaysa sa naihayag noon. Siya lamang ang nagsasalita tungkol sa pagiging-matuwid mula sa lahat ng bagay, at hindi lamang kapatawaran, gaano man kahalaga iyon.

Posibleng-posible na sumulat si Santiago di-nagtagal pagkatapos ng Pentecostes, pero ang kanyang liham ay nagpapakitang alam na ng mga mambabasa nang medyo buo ang mga dakilang katotohanan ng Cristianismo, at na lumaganap na ito sa buong mundo kung saan nakakalat ang bayang Israel.

Dahil dito, ang iba naman ay nagpasya na sa halip na ito ang unang kinasihang mensahe sa labindalawang lipi sa bagong panahon, baka isinulat ito nang medyo huli na, nang kumakalat na ang ilang sulat ni Pablo, lalo na ang sulat sa mga taga-Roma. Kung gayon, ang aral tungkol sa pagiging-matuwid sa pamamagitan ng mga gawa sa Kabanata 3 ay layong ituwid ang maling pagkaunawa ng ilan na halos lumalapit na sa antinomianismo (ang paniniwalang wala nang kautusang dapat sundin), na itinutulak ang aral ni Pablo sa sukdulang hindi niya kailanman sinadya.

Ang liham ay hindi para sa isang partikular na iglesia o grupo ng mga iglesia, kundi para sa labindalawang lipi ng Israel na nakakalat, ang labindalawang lipi na binanggit ni Pablo sa kanyang pananalita sa harap ni Agripa (Mga Gawa 26:7). Sa

kanila sumulat si Santiago, o Jacob, ang sarili nilang kapatid ayon sa laman, at inilapit sa kanila ang pag-aangkin ni Jesus, ang Panginoon ng kaluwalhatian. Hindi pa lubos na naghihiwalay noon ang iglesya at ang sinagoga. Maraming Israelitang mananampalataya ang nakikihalubilo pa sa kanilang mga kapatid na Judio sa mga pagtitipon sa sinagoga, kung saan malaya pang nakapagpapahayag ang mga may iba't ibang pananaw. Pero hindi dapat maging dahilan ang mga bagay na ito para balewalain o maliitin ng sinumang Cristiano ang Sulat na ito, sapagkat sa Katawan ni Cristo ay wala nang pagkakaiba ang Judio at Hentil; at kahit may mga grupo ng mga Judiong mananampalataya na hindi lubos na nakikisama sa mga Hentil na Cristiano, iisa sila kay Cristo, alam man nila ito o hindi. At ang lahat ng katotohanang moral at espirituwal, saan man ito matagpuan, ay para sa ating mga sumasampalataya ngayon sa Panginoong Jesu-Cristo at kumikilala sa Kanya bilang ating Ulo.

Ang tema ng Sulat ay “Isang Buháy na Pananampalataya,” isang pananampalatayang nakikita sa matuwid na pamumuhay at maka-Diyos na pag-uugali.

Ang limang kabanata ay tila naglalahad ng limang bahagi, at maaaring tawagin nang ganito:

Kabanata 1—Pananampalatayang Nagtatagumpay.

Kabanata 2—Pananampalatayang Nakikita.

Kabanata 3—Pananampalatayang Nagpipigil at Nagbibigay-lakas.

Kabanata 4—Pananampalatayang Nagpapasakop.

Kabanata 5—Pananampalatayang Matiisin at Naghihintay.

Sa buong Sulat ay makikita natin ang napakalapit na kaugnayan ng mga turo nito sa mga itinuro ng ating Panginoon sa Sermon sa Bundok (Mateo 5 hanggang 7). Hindi nito tinatalakay ang malalalim at mahirap unawaing mga doktrina kundi ang praktikal na pamumuhay Cristiano.

Santiago, Kabanata 1: Isang Pananampalatayang Nagtatagumpay

Malaking pagkakamali ang isipin, gaya ng ginawa ng ilan, na mas binibigyang-diin ng Sulat na ito ang mga gawa kaysa sa pananampalataya. Sa kabuuan nito ay idinidiin nito ang kahalagahan ng pananampalataya, pero ipinapakita nito na ang tunay na pananampalataya ay hindi kailanman hiwalay sa isang maka-Diyos na pamumuhay.

Sa talatang 1 ay ang pagbati. Kung tama tayo na si Santiago, ang kapatid ng Panginoon, ang sumulat ng Sulat na ito, lalong kapansin-pansin ang paraan ng pagtukoy niya sa kanyang sarili: “Si Santiago, lingkod ng Diyos at ng Panginoong Jesu-Cristo!” Kung nakilala man niya si Cristo ayon sa laman, hindi na niya Siya kilala nang gayon ngayon. Pinararangalan niya Siya bilang Panginoon at Mesiyas, at iniuugnay niya ang Kanyang pangalan sa pangalan ng Diyos Ama. Anuman ang mga pag-aalinlangan ni Santiago tungkol sa pag-aangkin ni Jesus noong nasa laman pa Siya, wala na siyang alinlangan ngayon. Napawi ang lahat ng iyon dahil sa muling pagkabuhay ng Isa na nakasama niya nang napakalapit sa kanilang tahanan sa Nazaret.

Sumulat siya “sa labindalawang lipi na nangangalat.” Bilang isang Judio rin, pero Judiong nakakakilala sa Panginoon sa kapuspusan ng buhay ng muling pagkabuhay, nagsasalita siya ngayon sa lahat ng kanyang mga kapatid sa Israel na ang mga ninuno ay ilang daang taon nang nakakalat sa mga bansa, at sila mismo ay nakakalat sa malalayong lugar. Marami sa kanila ang nakakilala kay Jesus bilang ang Cristo. Kung may babasa man ng liham na ito na wala pang ganitong pagkakilala, nais

niyang dalhin sila sa pagkakilala sa Kanya na Siya mismo ang katuparan ng lahat ng pag-asa ng Israel.

Hindi dapat balewalain nating mga Hentil na Cristiano ang bahaging ito ng Kasulatan, na para bang wala itong mensahe para sa atin dahil hindi tayo mga Israelita. Kung paanong ang mga sulat ni Pablo sa mga Hentil na Cristiano ay para sa lahat ng mananampalataya sa pangkalahatan, anuman ang dati nilang lahi o kaugnayan, gayundin naman ang Sulat na ito ay may mahalaga at mahahalagang katotohanan para sa ikatitibay at ikababanal ng lahat ng, gaya ng sumulat nito, ay mga alipin ng Diyos at ni Cristo.

Sa mga talatang 3 hanggang 5 ay may paalala tungkol sa pagtitiyaga sa gitna ng kahirapan, na napakalapit ang kaugnayan sa isinulat ni Pablo sa Roma 5:1-5.

“Mga kapatid ko, ipalagay ninyong buong kagalakan kapag kayo’y nahuhulog sa sari-saring tukso; yamang nalalaman ninyo na ang pagsubok sa inyong pananampalataya ay nagbubunga ng pagtitiis. At hayaang gawin ng pagtitiis ang kanyang ganap na gawa, upang kayo’y maging sakdal at buo, na walang anumang kakulangan” (tt. 2-4).

Hindi tanda na galit ang Diyos kapag ang Kanyang bayan ay pinadadaan sa mabibigat na pagsubok. Kung sinasabi ng isang tao na may pananampalataya siya sa Panginoon, makakaasa siya na masusubok ang kanyang sinasabi, maaga man o huli. Nakalulungkot na madalas tayong panghinaan ng loob at malumbay sa oras ng tukso, sa halip na maunawaan na iyon mismo ang panahon na dapat tayong “tumingala sa mukha ng Ama nang may pagtitiwala, alam na may layunin Siyang ginagawa sa atin na hindi magagawa sa ibang paraan. Tinatawag tayo na ituring na buong kagalakan kapag tayo’y

nahuhulog sa maraming pagsubok. Ang salitang “tukso,” gaya ng pagkagamit dito, ay hindi tumutukoy sa pagtukso sa atin na magkasala, kundi, gaya noong tinukso ng Diyos si Abraham, sa pagsubok sa ating pananampalataya. Sinasabi sa atin ni Pablo na ang kapighatian ay nagbubunga ng pagtitiis, at ganoon din ang pinagtitiibay ni Santiago: “Ang pagsubok sa inyong pananampalataya ay nagbubunga ng pagtitiis.” Likas sa atin ang pagiging mainipin at reklamador. Kahit ang mga Cristiano kung minsan ay naghihimagsik laban sa mga daan ng Diyos kapag salungat ang mga ito sa sarili nilang kagustuhan. Pero ang natututong sumuko sa anumang ipahintulot ng Diyos ay lumuluwalhati sa Kanya na nag-aayos ng lahat ng bagay ayon sa payo ng Kanyang sariling kalooban. Sinabi ni David na pinatahimik niya ang kanyang kaluluwa gaya ng batang inawat na sa pagsuso (Awit 31:2). Iyan ang halimbawa ng pagtitiis. Kapag inalis sa sanggol ang gatas ng ina at pinakain siya ng ibang pagkaing mas angkop sa kanyang edad, nagiging iyaan at mainitin ang ulo niya. Pero kapag talagang awat na siya, tapos na ang lahat ng iyon, at buong pasasalamat niyang tinatanggap ang pagkaing iniaalok sa kanya.

Habang lumalago tayo sa biyayang ito ng pagtitiis, hanggang sa wala nang paghihimagsik laban sa kalooban ng Diyos, nahuhubog ang isang matibay na pagkatao bilang Cristiano. Nagiging ganap at buo tayo, hindi na naghahangad sa mga bagay na minarapat ng Diyos na huwag ibigay. Ito ang tunay na tagumpay. Para makamit ito, kailangan ang karunungan higit sa kaya ng tao, pero handang ibigay ito ng Diyos bilang sagot sa panalangin.

“Kung ang sinuman sa inyo ay kulang sa karunungan, humingi siya sa Diyos, na nagbibigay nang sagana sa lahat at hindi

nanunumbat; at ito'y ibibigay sa kanya. Pero humingi siya nang may pananampalataya, na walang pag-aalinlangan. Sapagkat ang nag-aalinlangan ay tulad ng alon sa dagat na itinutulak ng hangin at ipinapadpad kung saan-saan. Huwag ngang isipin ng taong iyon na may tatanggapin siyang anuman mula sa Panginoon. Ang taong may dalawang isip ay pabagu-bago sa lahat ng kanyang lakad” (tt. 5-8).

Tiyak na ang biyayang kumikilos sa sarili niyang kaluluwa ang nagtulak kay Santiago na isulat ito. Lahat tayo ay kulang sa karunungan. Pero hindi niya tayo sinisisi dahil sa ating kamangmangan; sa halip, inilalagay niya tayo sa kalagayan ng mga maaaring nangangailangan ng tulong ng Diyos sa bagay na ito. “Kung ang sinuman sa inyo ay kulang sa karunungan!” Sino ang hindi nakakaramdam ng kakulangang ito sa sarili niyang buhay, kung may kababaang-loob man lang siya?

Pero ang pagkaalam sa ating pangangailangan ang unang hakbang para matanggap ang tutugon dito. Kaya hinihimok tayo na humingi sa Diyos—sa Kanya na walang hanggan ang karunungan, at natutuwang magbigay sa atin ayon sa ating pangangailangan kapag lumalapit tayo sa Kanya gaya ng mga anak sa isang Ama.

Kasiyahan ng Diyos na magbigay ng karunungan sa mga humihingi nang may pananampalataya, pero kung humihingi tayo nang pakitang-tao lamang, na walang buong pagtitiwala na handa Siyang sumagot, nilalapastangan lamang natin Siya, kaya walang sagot. Ang paghingi nang may pananampalataya ay nangangailangan ng pagkaalam na ang ating hinihiling ay ayon sa Kanyang kalooban. Pero makatitiyak tayo na lagi Niyang nais na ibigay sa Kanyang bayan ang karunungan kailangan nila para matahak ang tamang daan sa mundong ito.

Ang manalangin nang may pag-aatubili o pag-aalinlangan ay mabigo sa pagpapala. Ang ganyang tao ay kasingpabagu-bago ng mga alon sa dagat na itinutulak paroo't parito ng magkasalungat na hangin. Ang taong pi Diyos ay hindi dapat mahilig sa pagbabago (Kawikaan 24:21). Ang palaging lumilipat mula sa isang daan papunta sa iba ay naglalantad lamang ng sarili niyang kawalan ng katatagan at ng kawalan niya ng pakiramdam na nasa ilalim siya ng pamamahala ng Diyos. Sumulat si Pablo sa mga taga-Galacia (Galacia 5:8), "Ang ganitong pagpapadala sa panghihikayat ay hindi galing sa Kanya na tumatawag sa inyo" (*literal na salin*). Ang taong laging tumitingin sa Diyos para sa patnubay ay magiging tiyak sa kanyang landas.

Ang taong may dalawang isip ay hindi kailanman nakatitiyak sa anuman. Palipat-lipat siya ng tawag at palipat-lipat ng uri ng paglilingkod, gaya ng bubuyog o paruparong lumilipad mula bulaklak hanggang bulaklak, pero lagi siyang balisa at akala niya ay may ibang daan na mas mabuti kaysa sa tinahak niya. "Ang maamo ay papatnubayan Niya sa katarungan: at ang maamo ay tuturuan Niya ng Kanyang daan" (Awit 25:9). Ang pagiging pabagu-bago ay tanda ng kaloobang hindi pa napapasuko, at karaniwan din ng lumalaking sarili, na nagtutulak sa isang tao na masyadong abalahin ang sarili sa kahalagahan ng sarili niyang mga gawain.

"Ang kapatid na mababa ang kalagayan ay magalak sa kanyang pagkakataas: at ang mayaman, sa kanyang pagkakababa: sapagkat gaya ng bulaklak ng damo ay lilipas siya. Sapagkat sumisikat ang araw na may matinding init, at tinutuyo ang damo, at nalalagas ang bulaklak nito, at nawawala ang ganda ng anyo nito: gayundin naman ang mayaman ay malalanta sa

kanyang mga lakad. Mapalad ang taong nagtitiis ng tukso: sapagkat kapag siya'y nasubok na, tatanggapin niya ang korona ng buhay, na ipinangako ng Panginoon sa mga umiibig sa Kanya" (tt. 9-12).

Ang kababaang-loob ay laging bagay sa mga nagsasabing sumusunod sila sa Kanya na nagsabi, "Ako'y maamo at mababang-loob" (Mateo 11:29). Kung itinataas Niya ang isang tao, maaari siyang magalak sa Kanyang kabutihan, na kinikilalang purong biyaya ang lahat ng iyon; pero kung ipahintulot Niyang magbago ang kalagayan, kaya ang dating may-kaya ay napunta sa kahirapan, tanggapin niya ang lahat bilang galing sa kamay ng Isa na hindi nagkakamali. Ang tao, sa totoo lang, ay gaya lamang ng damo at ng bulaklak sa parang; mabilis siyang lumilipas sa mundong ito, gaano man kataas o kababa ang kanyang kalagayan sa ngayon. Maaaring mamukadkad ang bulaklak nang ilang araw at hangaan ng lahat ng nakakakita, pero mabilis itong natutuyo sa init ng araw, at nalalanta at nalalagas; ganoon din ang mga tao, maaaring may sandali sila ng pagkakataas, nagpapakasaya sa kanilang kayamanan at sa mga pribilehiyong naibibigay ng salapi, pero di-magtatagal ay matatapos ang lahat ng ito; at kung wala silang walang-hanggang kayamanang nakaimbak sa Langit, mawawalan sila ng lahat.

Ang tinutukoy ng talatang 12 ay ang mananampalatayang sinubok at pinatunayan, na tiyak na pagpapalain habang tinitiiis niya ang dalamhati alang-alang kay Cristo. Kapag tapos na ang tukso at nanatili siyang matatag hanggang sa wakas, ipinapangako sa kanya ang korona ng buhay na ibibigay ng Panginoon sa lahat ng nagpakita, sa pamamagitan ng kanilang debosyon sa Kanya, na tunay nilang inibig Siya. Hindi ito dapat

ipagkamali sa buhay na walang hanggan, na libreng kaloob ng Diyos, ang bahagi ng lahat ng sumasampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo. Ang korona ng buhay ay gantimpala sa tapat na pagtitiis dahil sa pag-ibig sa Tagapagligtas. Ito ang korona ng martir, gaya ng makikita natin sa Apocalipsis 2:10, “Maging tapat ka hanggang sa kamatayan, at bibigyan kita ng korona ng buhay.”

Ang buhay na walang hanggan ay hindi kailanman maiwawala. Ito ang buhay na pinagsasaluhan ng lahat ng tinubos. Ang mga mayroon nito ay hindi kailanman mapapahamak (Juan 10:25-29). Pero ang korona ng buhay ay maaaring mawala; oo, mawawala ito kung ang isang tao ay magtaksil sa ipinagkatiwala sa kanya. Kaya binabalaan tayo, “Ingatan mong mabuti ang nasa iyo, upang walang sinumang makakuha ng iyong korona” (Apocalipsis 3:11).

“Huwag sabihin ng sinuman kapag siya’y tinutukso, Ako’y tinutukso ng Diyos: sapagkat ang Diyos ay hindi matutukso ng masama, at hindi rin Siya nanunukso sa kaninuman: kundi ang bawat tao ay natutukso kapag siya’y nahihila at naaakit ng sarili niyang masamang pagnanasa. At ang masamang pagnanasa, kapag naglihi na, ay nanganganak ng kasalanan: at ang kasalanan, kapag lubos nang lumaki, ay nanganganak ng kamatayan. Huwag kayong padaya, mga minamahal kong kapatid” (tt. 13-16.)

Nagsalita si Santiago tungkol sa tukso bilang pagsubok. Ngayon naman ay tinatalakay niya ito bilang pang-uudyok na magkasala. Kailanman ay hindi tama na isisi ang ganitong tukso sa Isang lubos na Banal, ang ating Diyos na tumawag sa atin sa isang banal na pamumuhay. Hindi Siya matutukso ng masama; lagi Niya itong kinasusuklanan. At hindi rin Siya

kailanman nanunukso sa kaninuman. Sa halip, sa maraming paraan ay hinihikayat Niya tayong tumakas sa tukso at tahakin ang daan ng banal na pagpapasakop sa Kanyang kalooban. Tinuruan ni Jesus ang Kanyang mga alagad na manalangin, “Huwag Mo kaming ihatid sa tukso.” Ibig sabihin, huwag Mo kaming pabayaang sumunod sa sarili naming mapanganib na daan na maglalantad sa amin sa matinding panggigipit ng kaaway ng aming kaluluwa, na sa sandali ng kahinaan ay maaaring magdulot sa amin na mahulog sa malaking kasalanan, gaya ng nangyari kay David “nang magbabagal-bagal siya sa bahay sa halip na pangunahan ang Israel sa pakikipaglaban sa kanilang mga kaaway. Tayo’y natutukso, hindi ng Diyos, kundi ng lakas ng sarili nating makalamang mga pagnanasa. Dahil nadadaya tayo ng paghahangad na pagbigyan ang sarili, laging may panganib na sumuko sa tukso kung hindi natin ibibilang ang ating sarili na tunay na patay sa kasalanan pero buháy sa Diyos, gaya ng sinasabi sa atin ni Pablo sa Roma 6.

Ang masamang pagnanasang pinag-iisip-isip ay nagbubunga ng tahasang kasalanan, sapagkat kung ano ang iniisip ng tao sa kanyang puso ay gayon siya (Kawikaan 23:7). Ang kasalananang pinagbibigyan ay humahantong sa kamatayan, sapagkat “ang kaluluwang nagkakasala ay mamamatay” (Ezekiel 18: 4).

Ang prinsipyo ang itinatatag niya rito, gaya rin ng mababasa natin sa Roma 8: 6, “ang pag-iisip ayon sa laman (o, ang pagkahilig ng laman) ay kamatayan.” Kailangan nating mag-ingat na huwag magkamali tungkol dito. Kailanman ay hindi ligtas na paglaruan ang kasalanan.

“Ang bawat mabuting kaloob at ang bawat sakdal na kaloob ay mula sa itaas, na bumababa mula sa Ama ng mga ilaw, na sa Kanya ay walang pagbabago, ni anino man ng pag-iiba. Sa

Kanyang sariling kalooban ay ipinanganak Niya tayo sa pamamagitan ng salita ng katotohanan, upang tayo'y maging isang uri ng unang bunga ng Kanyang mga nilalang. Kaya nga, mga minamahal kong kapatid, ang bawat tao ay maging maliksi sa pakikinig, mabagal sa pagsasalita, mabagal sa pagkagalit: sapagkat ang galit ng tao ay hindi gumagawa ng katuwiran ng Diyos. Kaya nga alisin ninyo ang lahat ng karumihan at ang labis na kasamaan, at tanggapin ninyo nang may kaamuan ang Salitang itinanim sa inyo, na may kapangyarihang ilitas ang inyong mga kaluluwa” (tt. 17-21).

Ang pusong marunong magpasalamat ay tumatanggap ng lahat bilang galing sa Diyos, alam na ang bawat mabuti at sakdal na kaloob (at ganito nga ang lahat ng ibinibigay Niya) ay bumababa mula sa Langit, mula sa Ama ng mga ilaw. Alam Niya kung ano ang nasa kadiliman, pero ang liwanag ay nananahan sa Kanya (Daniel 2:22), na sa Kanya ay walang pagbabago ni aninong likha ng pag-iiba. Ang bawat pagpapala para sa panahong ito at sa walang hanggan ay utang natin sa di-nagkukulang na kabutihan at di-nagbabagong layunin ng biyaya.

Ang ating bagong kapanganakan mismo ay pagpapahayag ng Kanyang mabuting kalooban. Inilapat Niya ang Salita ng katotohanan sa ating budhi, na nagtulak sa atin na ipahayag ang ating mga kasalanan at magtiwala sa Tagapagligtas na Kanyang inilaan. Kaya tayo'y naging bagong handog na unang bunga, ang patunay ng malaking ani na aanihin sa takdang panahon. Si Cristo Mismo, sa Kanyang muling pagkabuhay, ay tinatawag na unang bunga ng mga natutulog, at ang lahat ng Kanyang tinubos sa kasalukuyang panahon ng biyaya ang

bumubuo sa buong paghahandog ng bagong nilalang, bago ang napakalaking pag-aani sa panahon ng Milenyo.

Bilang mga tumanggap ng ganitong walang kapantay na biyaya, tiyak na nararapat na mag-ingat tayo na maipakilala nang tama ang Isa na pinagkakautangan natin ng napakarami. Kaya hinihimok tayo bilang mga minamahal na kapatid na maging maliksi sa pakikinig at pagsunod sa Salita, at mabagal sa pagpapahayag ng ating sarili, malibang tinuturuan tayo ng Espiritu ng Diyos. At higit sa lahat, maging mabagal sa galit o pagkainis, anuman ang pang-uudyok; sapagkat ang ating galit na nagtutulak sa atin na gumanti sa ating mga kaaway sa parehong paraan ay hindi kailanman ayon sa katuwiran ng Diyos. Ang pananalitang ito ay hindi ginamit dito gaya ng paggamit ni Pablo sa Roma at sa iba pang bahagi. Hindi ito tungkol sa katuwirang kinatatayuan ng kaluluwang inaring-matuwid sa harap ng Diyos, kundi tungkol sa matuwid na katangian ng Diyos na nagtutulak sa Kanya na harapin ang kasalanan ayon sa nararapat dito.

Kaya nararapat sa atin, bilang mga ipinanganak ng Diyos, na hatulan sa ating sarili ang bawat hilig sa karumihan o sa labis na kasamaan (na siyang pumupuno sa ating likas na puso), at tanggapin nang may kapayakan ang Salita ng Diyos na itinanim sa atin, na sa pamamagitan nito ay nakakasumpong tayo ng praktikal na kalayaan mula sa mga di-banal na hilig na kinakalaban natin. Ang kaligtasan ng kaluluwa rito ay hindi ang pagtubos sa atin mula sa hatol na nararapat sa ating mga kasalanan, kundi tumutukoy ito sa paglilinis ng ating mga damdamin at pagmamahal, na siyang pagpapahayag ng mga gawain ng ating kaluluwa.

“Pero maging tagatupad kayo ng Salita, at hindi tagapakinig lamang, na dinadaya ang inyong sarili. Sapagkat kung ang sinuman ay tagapakinig ng Salita, at hindi tagatupad, siya’y tulad ng taong tumitingin sa kanyang likas na mukha sa salamin: sapagkat tinitingnan niya ang kanyang sarili, at umaalis, at agad na nakakalimutan kung ano ang kanyang anyo. Pero ang tumitingin nang mabuti sa sakdal na kautusan ng kalayaan, at nananatili roon, na hindi isang tagapakinig na nakakalimot, kundi tagatupad ng gawa, ang taong ito ay pagpapalain sa kanyang ginagawa” (tt. 22-25).

Yamang ipinanganak tayong muli sa pamamagitan ng Salita, gaya ng sinasabi rin sa atin ni Pedro (1 Pedro 1:23), tinatawag tayo na lumakad sa pagsunod sa pananampalatayang ipinahayag sa Banal na Kasulatan; hindi lamang pakikinig sa nakasulat doon, kundi gawin ang Salitang iyon na ating tagapayo. Kung hindi ganito, dinadaya lamang natin ang ating sarili, na iniisip na sapat na ang pagkaalam sa isip ng mga katotohanan ng Biblia.

Ang makarinig at makaalam ng kalooban ng Diyos pero hindi ito sinusunod ay gaya ng taong tumitingin sa sarili niyang mukha sa salamin at pagkatapos ay umaalis at nakakalimutan ang tunay niyang itsura. Ang Salita ng Diyos ay ganyang salamin. Ginawa ito para ipakita sa atin kung ano tayo, at sa gayon ay ipinapakita nito sa atin na kailangan natin ng praktikal na paglilinis!

Ang Salitang ito ay tinatawag dito na “kautusan ng kalayaan,” sapagkat inilalahad nito ang mga prinsipyo ng pag-uugali na kinagagalakan ng taong ipinanganak na muli. Kagalakan niya ang gawin ang kalooban ng Diyos. Kaya hindi ito ministryo ng paghatol, gaya ng kautusan para sa Israelitang hindi pa

ipinanganak na muli, kundi ito'y tuntunin ng kalayaan, sapagkat ang tunay na nakakakilala sa Panginoon ay nagagalak sa paglilingkod sa Kanya. Kaya siya'y hindi lamang tagapakinig kundi tagatupad ng Salita, at nakakasumpong siya ng pagpapala sa landas ng pagsunod.

“Kung ang sinuman sa inyo ay mukhang relihiyoso, at hindi pinipigilan ang kanyang dila, kundi dinadaya ang sarili niyang puso, walang kabuluhan ang relihiyon ng taong ito. Ang relihiyong dalisay at walang dungis sa harap ng Diyos at Ama ay ito: dalawin ang mga ulila at mga balo sa kanilang kapighatian, at ingatan ang sarili na walang dungis mula sa sanlibutan” (tt. 26, 27).

Ang salitang “relihiyon” ay makikita lamang nang limang beses sa Bagong Tipan, at ang “relihiyoso” ay dalawang beses lamang. Bukod sa mga nakatala rito, ginamit ni Pablo ang “relihiyon” nang tatlong beses (Mga Gawa 26:5; Galacia 1:13, 14), at ginamit ni Lucas ang salitang “relihiyoso” nang isang beses (Mga Gawa 13:43). Ang salitang Ingles na “religion” ay galing sa Latin at ang literal na kahulugan ay “itali pabalik;” ibig sabihin, muling itali ang tao sa Diyos. Sa karaniwang gamit, ang ibig sabihin nito ay isang sistema ng paniniwala at gawain. May tatlong magkakaibang salitang Griego na isinalin nang ganito; ang isa ay halos kapareho ng ating salin, pero kapag nagsasalita si Pablo tungkol sa relihiyon ng mga Judio, ang talagang sinasabi niya ay “Judaismo,” at dapat sanang ganoon ang pagkakasalin. At kapag nagsasalita si Lucas tungkol sa “mga relihiyosong proselita,” gumamit siya ng salitang ang ibig sabihin ay mga tagasunod na sumasamba.

Sa mga talatang ito, ginamit ni Santiago ang salitang *threskia*, na tumutukoy sa pananampalatayang panrelihiyon, sa mga

anyo at seremonya nito. Ang maging napakaingat sa mga ito pero hindi naman pinipigilan ang dila, para maiwasan ang padalos-dalos o di-matalinong pananalita, ay pandaraya lamang sa sarili. Ang ganyang relihiyon ay pagkukunwari lamang, walang laman.

Ang tunay na relihiyon—o ang pagsasagawa ng kabanalan—sa harap ng Diyos at Ama ay ito: ang magpakita ng tunay na malasakit sa mga nangangailangan, gaya ng mga ulila at mga balo, at ang lumakad nang may banal na paghiwalay sa lahat ng karumihan, sa gayo'y iniingatang walang dungis ang sariling kasuotan mula sa sanlibutan. Ito ang pananampalatayang nagtatagumpay na idinidiin ni Santiago—isang pananampalatayang nagbibigay-kakayahan sa isang tao na mapagtagumpayan ang sanlibutan at mapaibabawan ang makasalanang mga kahangalan nito.

Santiago, Kabanata 2: Isang Pananampalatayang Nakikita

Madaling hatiin sa dalawang bahagi ang kabanatang ito: una, ang mga talata 1 hanggang 13, at ikalawa, ang mga talata 14 hanggang 26. Sa dalawang bahaging ito, idinidiin ni Santiago kung gaano kahalaga na totoo at tapat ang ating pakikitungo sa Diyos at sa Kanyang Salita. Alam ni Santiago na marami sa mga sinusulatan niya, na sa likas na kapanganakan ay kabilang sa labindalawang lipi ng Israel, ay umasa noong una sa pagsunod sa kautusang ibinigay sa Sinai bilang batayan ng pagtanggap sa kanila ng Diyos. Kaya tinutusok niya ang kanilang budhi, sa paraang masasabi nating paikot-ikot, upang ipakita sa kanila kung gaano kahangal na mag-akalang makakamtan nila ang sarili nilang katuwiran sa pamamagitan ng pagtupad sa mga alituntunin ng kautusan. Sa ikalawang bahagi ng kabanata, inilalantad naman niya ang maling akala na ang basta pagkilala na totoo ang mga dakilang katotohanan ng pagka-Cristiano ay siya nang pananampalatayang nagliligtas. Ang taong tunay na tumanggap kay Cristo ay magpapakita ng kanyang pananampalataya sa pamamagitan ng kanyang mga gawa.

Pansinin natin kung gaano kahusay inilalantad ng kinasihang manunulat na ito ang nakatagong kasamaan ng likas na puso ng tao.

“Mga kapatid ko, huwag ninyong hawakan ang pananampalataya sa ating Panginoong Jesu-Cristo, ang Panginoon ng kaluwalhatian, nang may pagtatangi sa mga tao. Sapagkat kung pumasok sa inyong kapulungan ang isang taong may singsing na ginto at magarang damit, at pumasok din ang isang dukha na may maruming damit; at pinapansin ninyo ang

nakasuot ng magarang damit, at sinasabi ninyo sa kanya, Maupo ka rito sa magandang lugar; at sinasabi ninyo sa dukha, Tumayo ka rian, o maupo ka rito sa ibaba ng aking tuntungan: hindi ba kayo nagtatangi sa inyong sarili, at naging mga hukom na may masasamang pag-iisip? Makinig kayo, mga minamahal kong kapatid, Hindi ba pinili ng Diyos ang mga dukha sa sanlibutang ito upang maging mayaman sa pananampalataya, at mga tagapagmana ng kaharian na Kanyang ipinangako sa mga umiibig sa Kanya? Ngunit hinamak ninyo ang dukha. Hindi ba ang mayayaman ang umaapi sa inyo, at sila ang kumakaladkad sa inyo sa harap ng hukuman? Hindi ba sila ang lumalapastangan sa marangal na pangalang itinawag sa inyo? Kung tinutupad ninyo ang maharlikang kautusan ayon sa Kasulatan, libigin mo ang iyong kapwa gaya ng iyong sarili, mabuti ang inyong ginagawa: ngunit kung nagtatangi kayo sa mga tao, nagkakasala kayo, at hinahatulan kayo ng kautusan bilang mga lumalabag. Sapagkat ang sinumang tumutupad sa buong kautusan, ngunit natisod sa isang bagay, ay nagkasala sa lahat. Sapagkat Siya na nagsabi, Huwag kang mangangalunya, ay nagsabi rin, Huwag kang papatay. Kaya kung hindi ka nangangalunya, ngunit pumapatay ka, naging lumalabag ka sa kautusan. Gayon kayo magsalita, at gayon kayo gumawa, gaya ng mga hahatulan sa pamamagitan ng kautusan ng kalayaan. Sapagkat walang awang hahatulan ang hindi nagpakita ng awa; at ang awa ay nagtatagumpay laban sa paghatol” (tt. 1-13).

Wala nang mas malinaw na nagpapakita ng pagkamakasarili ng puso ng tao kaysa sa hilig nating sumipsip (kung gagamit tayo ng karaniwang salita) sa mayayaman at sa mga may pinag-aralan, habang pinababayaan o hindi pinapansin ang mga dukha at walang alam. Matapang na nagsalita si Santiago laban sa hilig na ito. Kasuklam-suklam na ito kapag nakikita sa

sanlibutan, sa mga taong hindi naman nagsasabing sila ay Cristiano o may anumang relihiyon. Lalo pang nakakahiya kapag nakikita ito sa lugar kung saan nagtitipon ang mga lalaki at babae na ang layunin daw ay sumamba sa Diyos. Sa ganitong mga pagtitipon, walang lugar ang ganyang bastos na pagkiling sa mayayaman o ang paghamak sa mahihirap.

Napakalaking pagsasalungatan ang magsabing nananampalataya ka sa Kanya na, bagaman Panginoon ng Kaluwalhatian, ay naging napakadukha rito sa lupa na wala Siyang mapaghiligan ng Kanyang ulo, at pagkatapos ay magtatangi ka pala sa mga tao nang ganito. Pare-parehong mahalaga sa Kanya ang lahat, ngunit sa natatanging paraan, ang mga dukha ay pinagtutuunan ng Kanyang pag-ibig at pagkalinga.

Ang salitang isinaling “kapulungan” sa t. 2 ay ang totoo ay “sinagoga.” Gaya ng napansin na natin, ang mga sinulatan ni Santiago ay hindi pa humihiwalay sa mga sinagoga ng mga Judio. Nakikipagtipon pa sila sa kanilang mga kapatid sa mga lugar na ito kung saan binabasa si Moises at itinuturo ang mga Kasulatan, gaya ng sinasabi sa atin sa Mga Gawa 15:21, kung saan ang Santiago ring ito ang nagsasalita.

Habang binabasa natin ang nakasulat dito, parang nakikita na ng ating isipan ang mga sumasamba at mga kaanib na nagkakatipon sa sinagoga. Biglang nagkaroon ng kaguluhan nang bumukas ang pinto at lumitaw ang matabang anyo ng isang kilala at mayamang mangangalakal, nakasuot ng mamahaling damit at may singsing na ginto sa daliri. Agad siyang nilapitan ng isang tagapaglingkod, o baka isa sa mga pinuno, na buong pagmamalaking inihatid ang bagong dating sa isang pinakamagandang upuan. Doon siya pinaupo nang

may buong paggalang at pagpapahalaga, na para bang gumagawa pa siya ng malaking pabor sa kapulungan dahil dumalo siya sa pagsamba. Muling bumukas ang pinto, at lumitaw ang isang mahiyaing lalaki mula sa pinakamahirap na uri ng manggagawa. Nahihiya siyang lumilinga-linga, naghahanap ng puwestong hindi siya mapapansin pero maririnig pa rin niya ang mga panalangin at ang pagbasa ng mga Kasulatan. Noong una, walang kumikilos para asikasuhin siya; sa wakas, may nag-alok sa kanya ng isang tuntungan ng paa o isang upuan sa likod, at tinanggap naman ito nang may angkop na kababaang-loob ng kapatid na dukhang ito. Tiyak na hindi ikalulugod ng Diyos ang ganyang asal! Lubos nitong inilalantad ang kalagayan ng puso ng mga naroroon. Ipinakikita ng ganitong pagtatangi na masama ang pag-iisip ng mga gumagawa nito, sapagkat hinahamak nila ang dukha at pinarangalan ang nakaririwasa.

Gayunman, pare-parehong mahalaga ang lahat sa Diyos, at pinili Niya ang mga dukha sa sanlibutang ito, na pinayaman sa pananampalataya, upang maging mga tagapagmana ng Kanyang kaharian, na may bahagi ang lahat ng umiibig sa Kanya. Ang hamakin ang mga ito ay paglapastangan sa Kanya na kumikilala sa kanila bilang Kanyang sariling mga anak.

Gaano kadalas na ang mayayaman at masagana ang nanguna sa pagsalungat sa Ebanghelyo at sa pag-api sa mga taong mas hirap ang kalagayan, kinakaladkad pa nga sila sa hukuman upang dayain at agawan ng talagang sa kanila. Ang mga taong ito na umaasa sa kanilang kayamanan at nagmamalaki sa kanilang kapangyarihan at impluwensiya ay madalas na lumalapastangan sa “marangal na pangalang” itinatawag sa mga mananampalataya kay Cristo.

Sinabi ni Jesus na ang ikalawang dakilang utos ay “Ibigin mo ang iyong kapwa gaya ng iyong sarili.” Tinatawag ito ni Santiago na maharlika ng kautusan. Nilalagom nito ang pananagutan ng tao sa kanyang kapwa. Ang tumutupad nito ay iibig sa lahat ng tao at hindi hahamak sa kaninuman. Kaya ang pagtatangi sa mga tao, ang pagpapahalaga sa isa nang higit sa iba, ay paglabag sa titik at sa diwa ng banal na utos na ito. Ito ay pagkakasala, at hinahatulan siya ng kautusan bilang lumalabag.

Para sa ganitong tao, kahangalan na ang magkunwaring matuwid siya sa harap ng Diyos. Nalabag na niya ang kautusan, kaya wala na siyang karapatang umasa ng pagpapala batay sa pagsunod sa kautusan. Hindi kailangang labagin ang bawat utos ng kautusan upang mahatulan bilang kriminal sa paningin ng Diyos. Ang matisod sa isang bagay ay pagkakasala sa lahat. Ang kahit pinakamaliit na paglabag sa kautusan ay nagpapakita ng sariling kalooban at ng pusong ayaw pasakop. Isabit mo ang isang tao sa ibabaw ng bangin gamit ang isang kadenang may sampung kawing; ilan sa mga ito ang kailangang maputol para siya mahulog sa kailaliman? Kapag naputol ang pinakamahinang kawing, wasak na ang kadena, at mahuhulog ang tao sa kanyang kapahamakan.

Ang kautusan ding iyon na nagbabawal sa pangangalunya ay nagbabawal din sa pagpatay. Hindi kailangang nagkasala ang isang tao sa dalawang ito upang mapasailalim siya sa paghatol. Ang paglabag sa alinman sa dalawang utos ay sapat na upang ituring siyang lumalabag sa kautusan. Kaya gaano kawalang-pag-asa ang pagsisikap ng sinuman na ariing-ganap batay sa sarili niyang pagsunod!

Ngunit ang kautusang iyon, na nakakatakot para sa makasalanang, ay kautusan ng kalayaan para sa taong ipinanganak na muli, sapagkat iniuutos nito ang mismong pamumuhay na kinagagalakan at kinaliligayahan ng taong ipinanganak ng Diyos. Kaya mag-ingat ang Cristiano na huwag siyang mamuhay nang salungat sa kanyang ipinahahayag, sapagkat “walang awang hahatulan ang hindi nagpakita ng awa.” Sa ilalim ng pamamahala ng Diyos, inaani ng tao ang kanyang itanim; at kung paano niya hinahatulan ang iba, gayundin siya hahatulan, ngunit “ang awa ay nagtatagumpay laban sa paghatol.” Hindi nais ng Diyos na maging malupit sa kaninuman. Lagi siyang handang magpatawad at magpala kapag kinikilala at ipinagtatapat ang kasalanan. Yamang tayo mismo ay tumanggap ng ganitong awa, tinatawagan tayong magpakita ng awa at habag sa iba, gaano man kababa ang kanilang kalagayan.

Natural na humahantong ito sa pagdidiin sa kahalagahan ng isang pananampalatayang nakikita sa mabubuting gawa, at ito ang tinatalakay sa natitirang bahagi ng kabanata.

“Ano ang pakinabang, mga kapatid ko, kung sabihin ng isang tao na siya ay may pananampalataya, ngunit wala siyang mga gawa? Maililigtas ba siya ng pananampalatayang iyon? Kung ang isang kapatid na lalaki o babae ay hubad, at walang makain sa araw-araw, at sabihin sa kanila ng isa sa inyo, Humayo kayo nang payapa, magpainit kayo at magpakabusog; ngunit hindi ninyo ibinibigay sa kanila ang mga kailangan ng katawan; ano ang pakinabang? Gayundin ang pananampalataya, kung walang mga gawa, ay patay, palibhasa’y nag-iisa. Oo, maaaring sabihin ng isang tao, Ikaw ay may pananampalataya, at ako ay may mga gawa: ipakita mo sa akin ang iyong pananampalataya nang

walang mga gawa, at ipakikita ko sa iyo ang aking pananampalataya sa pamamagitan ng aking mga gawa. Sumasampalataya ka na may isang Diyos; mabuti ang iyong ginagawa: ang mga demonyo man ay sumasampalataya, at nangininginig. Ngunit nais mo bang malaman, O taong walang kabuluhan, na ang pananampalatayang walang mga gawa ay patay? Hindi ba ang ating amang si Abraham ay inaring-ganap sa pamamagitan ng mga gawa, nang ihandog niya sa dambana si Isaac na kanyang anak? Nakikita mo kung paanong ang pananampalataya ay gumawang kasama ng kanyang mga gawa, at sa pamamagitan ng mga gawa ay naging ganap ang pananampalataya? At natupad ang Kasulatan na nagsasabi, Sumampalataya si Abraham sa Diyos, at ibinilang ito sa kanya na katuwiran: at tinawag siyang Kaibigan ng Diyos. Nakikita ninyo kung gayon na sa pamamagitan ng mga gawa inaaring-ganap ang tao, at hindi sa pananampalataya lamang. Gayundin naman, hindi ba si Rahab na patutot ay inaring-ganap sa pamamagitan ng mga gawa, nang tanggapin niya ang mga sugo, at paalisin sila sa ibang daan? Sapagkat kung paanong ang katawang walang espiritu ay patay, gayundin naman ang pananampalatayang walang mga gawa ay patay” (tt. 14-26).

Parang likas na hilig na sa karamihan sa atin ang pumunta sa sukduhan pagdating sa mga usapin ng doktrina. Totoo ito sa usapin ng ating kaligtasan, gaya rin sa ibang bagay. May mga nagpipilit na naliligtas tayo dahil sa mabuting pagkatao; na maaari lamang tayong ariing-ganap kung gagawa tayo ng mabubuting gawa at palagiang susunod sa kautusan ng Diyos. Sa kabilang sukduhan naman ay ang mga umaasa lamang sa pananampalatayang pangkasaysayan para tanggapin sila ng Panginoon. Binabalewala nila ang pangangailangan ng panloob na pagbabagong inilarawan ng Tagapagligtas bilang muling

pagsilang, na napapatunayan sa isang buhay ng tunay at praktikal na katuwiran.

Ginamit ng Espiritu Santo si Apostol Pablo sa natatanging paraan upang ipakita ang kamalian ng una sa mga pananaw na ito. Iginigiit niya na ang pag-aaring-ganap sa harap ng Diyos ay hindi kailanman sa pamamagitan ng mga gawa ng kautusan kundi sa pananampalataya kay Cristo. Ang ikalawang kamalian naman ang hinaharap ni Santiago, at nililinaw niya na ang pananampalatayang nagliligtas ay pananampalatayang gumagawa, at na walang sinumang inaaring-ganap sa harap ng Diyos na hindi rin inaaring-ganap sa praktikal na paraan sa harap ng mga tao. Tanong niya, ano ang pakinabang kung sabihin ng isang tao na may pananampalataya siya pero pinasisinungalingan naman ng kanyang asal ang kanyang sinasabi? Ito ba ang uri ng pananampalatayang nagliligtas?

Naglalarawan siya ng isang halimbawa: isa sa sariling mga anak ni Cristo ang walang damit at walang sapat na pagkain. Nakita siya ng isang tao sa kanyang kahirapan at nagsalita ito ng mga salitang nakakaaliw pero walang silbi: “Humayo kayo nang payapa, magpainit kayo at magpakabusog,” ngunit wala naman siyang ibinigay na pagkain o damit upang maibsan ang kanyang kagipitan. Ano ang pakinabang ng mga salita lamang kung walang kasamang gawa ng awa?

Sa ganito ring paraan, ipinakikita niya na ang pananampalatayang hiwalay sa mga gawa ay patay, palibhasa’y nag-iisa. Walang gawa ng biyaya sa puso kung walang gawa ng biyaya sa buhay. Si Robertson ng Brighton ang nagsabi, “Walang taong inaaring-ganap sa pananampalataya, malibang ginawa siyang matuwid ng pananampalatayang iyon.” Sapagkat

ang pananampalataya ay nangangahulugan ng isang buháy na ugnayan ng kaluluwa at ng Diyos.

Naglalarawan si Santiago ng dalawang lalaki; sinabi ng isa sa isa pa, “Ikaw ay may pananampalataya, at ako ay may mga gawa: ipakita mo sa akin ang iyong pananampalataya nang walang mga gawa”—isang bagay na hindi magagawa—“at ipakikita ko sa iyo ang aking pananampalataya sa pamamagitan ng aking mga gawa”—ang tanging paraan upang patunayan ng isang tao sa iba na tunay ang kanyang pananampalataya.

Hindi sapat ang maniwala sa mga dakilang katotohanan ng kapahayagan: kailangang may personal na pagtitiwala ng kaluluwa kay Cristo. Ang basta monoteismo (paniniwala sa iisang Diyos) ay hindi pananampalatayang nagliligtas. Ang mga demonyo ay naniniwala na iisa ang Diyos, at nanginginig sila habang iniisip ang araw na haharap sila sa Kanya sa huling paghatol sa masasamang patay at sa mga nahulog na anghel. Walang halagang nagliligtas ang ganyang paniniwala. Muli niyang inuulit ang pahayag, “Ang pananampalatayang walang mga gawa ay patay.” Pagkatapos ay nagbanggit siya ng dalawang halimbawa mula sa Lumang Tipan upang patunayan ang kanyang punto. Una, tingnan ang kaso ni Abraham, ang ama ng mga tapat. Ano ang itinuturo ng Kasulatan tungkol sa kanya? Ipinakikita nito na siya ay inaring-ganap sa pamamagitan ng mga gawa nang, bilang pagsunod sa utos ng Diyos, ihandog niya sa dambana si Isaac na kanyang anak.

Ngunit malinaw na sinasabi sa atin ni Pablo sa Roma 4:2, “Sapagkat kung si Abraham ay inaring-ganap sa pamamagitan ng mga gawa, may maipagmamapuri siya; ngunit hindi sa harap ng Diyos.” Hindi ba may pagsasalungatan dito? Hindi ba tama si Luther nang sabihin niyang ang sulat na ito ni Santiago ay

hindi tunay at kinasihang Kasulatan kundi isang “sulat na dayami” lamang? Hindi napansin ni Luther at ng marami pang iba ang mga salitang iyon, *hindi sa harap ng Diyos*. Paano inaring-ganap si Abraham sa harap ng Diyos? Nagkakasundo sina Santiago at Pablo na nangyari ito nang “sumampalataya si Abraham sa Diyos, at ibinilang ito sa kanya na katuwiran.” Ngunit nang pumunta siya sa Bundok Moria at doon, sa pananampalataya, ay inihandog ang kanyang anak sa dambana (Hebreo 11:17-19), siya ay inaring-ganap sa pamamagitan ng mga gawa sa harap ng *mga tao*, sapagkat ipinakita niyang tunay ang kanyang sinasabing pagtitiwala sa Diyos at sa Kanyang Salita.

Kaya, sabi ni Santiago, ang kasulatan (na matatagpuan sa Genesis 15:6) ay natupad nang ipakita ang pananampalatayang iyon na matagal nang taglay ni Abraham. Tandaan na mga apatnapung taon ang lumipas sa pagitan ng pag-aaring-ganap sa patriyarka sa pananampalataya sa harap ng Diyos at ng pag-aaring-ganap sa kanya sa mga gawa sa harap ng mga tao. Makikita natin dito kung gaano katotoo na ang tao ay inaaring-ganap sa pamamagitan ng mga gawa at hindi sa pananampalataya lamang. Sa ibang salita, gaya ng sinasabi rin sa atin ni Pablo, ang pananampalataya ay gumagawa sa pamamagitan ng pag-ibig; kung hindi, hindi talaga ito tunay na pananampalataya.

Sa Hebreo 11:31 ay sinasabi sa atin, “Sa pananampalataya, si Rahab na patutot ay hindi napahamak kasama ng mga hindi sumampalataya, nang tanggapin niya nang payapa ang mga tiktik.” Sinasabi ni Santiago, “Gayundin naman, hindi ba si Rahab na patutot ay inaring-ganap sa pamamagitan ng mga gawa, nang tanggapin niya ang mga sugo, at paalisin sila sa

ibang daan?” Ang pananampalataya niya sa Diyos ng Israel ang nagtulak sa kanya na gawin ang lahat ng makakaya niya upang ingatan ang mga lingkod Nito, at nagbigay sa kanya ng lugar bilang asawa at ina sa Israel, hanggang sa mapasama siya sa mismong angkan ng ating Panginoong Jesu-Cristo (Mateo 1:5). Pananampalataya lamang ang nagbigay ng halaga sa mga gawa nina Abraham at Rahab. Sa isa, nakikita natin ang isang amang handang ihandog ang kanyang anak; sa isa naman, isang babaing nagtaksil sa kanyang bayan! Kung hindi dahil sa pagtitiwala sa buháy na Diyos, ang dalawang gawang iyon ay maglalantad sa mga gumawa nito sa matinding paghatol.

Malinaw ang konklusyon sa t. 26, “Kung paanong ang katawang walang espiritu ay patay, gayundin naman ang pananampalatayang walang mga gawa ay patay.” Ang kamatayan ay ang paghihiwalay ng espiritu, ang tunay na tao, sa katawan, ang pansamantalang tabernakulo, gaya ng sinasabi sa atin ng mangangaral sa Ecclesiastes 12:7, “Kung magkagayon, ang alabok ay babalik sa lupa na gaya ng dati: at ang espiritu ay babalik sa Diyos na nagbigay nito.” Ang walang buhay na putik na iyon ay hindi mas patay kaysa sa isang pananampalatayang hindi nakikita sa mga gawa ng katuwiran at sa mga gawa ng kabanalan.

Kung mawawala sa atin ang ikalawang kabanatang ito ng Santiago, napakalaki talaga ng mawawala sa atin. Kailangan natin ang ganito kalinaw at praktikal na turo upang iligtas tayo sa antinomianismo at sa maling pagtitiwala.

Santiago, Kabanata 3: Isang Pananampalatayang Nagpipigil at Nagbibigay-lakas

Ang pananampalatayang isinusulat ni Santiago ay isang buháy na kapangyarihan na nagbibigay-kakayahan sa tao na mamuhay nang matagumpay, hanggang sa mapigil pa niya ang di-masupil na bahaging iyon ng katawan, ang dila, na madalas gamitin upang lapastanganin ang Diyos at saktan ang ating kapwa. Ang dilang walang preno ang ugat ng maraming alitan, sa sanlibutan man o sa Iglesya. Ang mga nagsasabing nananampalataya sa ating Panginoong Jesu-Cristo, na walang kasalanan sa salita gaya ng sa lahat ng iba pa, ay dapat magnilay-nilay sa mabibigat na paalala ng kabanatang ito tungkol sa “Dila.”

“Mga kapatid ko, huwag maging guro ang marami sa inyo, yamang alam ninyo na tatanggap tayo ng lalong mabigat na hatol. Sapagkat sa maraming bagay ay natitisod tayong lahat. Kung ang sinuman ay hindi natitisod sa salita, siya ay taong sakdal, at kaya rin niyang rendahan ang buong katawan. Narito, nilalagyan natin ng bokado ang bibig ng mga kabayo, upang sila ay sumunod sa atin; at napapaikot natin ang buo nilang katawan. Narito rin ang mga barko, na bagaman napakalalaki, at itinutulak ng malalakas na hangin, ay napapaikot pa rin ng isang napakaliit na timon, saanman ibig ng piloto. Gayundin ang dila ay maliit na bahagi ng katawan, at nagmamalaki ng malalaking bagay. Narito, gaano kalaking bagay ang pinag-aapoy ng isang maliit na apoy!” (tt. 1-5).

Sa halip na *mga panginoon* sa t. 1, mas mabuting basahin itong *mga guro*. Ang kilalaning tagapagturo ng ibang tao ay nasa isang lugar ng malaking pananagutan. Kung mali o nakaliligaw ang itinuturo, Diyos lamang ang makasusukat ng pinsalang maaaring idulot nito sa mga tumatanggap nito. Napakabigat na bagay ang subukang impluwensiyahan ang mga tao, sa mabuti man o sa masama. Ang taong pinagkatiwalaan ng ganitong ministryo ay kailangang laging nasa harap ng Diyos tungkol sa kung paano niya ito tinutupad. Higit na mabigat na hatol kaysa sa haharapin ng kanyang mga tagapakinig ang magiging bahagi niya kung mabigo siyang ituro ang katotohanan ayon sa ipinahayag ng Diyos sa Kanyang Salita. Kaya walang sinuman ang dapat mangahas na kumuha ng puwesto ng guro kung hindi siya tinawag ng Panginoon sa gawaing ito at binigyan ng kaloob ng Espiritu Santo upang makapaglingkod siya sa ikatitibay ng iba. Ang nabuhay na mag-uling Cristo ang nagbigay ng mga kaloob sa Kanyang Iglesya, at kabilang dito ang “mga pastor at mga guro” (Efeso 4:11). Kapansin-pansin na malapit na magkaugnay ang dalawang ito. Bawat tunay na pastor ay dapat marunong magturo ng Salita nang malinaw at may kapangyarihan; at bawat gurong pinagkalooban ng Diyos ay dapat may puso ng isang pastor. Kung hindi, may panganib na siya ay maging mapusok at mapagmataas, at ang maging layunin na lamang niya ay magbigay ng impormasyon sa halip na idiin ang katotohanan sa puso at budhi ng kanyang mga tagapakinig.

Aminin natin, walang kasakdalan kahit sa pinakamabubuting anak ng Diyos. Sa maraming bagay ay natitisod tayong lahat. Kung may matagpuang taong hindi kailanman nadulas ang dila, na hindi kailanman nakapagsalita ng maling pananalita, at hindi nakapagbitaw ng walang kabuluhan o walang saysay na

salita, siya ay isang lubos na hinog at timbang na tao—sakdal sa kanyang pamumuhay at kayang pigilin ang bawat di-banal na hilig, sapagkat walang bahagi ng katawan na kasinghirap pigilin ng dila.

Napipigil ang mga kabayo sa pamamagitan ng bokado at renda (Awit 32:9), kaya napapasunod sila sa tao kahit di hamak na mas malakas sila kaysa sa kanya. Ang malalaking barko ay napapatnubayan at naitutungo saanmang direksiyon naisin ng piloto sa pamamagitan ng isang napakaliit at tila walang halagang timon. Gayundin ang dila, na parang napakahina sa ganang sarili, ay may kapangyarihang magtayo o gumiba ng buhay at patotoo ng isang tao. At walang taong makapipigil dito sa sarili niyang lakas. Gaano karami na ang nagpasyang hindi na muling magsasalita ng padalus-dalos o masakit na salita, ngunit natuklasan na lamang nila na sa isang sandali ng di-pag-iingat ay nasira ang kanilang pinakamabuting pasya dahil sa kilos ng di-masupil na bahaging ito ng katawan, ang dila, na napakalaki ng kapangyarihan sa mabuti o sa masama.

Kakatwa na ang makahulugang paglalarawang ginamit sa huling bahagi ng ikalimang talata ay madalas na mali ang pagkakasipi kaya lubusang nawawala ang kahulugan nito. Sinasabi ng mga tao, “Narito, gaano kalaking apoy ang pinag-aapoy ng isang maliit na bagay!” Ngunit lubos na pagbaluktot iyan sa kawikaan—sapagkat isang kawikaan nga ito. “Narito,” sabi ni Santiago, “gaano kalaking bagay ang pinag-aapoy ng isang maliit na apoy!” Kapag tama ang pagkakasipi, agad nating nauunawaan ang kahulugan at nakikita ang larawan. Ang isang maliit na kislap ay maaaring magpasimula ng malaking sunog na magdudulot ng napakalaking pinsala. (Ang isang di-matalino o masakit na salita ay maaaring maging simula ng gulong

magpapatuloy nang maraming taon at magiging dahilan ng walang tigil na alitan at pagkakabaha-bahagi.)

“At ang dila ay isang apoy, isang sanlibutan ng kasamaan: gayon ang dila sa ating mga bahagi ng katawan, na dinudungisan ang buong katawan, at pinag-aapoy ang takbo ng buhay; at ito ay pinag-aapoy ng impiyerno. Sapagkat bawat uri ng mga hayop, at ng mga ibon, at ng mga ahas, at ng mga nilalang sa dagat, ay napaamo, at napaamo na ng sangkatauhan: ngunit ang dila ay hindi mapaamo ng sinumang tao; ito ay isang kasamaang di-mapigil, puno ng nakamamatay na lason. Sa pamamagitan nito ay pinupuri natin ang Diyos, ang Ama; at sa pamamagitan din nito ay sinusumpa natin ang mga tao, na ginawa ayon sa wangis ng Diyos. Sa iisang bibig lumalabas ang pagpapala at ang sumpa. Mga kapatid ko, hindi dapat maging ganito ang mga bagay na ito” (tt. 6-10).

Ang maliit na bahaging ito ng katawan, ang dila, ay inihahalintulad sa apoy na, bagaman maliit sa simula, ay nagiging lubhang mapangwasak habang kumakalat ang epekto nito sa malayo at malawak. Napakalaki ng kapangyarihan ng isang salita sa mabuti o sa masama.

Lahat ng uri at klase ng mga ibon at hayop, pati ang madulas na mga ahas at mga nilalang sa dagat, ay napaamo na sa matiyagang paghawak at pag-aalaga. Ngunit walang taong makapagpapaamo sa sarili niyang dila. Ito ay isang rebeldeng di-mapigil, isang suwail at masamang salarin, na kayang udyukan ang tao sa bawat uri ng kasamaan, at “puno ng nakamamatay na lason.” Sinasabi natin na ang mahilig magkalat ng tsismis ay may dilang ahas, at bagay na bagay ang paghahambing na ito sa pinsalang idinudulot ng ganitong masamang manananalita. Ang nakagugulat ay kahit nakilala na

ng isang tao ang Panginoon, nahihirapan pa rin siya sa kanyang dila. Ito ay dahil ang mananampalataya ay may dalawang likas na pagkatao: ang luma at masamang likas na minana mula sa unang Adan, ang ulo ng lumang paglalang; at ang bago at banal na likas na tinanggap mula sa Huling Adan, ang Ulo ng bagong paglalang. Ganoon kalakas ang lumang likas na kung walang palagiang pagbabantay at walang tigil na pakikiisa, sa pananampalataya, kay Cristo sa Kanyang kamatayan sa kasalanan, lilitaw ito sa pamamagitan ng dila matagal na matapos mapasuko ang ibang masasamang hilig sa kapangyarihan ng krus na inilapat sa laman.

Sino ang hindi nagulat paminsan-minsan nang marinig ang pinakamabubuting tao at ang mga itinuturing na pinakabanal na mga banal na magsalita tungkol sa kapwa nila manggagawa sa paraang nagpapakitang hindi pa rin napapasuko ang kanilang likas na pagkatao matapos ang maraming taon ng karanasang Cristiano? Sa iisang dila ay pinupuri natin ang Diyos Ama at sinusumpa, o sinasaktan, ang mga taong ginawa ayon sa larawan ng Diyos. Kaya “sa iisang bibig lumalabas ang pagpapala at ang sumpa.” Tiyak na hindi dapat maging ganito ang mga bagay na ito! Kapag nangyayari ang mga ito, ipinakikita nitong may kakulangan sa pakikisama sa Diyos at na ang puso, kahit sa sandaling iyon man lamang, ay hindi napasuko ng biyaya ng Diyos.

Sa kalikasan ay hindi tayo nakakatagpo ng ganitong kakatwang bagay. Walang bukal na naglalabas ng malinis at maalat na tubig mula sa iisang butas. Namumunga ang mga punongkahoy ayon sa kanilang uri, sapagkat iisa lamang ang kanilang likas. Hindi namumunga ng olibo ang puno ng igos, ni hindi namumunga ng igos ang puno ng ubas. Kung may mga nag-

akalang nakakita sila ng patunay na mali ang pangangatwiran ni Santiago sa t. 12, at inakalang nakakita nga sila ng tabang at maalat na tubig na lumalabas sa iisang bukal, iyon ay dahil may dalawang magkaibang agos sa ilalim ng lupa na lumitaw sa ibabaw nang napakalapit sa isa't isa, ngunit bawat butas ay naglalabas lamang ng iisang uri ng tubig. Ngunit sa dila, nakalulungkot, iba ang nangyayari! Ang iisang tao ay nagsasalita ng mabuti tungkol sa Diyos at ng masama tungkol sa tao, at madalas ay hindi niya napapansin kung gaano kasalungat ang ganitong asal.

“Sino sa inyo ang taong marunong at may kaalaman? Ipakita niya, sa pamamagitan ng mabuting pamumuhay, ang kanyang mga gawa na may kaamuan ng karunungan. Ngunit kung kayo ay may mapait na inggit at pagtatalo sa inyong mga puso, huwag kayong magmapuri, at huwag kayong magsinungaling laban sa katotohanan” (tt. 13, 14).

Ang taong marunong ay taong may pananampalataya, isang taong pasakop at tinuturuan ng Diyos. Ang ganitong tao ay magpapakita ng kanyang tunay na espirituwal na kalagayan sa pamamagitan ng mabuting asal. Ang kanyang pananalita ay may kaamuan ng karunungan. Mangyayari ito kapag nangingibabaw ang pananampalataya at ang luma at masamang likas ay napapanatili sa lugar ng kamatayan sa kapangyarihan ng Espiritu ng Diyos na nananahan sa kanya. Kapag iba ang nangyayari, dapat ngang mahiya ang tao sa harap ng Diyos at ng tao. Kung ang mapait na inggit at pagtatalo ang naghahari sa puso, ipinakikita nito ang kaloobang hindi pa napapasuko at buhay na hindi kaayon ng Diyos. Walang makatwirang dahilan para rito, sapagkat

masaganang paglalaan ang ginawa upang ang tao ay mapalaya mula sa ganitong pagkaalipin.

Naghihintay ang Diyos na ipagkaloob ang lahat ng karunungan kailangan natin upang matagumpay tayong makaangat sa masasamang hilig ng ating likas na puso. Lagi tayong mabibigo kung hahanapin nating magabayan ng sarili nating isip o ng karunungan ng laman.

“Ang karunungan ito ay hindi bumababa mula sa itaas, kundi makalupa, makalaman, at makademonyo. Sapagkat kung saan may inggit at pagtatalo, naroon ang kaguluhan at bawat masamang gawa. Ngunit ang karunungan mula sa itaas ay una sa lahat ay dalisay, pagkatapos ay mapayapa, mahinahon, madaling pakiusapan, puno ng awa at ng mabubuting bunga, walang pagtatangi, at walang pagpapaimbabaw. At ang bunga ng katuwiran ay inihahasik sa kapayapaan ng mga gumagawa ng kapayapaan” (tt. 15-18).

Litaw na litaw ang pagkakaiba ng dalawang karunungan: ang mula sa lupa at ang nagmumula sa langit. Ang una ay sa sanlibutang ito at ayon sa likas—ang makasalanang likas na nasa lahat ng tao mula nang mahulog sa kasalanan ang tao. Ito ay nagmula kay Satanas sapagkat ito ang bunga ng pagsuway sa Diyos noong pasimula. Nagbubunga ito ng inggit at pagtatalo, ng kawalan ng kapahingahan, at ng bawat iba pang di-banal na gawa.

Sa kabaligtaran nito, hinihikayat tayong hanapin ang karunungan nagmumula sa langit, na matatagpuan sa buong kapuspusan nito kay Cristo, na Siya mismo ang Karunungan ng Diyos, at na ginawa sa atin na mga sumasampalataya na karunungan, maging pagpapakabanal at katubusan. Ang karunungan ito, kapag naghahari sa puso at isip ng taong may

pananampalataya, ay mag-iingat sa dila mula sa kasamaan at sa mga labi mula sa pagsasalita ng daya. Ito ay una sa lahat ay dalisay; walang karumihan dito. Pagkatapos ay mapayapa, hindi kailanman nag-uudyok sa di-banal na pagtatalo; mahinahon o magalang, hindi kailanman nangangagat o nanunuya; madaling pakiusapan, hindi mabagsik at hindi mahirap payapain; puno ng awa, laging handang magpakita ng habag at awa at magpatawad sa nagkasalang nagsisisi; puno rin ng mabubuting gawa, sapagkat ang dilang pinamamahalaan ng biyaya ng Diyos ay maaaring maging makapangyarihang kasangkapan sa kabutihan; walang pagtatangi, o mas tamang sabihin, hindi mahilig makipagtalo o makipag-away tungkol sa matataas na puwesto, o mainggit dahil ang iba ay nabigyan ng pagkilalang hindi naibigay sa atin; at higit sa lahat, o bukod sa lahat ng ito, walang pagpapaimbabaw o pagkukunwari, lubos na tapat, at nagsasalita ng mga salitang mapagkakatiwalaang sinabi nang may katotohanan at kahinahunan.

Ang taong may ganitong karunungan ay nagkakaroon ng kakayahang pigilin ang kanyang dila kaya hindi siya naghahasik ng binhi ng dawag ng pagkakabaha-bahagi kundi ng mabuting binhi na nagbubunga ng katuwiran. Naghahasik siya sa kapayapaan, sapagkat siya ay taong mapayapa—isang tunay na anak ng Diyos, isang tagapamayapa, ayon sa mga salita ng ating Panginoon sa Mateo 5:9.

Kapag ang dila ay isinuko kay Cristo at pinamamahalaan ng Espiritu, ito ay nagiging isa sa pinakakapaki-pakinabang na bahagi ng ating katawan; kapag napasailalim ito sa kapangyarihan ng kaaway, nagdudulot ito ng di-masukat na dalamhati at pinsala.

Santiago, Kabanata 4: Isang Pananampalatayang Nagpapasakop

Nahahadlangan ang pananampalataya ng away at pagtatalo, ng kawalan ng panalangin, at ng pagiging makasanlibutan. Ito ang tinatalakay ni Santiago sa Kabanata 4, at ipinapakita niya na kapag nagpapasakop tayo sa kalooban ng Diyos, napagtatagumpayan natin ang lahat ng hilig na ito. Sa gayon, nakalalakad tayo sa pananampalataya, umaasa sa Diyos na gagabayan Niya tayo araw-araw.

“Saan nanggagaling ang mga digmaan at mga away sa inyo? Hindi ba sa inyong mga pita na nakikipagdigma sa inyong mga sangkap? Kayo'y nagnanasa, at wala kayong nakakamit: kayo'y pumapatay, at naghahangad na magkaroon, at hindi ninyo makamtan: kayo'y nag-aaway at nakikipagdigma, gayon ma'y wala kayo, sapagkat hindi kayo humihingi. Kayo'y humihingi at hindi kayo tumatanggap, sapagkat masama ang inyong paghingi, upang inyong gugulin sa inyong mga kalayawan” (tt. 1-3).

Wala nang mas nakalulungkot pa kaysa sa mabibigat na hindi pagkakaunawaan ng mga banal. Gaano kadalas na nagkakagulo ang buong iglesya dahil lang sa sariling kagustuhan ng isa o dalawang tao na nag-aaway kung sino ang mauuna o kung paano dapat gawin ang paglilingkod! Ang mga digmaan at mga away (o “mga basag-ulo,” ayon sa nasa gilid ng pahina) ay nagmumula sa mga pita na nakikipagdigma sa ating mga sangkap. Ibig sabihin, mga pagnanasang walang pigil at labag sa tama na nagpupumilit na matupad sa mismong kalooban natin.

“Kayo'y nagnanasa, at wala kayong nakakamit.” Hindi kailanman nasisiyahan ang likas na puso. Gaya ng malinaw na ipinakita sa aklat ng Ecclesiastes, walang anumang bagay sa ilalim ng araw ang makapagbibigay-kasiyahan sa puso ng taong nilikha para sa walang hanggan. “Kayo'y naiinggit (tingnan ang *nasa gilid*), at naghahangad na magkaroon.” Kapag nakikita nating parang mas mapalad ang iba, sa halip na taos- puso nating batiin ang ating mga kapatid dahil sa ipinagkaloob sa kanila ng Diyos, napupuno tayo ng inggit at selos kung hindi tayo lumalakad sa pananampalataya at sa Espiritu. Dito nagmumula ang hindi banal na pagkabalisa na nagbubunga ng away at gulo. Para tayong mga batang spoiled: laging mainitin ang ulo at palaaway, walang nakapagpapasaya sa atin. Lagi tayong naghahanap ng bago para lang makamit ang kasiyahang tila laging tumatakas sa atin. Sinusubukan natin ang lahat ng iba bago tayo lumapit sa Diyos, nakalilimutang Siya lamang ang makatutugon sa ating mga pangangailangan. Maling pinaratangan si Job ng kanyang mga kaibigan na pinipigil niya ang panalangin (Job 15:4), pero sa atin, totoo ang paratang na iyan. Iniutos ng ating Panginoon na humingi tayo upang tayo'y makatanggap. Wala tayo, sapagkat hindi tayo humihingi. Napakatotoo nito sa marami sa atin. Napakalaki ng imbakan ng biyaya at awa ng Diyos na ating Ama, at hinihintay Niyang ibigay ito sa atin, pero hindi tayo humihingi, kaya hindi tayo tumatanggap. Nagrereklamo tayo na para tayong nabubuhay sa “kaawa-awa at naghihinalong takbo”; pero tayo rin mismo ang may kasalanan. Hindi natin ginigising ang ating sarili upang manalangin sa Diyos. At sa mismong ugaling ito na hindi nananalangin, ipinapakita natin kung gaano kababa ang kalagayang kinahulugan natin.

Kapag sa wakas ay sinubukan nating gamitin ang pribilehiyo ng panalangin, ang mga hiling natin ay nakasentro sa sarili at nakatuon sa pagbibigay-kasiyahan sa sarili nating mga nais, kaya hindi maipagkaloob ng Diyos ang mga ito nang hindi Siya nagiging di-tapat. Ang tunay na panalangin ay hindi paghingi sa Diyos na gawin Niya ang gusto natin. Una sa lahat, ito ay paghingi sa Kanya na bigyan tayo ng kakayahang gawin ang nais Niyang gawin natin. Madalas, sa panalangin ay sinusubukan nating kontrolin ang Diyos sa halip na magpasakop sa Kanyang banal na kalooban. Kaya humihingi tayo at hindi tumatanggap; sapagkat kung sasagutin tayo ng Diyos sa pamamagitan ng pagbibigay ng ating nais, gugugulin lang natin ito sa ating mga pita o kalayawan. Para makapanalangin nang tama, kailangan ang buhay na nakahiwalay, na ang Diyos mismo ang nasa harapan ng ating kaluluwa bilang pinakamataas na layon ng ating pagmamahal.

“Kayong mga mangangalunya at mga babaing mangangalunya, hindi ba ninyo nalalaman na ang pakikipagkaibigan sa sanlibutan ay pakikipag-alit sa Diyos? Kaya ang sinumang ibig maging kaibigan ng sanlibutan ay nagiging kaaway ng Diyos. O inaakala бага ninyong walang kabuluhan ang sinasabi ng kasulatan, Ang Espiritung pinatira Niya sa atin ay nananabik hanggang sa paninibugho?” (tt. 4, 5).

Sa ilang manuskrito ay wala ang unang salitang “mga mangangalunya,” at ang mababasa ay “Kayong mga babaing mangangalunya.” Para bang pinararatangan tayo ng Panginoon na tulad tayo ng asawang babae na naging di-tapat sa kanyang asawa. Ang Diyos mismo, na nahayag kay Cristo, ang dapat nating pag-ukulan ng buong pagmamahal at katapatan. Ang pagiging makasanlibutan ay espirituwal na pangangalunya.

“Ang pakikipagkaibigan sa sanlibutan ay pakikipag-alit sa Diyos.” Ang “sanlibutan” dito ay hindi tumutukoy sa pisikal na sangnilikha, kundi sa isang maayos na sistemang tumanggi kay Cristo. Binubuo ito ng mga lalaki at babaing nasa ilalim ng kapangyarihan ni Satanas, na siyang prinsipal at diyos ng sanlibutang ito. Ang sinumang sumusubok na sumabay sa sanlibutan kahit kaunti ay nagkakasala ng kawalang-katapatan sa Kanya na tinanggihan at ipinako nito sa krus. At ang nagpapasyang maging kaibigan nito ay ginagawang kaaway ng Diyos ang kanyang sarili.

Marami ang babala sa Kasulatan laban sa hindi banal na pakikipag-isang ito ng mga anak ng Diyos sa mga anak ng diyablo. Sa buong kasaysayan ng pakikitungo ng Diyos sa Kanyang bayan, lagi Niya silang tinatawag sa banal na pagkahiwalay para sa Kanya. Lagi namang pinagsisikapan ng diyablo na gibain ang pader na ito ng pagkahiwalay at paghaluin ang dalawang grupo hanggang sa masira ang lahat ng buhay na patotoo para sa Diyos. Imposibleng makisama sa sanlibutan at kasabay nito ay lumakad sa pakikisama sa Diyos. “Makalalakad bang magkasama ang dalawa, malibang sila’y magkasundo?” (Amos 3:3).

Ang talatang 5 ay medyo malabo marahil sa ating Authorized Version. “O inaakala бага ninyong walang kabuluhan ang sinasabi ng kasulatan, Ang espiritung tumatahan sa atin ay nagnanasa hanggang sa inggit?” Inakala ng ilan na ang tinutukoy dito ay bahagi ng Genesis 8:21, “Ang haka ng puso ng tao ay masama mula sa kanyang pagkabata.” Pero tila napakalayo nito. Hindi kaya mas mabuting basahin ang talata bilang isang tanong at isang pahayag? Una, “Inaakala бага ninyong walang kabuluhan ang sinasabi ng kasulatan?” Ibig

sabihin, maaari ba nating isipin na ang napakaraming babala laban sa pagiging makasanlibutan sa buong Kasulatan ay pawang mga salitang walang laman? Tiyak na hindi. Taimtim at tiyak na nagsasalita ang Kasulatan laban sa kasamaang ito, at kapahamakan natin kung tatanggi tayong sumunod.

Pagkatapos, ang huling kalahati ng talata ay tumutukoy sa mapagpalang gawain ng Espiritu Santo sa halip na sa di-mapakaling pananabik ng ating espiritu bilang tao. “Ang Espiritung tumatahan sa atin ay nananabik na may paninibugho.” Nalulungkot at nababagabag Siya kapag nagiging di-tapat tayo kay Cristo na tumubos sa atin at sa Ama na sagana tayong pinagpala. Nananabik Siya sa atin nang may banal na paninibugho, sapagkat ang ating Diyos ay Diyos na mapanibughuin. Nais Niyang maging buong-buo tayo para sa Kanya. Ang hating katapatan ay kapahamakan sa ating sariling karanasan at kahihayan sa Kanya na may karapatang umangkin sa atin bilang Kanya. Baka umurong tayo sa ganap na pagsuko sa Kanyang kalooban, na nangangahulugan ng lubos na pagkahiwalay sa sanlibutan; pero gaya ng sinabi ni Augustine, “Ang mga utos ng Diyos ay siya ring pagbibigay-kakayahan ng Diyos.” Ang hinihingi Niya ay binibigyan Niya tayo ng kakayahang gawin.

“Datapuwa't Siya'y nagbibigay ng lalong saganang biyaya. Kaya't sinasabi, Ang Diyos ay sumasalangang sa mga palalo, datapuwa't nagbibigay ng biyaya sa mga mapagpakumbaba. Pasakop nga kayo sa Diyos. Labanan ninyo ang diyablo, at tatakas siya sa inyo. Magsilapit kayo sa Diyos, at Siya'y lalapit sa inyo. Linisin ninyo ang inyong mga kamay, kayong mga makasalanang; at pakabanalin ninyo ang inyong mga puso, kayong mga may dalawang akala. Kayo'y magdalamhati, at magsitangis, at magsiiyak: ang inyong pagtawa ay palitan ng

pagtangis, at ang inyong katuwaan ay ng kalungkutan. Kayo'y magpakababa sa paningin ng Panginoon, at Kanyang itataas kayo” (tt. 6-10).

Sa ibang bahagi ng Kasulatan, inaanyayahan tayong lumapit nang may lakas ng loob sa trono ng biyaya, upang makasumpong tayo ng biyayang tutulong sa atin sa tamang panahon. Ang biyayang iyon ay malayang ibinibigay sa lahat ng lumalapit sa Diyos na may pusong humahatol sa sarili, at humihingi ng lakas na kailangan upang mamuhay sa paraang lumuluwalhati sa Kanya. Siya na nagmamay-ari sa atin at dapat nating paglingkuran lagi ay laging handang magbigay ng lakas na kailangan upang mapagtagumpayan natin ang mga panghalina ng sanlibutan. Pero dapat tayong lumapit sa Kanyang trono nang may mababang espiritu, sapagkat “ang Diyos ay sumasalangsang sa mga palalo, datapuwa't nagbibigay ng biyaya sa mga mababa,” gaya ng patotoo ni David sa Awit 138:6, at gayundin ni Solomon sa Kawikaan 3:34.

Kapag yumuyuko tayo nang may nagsisising puso at nagpapasakop sa kalooban ng Diyos, natatanggap natin ang biyayang kailangan upang magtagumpay laban sa bawat kaaway. Hindi na natin kailangang matakot kahit sa pinakamalaking kaaway ng Diyos at ng tao, ang diyablo. Hindi natin kailangang tumakbong takot na takot sa kanyang mga pagsalakay o manghina sa takot kapag sinisikap niya tayong talunin. Ang kailangan lang natin ay tumayo nang matatag sa batayan ng pagtubos, at labanan si Satanas sa kapangyarihan ng pananampalataya. Pansinin kung paanong nagkakasundo sina Santiago at Pedro rito habang sila'y sumusulat sa patnubay ng Espiritu Santo na namamahala sa lahat. Dito sinasabi ni Santiago, “Labanan ninyo ang diyablo, at tatakas

siya sa inyo.” Sinasabi naman ni Pedro: “Ang inyong kalaban na diyablo, gaya ng leong umuungal, ay gumagala at humahanap ng masisila: na siya ninyong labanan na matatag sa pananampalataya” (1 Pedro 5:8, 9). Sa paggamit ng Salita at sa pag-asa sa Diyos sa panalangin, nagiging hindi tayo matitinag sa mga pagsalakay ng masama. Totoo ang lumang kasabihan, “Nanginginig si Satanas kapag nakikita, Ang pinakamahinang banal na nakaluhod na nagdarasal.”

Sa “Forgetful Green,” kung saan siya’y nahuling walang bantay, muntik nang matalo si Christian ni Apollyon; pero nang mabawi niya ang tabak ng Espiritu, tumakas ang kaaway.

Ilang napakapraktikal na paalala ang kasunod sa susunod na tatlong talata. “Magsilapit kayo sa Diyos, at Siya’y lalapit sa inyo.” Hindi Niya kailanman tinatanggihang salubungin ang taong taos-pusong naghahanap sa Kanyang mukha. Tiyak na masasabi ng bawat isa sa atin kasama ni David, “Mabuti sa akin ang lumapit sa Diyos” (Awit 73:28). Kapag hindi natin ginamit ang pribilehiyong ito, sinisira natin ang ating sariling kaluluwa at hindi natin pinararangalan Siya na nag-aanyayang lumapit tayo. Pero kung lalapit tayo sa Kanya, kailangang malinis ang ating mga kamay at dalisay ang ating mga puso, sapagkat kinasusuklanan Niya ang pagkukunwari at ang pagkakaroon ng dalawang isip. Kailangan din tayong lumapit nang may espiritung nadisiplina; kaya mababasa natin, “Kayo’y magdalamhati, at magsitangis, at magsiiyak: ang inyong pagtawa ay palitan ng pagtangis, at ang inyong katuwaan ay ng kalungkutan.”

Napakatagal na nating pabaya at walang pakialam. Ang nararapat sa atin ay ang lugar ng pagsisisi at kalungkutan dahil sa marami nating kasalanan. Hindi naparangalan ang Diyos

dahil sa ating kababawan at pagiging makasanlibutan; pero kapag nagpakumbaba tayo sa pagtatapat at paghatol sa sarili sa harapan Niya, handa Siyang magbigay sa atin ng kapatawaran, paglilinis, at lakas para sa labanang nasa harapan natin.

Tiyak ang Kanyang pangako, at hindi Niya ito babawiin kailanman. Sinasabi Niya, “Kayo'y magpakababa sa paningin ng Panginoon, at Kanyang itataas kayo.” Hindi Niya tayo susumbatan dahil sa ating mga nakaraang kabiguan, sapagkat kapag hinatulan natin ang ating sarili ay hindi tayo hahatulan (1 Corinto 11:31).

Lagi Siyang handang mag-abot ng kamay ng tulong kapag wala na tayong magagawa sa ating sarili.

“Huwag kayong mangagsalita ng masama laban sa isa't isa, mga kapatid. Ang nagsasalita ng masama laban sa kanyang kapatid, o humahatol sa kanyang kapatid, ay nagsasalita ng masama laban sa kautusan, at hinahatulan ang kautusan: datapuwa't kung hinahatulan mo ang kautusan, ay hindi ka tagatupad ng kautusan, kundi hukom. Iisa lamang ang tagapagbigay ng kautusan, na may kapangyarihang magligtas at pumuksa: datapuwa't sino ka na humahatol sa iyong kapuwa?” (tt. 11, 12).

Kung ang mga banal ay lalakad nang magkasama na may paggalang at pakikisama sa isa't isa, hindi dapat magkaroon ng pagsasalita ng masama. Kaya mababasa natin, “Huwag kayong mangagsalita ng masama laban sa isa't isa, mga kapatid.” Ang gawin ito ay paninira na rin sa Diyos mismo, na sa Kanyang walang hanggang pag-ibig at awa ay tumanggap sa ating lahat at naglagay sa atin sa banal na pakikisamang ito sa isa't isa. Siya ang pinakamataas na Tagapagbigay ng Kautusan na sa Kanya ay mananagot ang bawat isa. Kung hinahatulan ko ang aking mga kapatid, nagsasalita ako ng masama laban sa

kautusan, at sa gayon ay sinisiraan ko Siya na nagbigay nito. Ang bawat isa ay mananagot para sa kanyang sarili sa harap ng Diyos. Hindi ako makasasagot para sa aking kapatid, ni siya para sa akin. Tayong lahat ay pare-parehong tinawag upang maging tagatupad ng kautusan, ibig sabihin, sumunod sa Salita. Ang pagsasalita ng masama ay pagsuway na mismo. Kaya kung ako'y nagpapakasasa rito at nagsasalita nang may paghamak tungkol sa aking kapatid, at hinahatulan siya dahil sa pagsuway, wala akong pagkakapare-pareho, sapagkat ako man ay sumusuway rin. Bawat isa ay dapat magbigay-sulit nang tuwiran sa Diyos, “na may kapangyarihang magligtas at pumuksa.” Kung gayon, anong karapatan ko na hatulan ang iba? Bagay na bagay rito ang mga salita ni Pablo, “Kaya nga huwag kayong magsihatol ng anuman bago dumating ang panahon, hanggang sa pumarito ang Panginoon, na Siyang maglalantad sa liwanag ng mga bagay na nalilihim sa kadiliman, at maghahayag ng mga haka ng mga puso; at kung magkagayo'y magkakaroon ang bawat tao ng kanyang kapurihan mula sa Diyos” (1 Corinto 4:5). Ang Panginoong Jesus mismo ang nag-utos sa atin, na sinasabi, “Huwag kayong magsihatol, upang hindi kayo hatulan” (Mateo 7:1). Napakadali nating makalimutan ang ganitong mga paalala!

Ang buhay ng pananampalataya ay buhay ng araw-araw na pag-asa sa Panginoon, gaya ng idinidiin sa mga huling talata ng kabanatang ito.

“Kayo ngayon na nangagsasabi, Ngayon o bukas ay pupunta kami sa ganito o ganoong lungsod, at doo'y titira kami ng isang taon, at mangangalakal, at kikita: gayong hindi ninyo nalalaman kung ano ang mangyayari bukas. Ano nga ba ang inyong buhay? Kayo'y isang singaw, na lumilitaw nang sandaling

panahon, at pagkatapos ay nawawala. Sa halip, dapat ninyong sabihin, Kung loobin ng Panginoon, mabubuhay kami, at gagawin namin ito o iyon. Datapuwa't ngayon ay nagmamapuri kayo sa inyong mga pagmamalaki: ang lahat ng ganitong pagmamapuri ay masama. Kaya nga sa nakaaalam na gumawa ng mabuti, at hindi ginagawa, sa kanya ito ay kasalanan" (tt. 13-17).

Kahit alam nating walang taong nakatitiyak na mabubuhay pa siya kahit isang oras, lalo na ng mga araw, buwan at taon, gumagawa pa rin tayo ng ating mga plano at kaayusan na para bang tiyak na naririto pa tayo sa maraming taong darating. Hindi masama na gawin ito kung ang lahat ay hawak natin nang may pagpapasakop sa kalooban ng Diyos. Malinaw na kailangan nating tumanaw sa hinaharap at ayusin ang ating mga gawain upang magawa natin ang tama at kailangan habang lumilipas ang panahon. Pero binababalaan tayo rito laban sa paggawa ng ganitong mga plano nang hiwalay sa Diyos. Sa Kawikaan 27:1 ay mababasa natin, "Huwag kang maghambog tungkol sa kinabukasan; sapagkat hindi mo nalalaman kung ano ang ilalabas ng isang araw." At dito ay sinasabi sa atin, "Hindi ninyo nalalaman kung ano ang mangyayari bukas." Parang hindi na kailangang ipaalala pa ito sa atin, pero napakadali nating makalimutan.

Ang ating buhay ay parang isang hininga lamang. Atin ito sa maikling panahon, pinakamatagal na ang ilang dekada, at pagkatapos ay naglalaho. Tayo'y mga nilalang ng isang araw; pero kumikilos tayo na para bang naririto tayo magpakailanman!

Nais ng Diyos na umasa tayo sa Kanya araw-araw. Sa pagtanaw natin sa hinaharap, dapat nating hangaring malaman ang

Kanyang kalooban. Hindi lang ito pagsulat ng “D. V.” (*Deo Volente*, “kung loobin ng Diyos”) kapag nagmumungkahi tayo ng petsa para sa isang layunin; nangangahulugan din ito ng paghahanap sa isip ng Diyos bago pa tayo gumawa ng anumang ganitong kaayusan. Ang lahat ay dapat nakapasakop sa Kanyang kalooban, at kung kalugdan Niyang ingatan ang ating buhay dito sa lupa. Ang kumilos sa ibang paraan ay ang magkaroon ng ugaling hiwalay sa Diyos, na hindi bagay sa mga taong ang buhay dito ay maaaring matapos anumang sandali. Ang kalimutan ito at kumilos nang may kapalaluan, nagmamapuri sa ating mga pagmamalaki, ay hindi pagpaparangal sa Diyos. “Ang lahat ng ganitong pagmamapuri ay masama.”

Tinapos ni Santiago ang bahaging ito sa isang seryosong paalala, “Kaya nga sa nakaaalam na gumawa ng mabuti, at hindi ginagawa, sa kanya ito ay kasalanan.” Ang kasalanan ay anumang hindi pag-ayon sa kalooban ng Diyos. Kapag ipinaalam Niya ang kaloobang iyon, pananagutan nating kumilos ayon dito. Kung hindi, sumasala tayo sa tamang tudla at nagiging sanhi ng pagkagalit ng Diyos. Habang lalong malinaw na inihahayag ng Diyos ang Kanyang isip at lalo natin itong nauunawaan, lalong lumalaki ang ating pananagutan.

Santiago, Kabanata 5: Isang Pananampalatayang Matiisin at Naghihintay

Ang mananampalataya kay Cristo ay isang dayuhan at manlalakbay na dumaraan sa isang sanlibutang nakahanay laban sa Diyos. Nakikita niya ang gulo at away saanman siya tumingin, at lahat ng ito ay bunga ng kasalanan at paghihimagsik laban sa nag-iisang Makapagdadala sana ng kapayapaan sa magulong mundong ito, kung naging handa lamang ang mga tao na tanggapin Siya nang dumating Siya sa abang anyo at ipinahayag na malapit na ang kaharian ng mga langit. Dahil tumanggi silang tanggapin Siya, naghari na mula noon ang mga digmaan at kaguluhan, at ang iba't ibang pangkat ng mga tao sa iba't ibang hanapbuhay ay nagbabangayan sa mabangis na pagtatalo. Ang labanan ng mga may-ari ng puhunan at ng mga manggagawa ay inilalarawan sa unang bahagi ng kabanatang ito. At hindi kailanman maaayos nang lubusan ang mga problemang ito hangga't hindi bumabalik ang Panginoon upang gamitin ang Kanyang dakilang kapangyarihan at maghari. Sa masayang pangyayaring ito nakatanaw ang pananampalataya nang may pagtitiis at pag-asa.

“Kayo ngayon, mga mayayaman, magsitangis kayo at magsihagulgol dahil sa mga kahirapang darating sa inyo. Ang inyong mga kayamanan ay bulok na, at ang inyong mga damit ay kinain na ng tanga. Ang inyong ginto at ang inyong pilak ay kinakalawang; at ang kalawang ng mga ito ay magiging saksi laban sa inyo, at kakainin ang inyong laman na gaya ng apoy. Kayo'y nag-impok ng kayamanan sa mga huling araw. Narito,

ang upa sa mga manggagawa na gumapas ng inyong mga bukid, na inyong ipinagkait sa pamamagitan ng daya, ay sumisigaw: at ang mga daing ng mga gumapas ay umabot sa mga pakinig ng Panginoon ng Sabaoth. Kayo'y nagsipamuhay sa kalayawan sa ibabaw ng lupa, at naging mahalay; inyong pinataba ang inyong mga puso na gaya sa araw ng patayan. Inyong hinatulan at pinatay ang matuwid; at siya'y hindi lumalaban sa inyo. Kaya nga, mga kapatid, magtiis kayo hanggang sa pagparito ng Panginoon. Narito, hinihintay ng magsasaka ang mahalagang bunga ng lupa, at matiyagang naghihintay hanggang sa matanggap nito ang maaga at huling ulan. Kayo man ay magtiis; patatagin ninyo ang inyong mga puso: sapagkat malapit na ang pagparito ng Panginoon” (tt. 1-8).

“Ang salapi,” sabi sa atin, “ay sumasagot sa lahat ng bagay” (Eclesiastes 10:19). Pero walang taong makatitiyak na mananatili ang kanyang kayamanan. Maaari itong matangay sa paraang hindi inaasahan. Mabilis na dumarating ang araw na ang mga nagtiwala sa kanilang kayamanan ay mananangis at hahagulgol sa kanilang kagipitan habang hinaharap nila ang patung-patong na kahirapan at kapighatian, sapagkat “ang kayamanan ay hindi napapakinabangan sa araw ng poot” (Kawikaan 11:4). At “ang yumayaman nang hindi sa matuwid na paraan ay iiwan ang mga ito sa kalagitnaan ng kanyang mga araw, at sa kanyang wakas ay magiging mangmang” (Jeremias 17:11). Ang mga nag-iipon ng yaman sa pamamagitan ng pang-aapi sa mahihirap at ng kulang na pagpapasahod sa kanilang mga manggagawa ay makikitang mabubulok ang kanilang kayamanan at kakainin ng tanga ang kanilang mamahaling damit. Kakalawangin ang ginto at pilak na kanilang inimpok, at ang kalawang ng mga ito ay magiging saksi laban sa kanila.

Magpapatotoo ito sa kasakiman at pag-iimbót na nagtulak sa kanila na mag-imbak ng napakaraming walang silbing yaman, na nagamit sana sa ikaluluwalhati ng Diyos sa pagpapagaan ng paghihirap ng tao; o kung tama lamang ang kanilang puso, sa pagpapasulong ng gawain ng kaharian ng Diyos.

Makahulugan ang sinasabi sa atin, “Kayo’y nag-impok ng kayamanan para sa (o, sa) mga huling araw.” Tiyak na higit pa sa pahiwatig ang nandito na ang ganitong mga kalagayan ay lalaganap nang di-pangkaraniwan habang papalapit ang wakas.

Walang lider ng manggagawa na nanunulsol sa madla ang nagsalita nang mas matindi laban sa kawalang-katarungang ito sa mga manggagawa kaysa kay Santiago rito. Sa pagkasi ng Espiritu Santo, mariin niyang tinutuligsa ang ganitong garapal na pagkamakasariili at malupit na kawalang-pakialam sa pangangailangan ng mga manggagawa. “Narito,” bulalas niya, “ang upa (o sahod) sa mga manggagawa na gumapas ng inyong mga bukid, na inyong ipinagkait sa pamamagitan ng daya, ay sumisigaw: at ang mga daing ng mga gumapas ay umabot sa mga pakinig ng Panginoon ng Sabaoth,” ibig sabihin, ni Jehova ng mga Hukbo. Maaaring isipin ng mga tao na ang Diyos ay isang manonood na walang pakialam, kung nakikita man Niya ang mga kaapihang ginagawa ng isang uri ng tao sa iba. Pero hindi ganon. Sa halip, malalim ang malasakit Niya sa lahat ng kawalang-katarungan at pang-aapi na nagdudulot ng ganitong mapait na paghihirap. Kung paanong noong una ay narinig Niya ang daing ng mga alipin sa Egipto nang sila’y magbuntong-hininga at dumaing dahil sa di-makatarungan at masamang pagtrato sa kanila ng mga tagapamahala ni Faraon, gayon din hanggang ngayon ay napapansin Niya ang bawat kaapihang ginagawa ng mga may pribilehiyo at

makapangyarihan sa mahihirap at sa mga inaapi. “Sapagkat Siyang nag-uusisa ng dugo ay umaalaala sa kanila: hindi Niya kinalilimutan ang daing ng dukha” (Awit 9:12).

Mahigpit na sinasaway ni Santiago ang mga makasariling mahilig sa kalayawan na nagpapakasasa sa kanilang luho, samantalang ang mga taong pinaghirapang kitain ang perang kanilang winawaldas ay namumuhay sa napakahirap at nakapanlulumong kalagayan. “Kayo’y nagsipamuhay sa kalayawan sa ibabaw ng lupa, at naging mahalay,” bulalas niya; sapagkat ang kahalayan, na sumasaklaw sa bawat uri ng kalaswaan at imoralidad, ay laging likas na bunga ng ganitong walang-pusong kawalang-pakialam sa karapatan ng mga nasa mas kaawa-awang kalagayan. Ang mga makasariling mahilig sa kalayawan na ito ay tulad lamang ng mga hayop na pinatataba para sa araw ng patayan. Tiyak ang kanilang kapahamakan sa araw ng paghihiganti ng Panginoon.

Ang ugali nila sa mahihirap ay kapareho ng ugali ng sanlibutan sa Cristo ng Diyos: “Inyong hinatulan at pinatay ang Matuwid; at Siya’y hindi lumalaban sa inyo.” Kung minahal nila Siya, minahal din sana nila ang mga taong pinag-alayan Niya ng Kanyang buhay. Pero dahil tinanggihan nila Siya, hindi na tayo dapat magtaka sa kanilang walang-pusong kawalang-pakialam sa mga hirap at dalamhati ng mga taong, tulad Niya, ay hinahamak at niwawalang-halaga.

Kung gayon, ano ang lunas na inihaharap ni Santiago? Ano ang gamot sa lahat ng away na ito sa larangan ng paggawa? Itinataguyod ba niya na ang mga Cristianong manggagawa ay sumapi sa mga samahan ng mga manggagawang walang Diyos at hindi nakakikilala sa Kanya? Iminumungkahi ba niya na magkaisa sila at mag-welga para kilalanin ang kanilang

makatarungang mga hinihingi? Hindi, sapagkat dito, gaya ng sa lahat ng iba pang bagay, “ang galit ng tao ay hindi gumagawa ng katuwiran ng Diyos” (1:20). Kaya inihaharap ni Santiago sa naghihirap na mga anak ng Diyos ang mapalad na pag-asa ng pagbabalik ng Panginoon. Hangga't hindi Niya hinahawakan ang pamamahala, hindi kailanman maitutuwid ang mga kalagayan sa kaawa-awang mundong ito. Kaya sumulat siya at nanawagan na magtiis nang may pagtitiyaga hanggang sa pagparito ng Panginoon. Gumamit siya ng isang maikling talinghaga upang ipakita na si Cristo mismo ang Taong Matiisin ngayon habang Siya'y nakaupo sa trono ng Ama. Kung paanong ang magsasaka, matapos maghasik ng binhi, ay matiyagang naghihintay sa anihan, dahil alam niyang kailangan munang dumating ang maagang ulan at saka ang huling ulan bago matiyak ang magandang ani, gayon din ang ating mapalad na Panginoon: matapos atasan ang Kanyang mga lingkod na ihasik ang mabuting binhi, Siya'y naghihintay nang may pananabik sa kanan ng Diyos hanggang sa ang “mahalagang bunga ng lupa” ay handa nang anihin. Tayo man ay hinihimok na magtiis, na ang mga puso ay matatag sa biyaya, nakatingala sa pananampalataya, habang nauunawaan natin na ang mismong mga kalagayang inilalarawan dito ay lalo lamang nagpapatunay na “malapit na ang pagparito ng Panginoon.”

Dahil tayo mismo ay tumanggap ng biyaya, kayang-kaya rin nating magpakita ng biyaya sa iba, kahit tratuhin pa nila tayo nang masama. Kaya idinagdag niya:

“Huwag kayong mangagbulong-bulungan laban sa isa't isa, mga kapatid, upang kayo'y huwag mahatulan: narito, ang hukom ay nakatayo sa harap ng pintuan. Mga kapatid, kunin ninyong halimbawa ng pagtitiis sa kahirapan at ng pagpapahinuod ang

mga propeta na nagsalita sa pangalan ng Panginoon. Narito, tinatawag nating mapapalad ang mga nagtiis. Inyong narinig ang pagtitiis ni Job, at inyong nakita ang wakas na mula sa Panginoon; na ang Panginoon ay lubhang mahabagin, at puspos ng awa. Datapuwa't higit sa lahat, mga kapatid ko, huwag kayong magsisumpa, kahit sa pamamagitan ng langit, kahit sa lupa, kahit sa anumang ibang sumpa: kundi ang inyong oo ay maging oo; at ang inyong hindi ay maging hindi; upang huwag kayong mahulog sa paghatol. Mayroon bang nagdurusa sa inyo? Siya'y manalangin. Mayroon bang masaya? Siya'y umawit ng mga papuri" (tt. 9-13).

Hindi para sa atin ang hawakan ang paghatol sa sarili nating mga kamay. Hindi natin dapat sikaping gantihan nang kapareho ang masamang ginagawa sa atin ng mga taong walang prinsipyo at masasama. Kung susubukan nating maghiganti, mahuhulog tayo sa paghatol. Ang tanging Makahahawak nang tama sa ganitong mga bagay ay ang Panginoon mismo; at bilang Hukom, Siya'y nakatayo sa pintuan, naghihintay sa takdang panahon kung kailan Niya haharapin ang lahat ng lumalaban sa banal na kautusan ng pag-ibig.

Kung may magreklamo man kung gaano kahirap tiisin nang may pagtitiyaga ang ganitong mga kaapihan, itinuturo sila ni Santiago sa mga propeta ng Diyos sa lahat ng panahon, na nag-iwan sa atin ng halimbawa ng pagtitiis at mahabang pagpapasensiya habang tinitii nila ang mga kapighatiang ipinataw sa kanila ng masasamang tao.

Kung parang hindi maipaliwanag ang ating mga pagsubok kapag iniisip natin ang katangian ng Diyos, at napapatanong tayo kung paanong pinahihintulutan ng isang mabuting Diyos

ang ganitong sakit at paghihirap ng isip at katawan na kailangan nating tiisin, ipinaaalala niya sa atin ang patriarkang si Job. Kahit nabagabag siya nang sukdulan dahil sa mga sakunang kailangan niyang pasanin, nagtiis pa rin siya na para bang nakikita niya ang Diyos na hindi nakikita, at sumigaw, “Ngunit nalalaman Niya ang daang aking nilalakaran: kapag ako'y Kanyang nasubok, ako'y lalabas na parang ginto” (Job 23:10). Nakita sa kanya ang wakas na mula sa Panginoon nang siya'y yumuko nang may kababaang-loob sa harap ng Diyos at nagsabi, “Ako'y nagsisisi sa alabok at abo” (Job 42:6). Tama lang na gawin natin siyang halimbawa, at makita rin sa huling pakikitungo ng Panginoon sa Kanyang kaawa-awa at nababagabag na lingkod na Siya ay “lubhang mahabagin, at puspos ng awa.” Ang tunay nating tagumpay ay nasa pagpapakababa ng sarili na kumikilalang tama ang Diyos at hinahatulan ang ating sarili.

Hindi bagay sa mga kaawa-awa at mahihinang tao na tulad natin ang gumawa ng matitinding pagpapahayag na may kasamang panunumpa, gamit ang banal na pangalan ng Diyos at ang Kanyang tahanan sa langit, o maging ang lupang Kanyang nilikha. Sa talatang 12 ay umaalingawngaw ang mga salita ng ating Tagapagligtas na nasa Mateo 5:34-37.

Ipinagbabawal ang lahat ng uri ng panunumpa. Hindi lamang nito nilalapastangan ang Diyos at ang Kanyang nilikha; napakapangit din nitong lumabas sa bibig ng mga nilalang na pang-isang araw lamang, na ang bawat hininga, sa bawat sandali, ay nakasalalay sa awa ng Panginoon.

Kaya tinapos niya ang bahaging ito sa pagpapayo sa mga nagdurusa na tumakbo sa panalangin, na may katiyakang laging bukas ang pakinig ng Diyos sa ating daing. Kung may

masaya, ibig sabihin, magaan ang loob, siya'y umawit. Hindi ang mababaw at walang-lamang mga awit ng sanlibutan, gaano man kaganda ang himig ng mga ito, kundi mga salmo, mga banal na awit ng papuri, mga pagpapahayag ng isang kaluluwang nakasusumpong ng kagalakan sa Diyos.

Ang susunod na tatlong talata ay nagpapakita sa atin kung saan tumatakbo ang pananampalataya sa panahon ng karamdaman.

“Mayroon bang may sakit sa inyo? Ipatawag niya ang matatanda ng iglesya; at ipanalangin nila siya, na pahiran siya ng langis sa pangalan ng Panginoon: at ang panalangin ng pananampalataya ay magliligtas sa may sakit, at ibabangon siya ng Panginoon; at kung siya'y nakagawa ng mga kasalanan, ay ipatatawad sa kanya. Ipahayag nga ninyo sa isa't isa ang inyong mga kasalanan, at ipanalangin ninyo ang isa't isa, upang kayo'y gumaling. Malaki ang nagagawa ng taimtim at maalab na panalangin ng taong matuwid” (tt. 14-16).

Ang talatang ito ay naging paksa ng maraming pagtatalo, at aminadong mahirap itong unawain malibang tandaan natin ang natatanging katangian ng Sulat na ito, bilang huling mensahe sa labindalawang lipi bilang gayon, bago ang lubos na paghihiwalay ng Cristianismo sa Judaismo na idinidiin ng Sulat sa mga Hebreo. Ang Diyos, sa Kanyang mapagpakumbabang biyaya, ay sumasalubong sa mga tao kung nasaan sila, at ito ay isang halimbawa niyon.

Nang humayo ang labindalawang apostol sa mga nawawalang tupa ng sambahayan ni Israel, pinahiran nila ng langis ang mga maysakit, at nagbigay ang Diyos ng kagalingan bilang tugon sa kanilang pananampalataya (Marcos 6:13). Ito lamang ang isa pang pagkakataon sa Bagong Tipan na sinasabing ginamit ang ganitong paraan. Makahulugan ito dahil sa tiyak na kaugnayan

nito sa patotoo sa Israel. Maaaring may katotohanan ang pananaw ng ilan na ang langis mismo ay isang pamahid na nakagagaling, at pinagpala ng Diyos ang paraang ginamit sa paggaling ng mga maysakit. Pero tiyak na sinasabi ni Santiago, “Ang panalangin ng pananampalataya ay magliligtas sa may sakit;” bagaman hindi naman ito nangangahulugang binabalewala ang anumang bisang taglay ng langis mismo, sapagkat madalas pinagpapala ng Diyos ang paraang ginamit kapag sinasagot din Niya ang panalangin.

Ang maysakit ay dapat magpatawag sa matatanda ng iglesia, o ng kapulungan. Sa kasalukuyang watak-watak na kalagayan ng iglesia, maaaring mahirap sabihin kung saan sila matatagpuan. Noong pasimula, simple lang ito. May mga matatandang hinirang sa bawat iglesia, alinman sa tuwirang kapangyarihan ng mga apostol o ng mga sugo ng mga apostol, gaya nina Timoteo at Tito. Tila kung saan walang ganitong natatanging pangangasiwa, ang mga kapulungan mismo ang humirang ng sarili nilang matatanda ayon sa mga tagubiling ibinigay sa mga Sulat sa mga pastor. Dahil walang tuwirang kapangyarihan ng apostol sa ngayon, ito na lamang ang magagawa, at ito nga ang ginagawa sa maraming lugar. Pero ang mga kinikilalang kapatid bang ito ay talagang matatanda ng *ang* Iglesia? Ayaw nating magbangon ng mga tanong na hindi kailangan, pero sa pagsisikap na sundin nang literal ang tagubiling ibinigay dito sa isang panahon ng pagkawasak, kailangang harapin ang mga ito nang tapat.

Sa buong Kasulatan, ang langis ay larawan o sagisag ng Espiritu Santo; at kaugnay ng panalangin para sa maysakit, magkakaroon ito ng magandang kahulugan. Pero malaya man o hindi ang sinuman na gamitin ito sa ganitong paraan ngayon,

laging tama para sa mga makadiyos na nakatatandang kapatid na makipagkita sa maysakit upang manalangin. At kung paanong totoo noong pasimula ng panahong ito, totoo pa rin ngayon na sinasagot ng Diyos ang panalangin ng pananampalataya.

Sa kasong inihaharap sa atin dito, tila ipinapalagay na ang karamdaman ay bahagi ng pagdidisiplina ng Diyos dahil sa mga kasalanang nagawa. Kaya kapag ipinatawag ng maysakit ang matatanda, iyon na mismo ang kanyang pag-amin sa kanyang pagkukulang. Gayunman, hindi sinasabi, gaya ng gustong ipapaniwala sa atin ng Roma, na ipinahayag niya ang kanyang mga kasalanan sa matatanda. Ipinahayag niya ito sa Diyos, at kung sa tao man (gaya ng sa susunod na talata), hindi iyon dahil kinikilala niyang may natatanging kapangyarihang pagkasaserdote ang matatanda.

Mahalaga ring pansinin na dalawang magkaibang salitang Griego ang ginamit para sa “may sakit” sa talatang ito. “Mayroon bang may sakit sa inyo?” Dito, ang salita ay nangangahulugang “maysakit,” na parang may karamdaman. Pero kung saan mababasa natin, “Ang panalangin ng pananampalataya ay magliligtas sa may sakit,” ang salita ay nangangahulugang “mahina,” o “pagod na pagod.” Maaaring tumutukoy ito sa panlulumo ng isip na madalas kasama ng karamdaman, lalo na kapag alam ng isang tao na siya'y nagdurusa dahil sa sarili niyang mga kasalanan at kapabayaan.

“Kung siya'y nakagawa ng mga kasalanan, ay ipatatawad sa kanya.” Ito ay may kinalaman sa pamamahala ng Diyos sa Kanyang sariling pamilya (tingnan ang 1 Pedro 1:17). Hinahatulan ng Ama ang Kanyang mga anak ayon sa kanilang pag-uugali. Kapag, bilang sagot sa panalangin ng

pananampalataya, ay naalis ang panlulumo ng espiritu at ibinangon ang maysakit, maaari siyang magkaroon ng katiyakan ng kapatawarang ukol sa pamamahala ng Diyos at nagpapanumbalik.

Noong mga unang araw ng tinatawag ngayon ng karamihan na “the Brethren Movement,” sina Mr. J. N. Darby at Mr. J. G. Bellett ay ipinatatawag sa maraming silid ng mga maysakit sa Dublin, kung saan literal nilang sinunod ang mga tagubiling ibinigay dito. Maraming kahanga-hangang paggaling ang ipinagkaloob bilang sagot sa panalangin ng pananampalataya; kaya’t nagsimulang matuon ang pansin ng mga tao sa dalawang kapatid na ito bilang natatanging mga kasangkapang ginagamit ng Diyos, sa paraang bumagabag sa kanila. Inakala nilang mas makabubuti na huminto na sa pagpunta, at sa halip ay nanalangin silang magkasama, o magkahiwalay, para sa mga nagdurusa sa mas pribadong paraan, na mas sinusunod ang talatang 16 kaysa sa mga talatang 14 at 15. At sumagot ang Diyos sa parehong biyaya gaya noong isinasagawa nila ang pormal na paglilingkod.

Ito ang laging matatakbuhan ng pananampalataya. Ang mga pusong nabibigatan ay maaari at dapat magpahayag ng kanilang mga kasalanan sa isa’t isa kapag alam nilang ang kanilang karamdaman ay pagdidisiplina dahil sa maling nagawa laban sa Panginoon. Pagkatapos ay maaari nating ipanalangin ang isa’t isa upang dumating ang kagalingan: sapagkat ang taimtim na panalangin ng taong matuwid ay laging mabisa.

May isang paring Romano na itinuro ang talatang ito ng Kasulatan habang iginigiit na itinuturo nito ang pagkukumpisal sa isang tulad niyang pari. Sumagot ang kausap niya, “Ikukumpisal ko sa iyo ang aking mga kasalanan kung

ikukumpisal mo rin sa akin ang sa iyo.” Ayaw niyang kilalanin ang pagpapahayag sa isa't isa na iniuutos dito. Walang anumang opisyal o pagkapari tungkol dito.

Bukod dito, walang batayan dito para sa Romanistang “sakramento ng huling pagpapahid,” na pagpapahid ng itinalagang langis sa isang taong malapit nang mamatay. Pero sa mga talatang ito, ang pagpapahid ay may layuning bumalik sa kalusugan ang maysakit, hindi paghahanda sa kamatayan. Napakabilis talagang dakmain ng mga tagapagtanggol ng Roma ang mga talatang pinakamalayo sa kanilang punto para lang suportahan ang kanilang mga gawaing hindi ayon sa Kasulatan at mga pamahiing teorya!

Matapos magsalita tungkol sa bisa ng maalab na panalangin, ipinakilala ang kaso ni Elias bilang isang malinaw na halimbawa ng ibig sabihin nito.

“Si Elias ay taong may damdaming gaya rin natin, at siya'y taimtim na nanalangin na huwag umulan: at hindi umulan sa lupa sa loob ng tatlong taon at anim na buwan. At siya'y muling nanalangin, at nagbigay ng ulan ang langit, at ang lupa ay namunga” (tt. 17, 18).

Madalas nating isipin na ang mga propeta at iba pang lingkod ng Diyos na binabanggit sa Banal na Kasulatan ay mga taong iba ang pagkakagawa kaysa sa atin. Pero lahat sila ay kabilang sa iisang pamilya ng mahinang sangkatauhan, mga taong may damdaming gaya natin, pero mga taong nangahas na manampalataya sa Diyos at ibigay sa Kanya ang buong pamamahala sa kanilang buhay. Bilang sagot sa taimtim na panalangin ni Elias, hindi umulan sa lupain ng Israel sa loob ng tatlo't kalahating taon, hanggang sa ang walang-diyos na si Ahab ay lubusang nawalan ng pag-asa. Pagkatapos, nang

manalangin ang propeta sa Carmel, nagkaroon ng “ugong ng masaganang ulan,” na nagdala ng kagalakan sa puso ng mga tao at ginhawa sa tigang na lupa. Hindi na kailangan ng paliwanag. Ang kuwento mismo ang nagtuturo ng sarili nitong aral.

Ang Sulat ay nagtatapos nang medyo biglaan, sa tingin natin, sa isang salita ng pampalakas-loob para sa sinumang maaaring gamitin ng Diyos upang tumulong na ibalik ang isang kapatid na naligaw.

“Mga kapatid, kung ang sinuman sa inyo ay maligaw sa katotohanan, at may magpanumbalik sa kanya; dapat niyang malaman, na ang nagpapanumbalik sa makasalanang mula sa kamalian ng kanyang lakad ay magliligtas ng isang kaluluwa mula sa kamatayan, at magtatakip ng napakaraming kasalanan” (tt. 19, 20).

Ang nagkasala rito, gaya ng sa talatang 15 sa itaas, ay isang mananampalatayang naligaw mula sa landas ng pagpapasakop sa katotohanan. Ang matiyagang habulin ang ganoong tao at ipanumbalik siya, o ibalik siyang muli sa pagsunod sa Panginoon, ay pagliligtas ng isang kaluluwa mula sa kamatayan—ang pisikal na kamatayan na siyang huling hakbang ng Diyos sa pamamahala Niya sa Kanyang pamilya—at pagtatakip o pagtatago ng napakaraming kasalanan. Ito ang pagsasagawa ng pag-ibig na, ayon din kay Pedro, “ay nagtatakip ng karamihan ng mga kasalanan” (1 Pedro 4:8). Siyempre, hindi ang sarili nating mga kasalanan, kundi ang sa naligaw na kapatid. Sa pag-akay sa kanya sa pagsisisi, upang hatulan niya ang kanyang sarili at aminin ang kanyang pagkaligaw, naibabalik siya sa pakikisama sa Diyos at naiingatan siya na hindi na lumalim pa sa kasalanan. Kung hindi, kailangang bumigat pa sa kanya ang kamay ng Panginoon sa higit pang pagdidisiplina, hanggang sa

paikliin pa ang kanyang buhay sa lupa bilang tanda ng pagkagalit ng Diyos. Ito rin ang pagkakasalang hahantong sa kamatayan sa 1 Juan 5:16, 17. Marami nang anak ng Diyos ang mas maagang kinuha pauwi sa Tahanan kaysa sa dapat sana, dahil sa katigasan ng ulo at hindi pagpapasakop ng espiritu.

Sa pagtatapos ng ating pag-aaral sa napakapraktikal na Sulat na ito, idiin nating muli ang malaking kahalagahan ng isang pananampalatayang gumagawa—isang pananampalatayang nakikita sa isang buhay na nakatalaga sa Panginoon, at may malasakit sa kapakanan ng ating mga kapatid kay Cristo lalo na, at gayundin sa lahat ng tao.

I Pedro: Panimula

“Ang mga Sulat ni Pedro ay pangunahing isinulat—ayon sa kanyang natatanging ministryo sa mga tuli (Galacia 2:8)—sa mga Cristianong Judio na nakapangalat, na naninirahan sa iba't ibang lalawigan sa kanlurang Asia, kung saan naganap ang karamihan ng paglilingkod ng Apostol. May kinalaman ang mga ito sa kaugnayan ng mananampalataya sa Kaharian ng Diyos sa halip na sa Iglesya bilang Katawan ni Cristo; bagaman, siyempre, ang mga sinulatan niya, gaya ng lahat ng Cristiano, ay mga kaanib ng Iglesya at mga sakop ng Kaharian. Kapwa ito mga Sulat sa ilang; tinitingnan nila ang mga anak ng Diyos hindi sa kanilang makalangit na kalagayan, gaya ng sa Efeso (1:3; 2:6), kundi bilang mga dayuhan at manlalakbay na naglalakbay sa ilang ng sanlibutang ito mula sa krus hanggang sa Kaluwalhatian. Sinasabi sa atin ni Pedro na isinulat niya ang unang Sulat upang magpatotoo na “ito ang tunay na biyaya ng Diyos na inyong kinatatayuan” (1 Pedro 5:12). Hindi ito gaanong tungkol sa biyayang nagliligtas (gaya ng sa Roma 5:1, 2), na nagbibigay sa atin ng ganap na katayuan sa harap ng trono ng Diyos. Sa halip, ito ang biyayang ipinagkakaloob sa atin araw-araw, na nagbibigay sa atin ng lakas na tumayo laban sa lahat ng lalang ng kaaway at sa kabila ng lahat ng pagsubok sa daan. Malaki ang lugar ng pagdurusa sa Sulat na ito. Itinuturing itong normal na bahagi ng buhay ng mananampalataya habang nagpapatuloy siya patungo sa manang nakalaan para sa kanya sa langit. Dito ay naaalala natin ang mga salita ni Savonarola, “Ang buhay ng isang Cristiano ay ang paggawa ng mabuti at ang pagtitiis ng masama.” Dapat siyang magalak sa pribilehiyong magdusa para sa Kanya na tumubos sa atin sa pamamagitan ng Kanyang sariling dugo.

Ang hiwaga ng pagdurusa ay gumulo sa isip ng marami sa lahat ng panahon. Bahagi ito ng malungkot na minana ng tao dahil pumasok ang kasalanan sa sanlibutan, at sa buhay na ito ay hindi ligtas ang anak ng Diyos sa sakit, dalamhati at matinding hirap. Pero ang pagdurusa ng mga mananampalataya ay itinakda lahat ng Diyos upang magbunga ng pagpapala. Sa pamamagitan ng ministryong ito ng pagdurusa, mas nauunawaan natin ang pinagdaanan ng ating Panginoon para sa atin noong narito Siya sa mundo. Siya ay “isang Taong puno ng kapighatian, at bihasa sa dalamhati” (Isaias 53:3). Ginagamit ng Diyos ang pagdurusa upang ilayo tayo sa kasalanan (1 Pedro 4:1; 2 Corinto 12:7), at bilang paraan ng pagtutuwid at pagdidisiplina (Hebreo 12:6-11) upang tayo'y lalong maging katulad ng ating mapalad na Panginoon. Kapag nagdurusa tayo dahil sa katapatan sa Kanyang pangalan at pagtatalaga sa Kanyang layunin, tunay nating nadarama ang pakikisama sa Kanya, na hanggang ngayon ay kinapopootan ng sanlibutang tumatanggi sa Kanyang patotoo. Tiyak ang gantimpala, at ipalilimot nito sa atin ang lahat ng ating magaan na kapighatian habang tinatamasa natin ang walang hanggang bigat ng kaluwalhatian (2 Corinto 4:17).

Hindi ligtas ang mga Cristiano sa pagdurusa. Kapag nagtiwala ang isang tao kay Cristo, hindi ibig sabihin na agad na siyang malaya sa lahat ng bunga ng kasalanan. Kung ang pag-uusapan ay ang paghatol ng Diyos, magpakailanman na siyang naligtas doon (Juan 3:18, R.V.); pero nasa katawan pa rin siya na hindi pa naaalisan ng sumpang mula kay Adan. Kaya nagdurusa siya kasama ng dumaraing na sangnilikha, na kinabibilangan pa rin ng katawang iyon. Bukod pa rito, nakikita niya ngayon na ang sanlibutang dati niyang kinabibilangan ay naging lugar ng pagkapoot sa kanya dahil sa paninindigan niya kasama ng isang

Cristong tinanggihan. Ang lahat ng ito ay may kasamang pagdurusa, pero sa bawat pagsubok at kapighatian ay darating ang biyayang kailangan upang makapagtiis, “na para bang nakikita ang Diyos na hindi nakikita” (Hebreo 11:27).

May pagkakaiba ang pagdurusa kasama ni Cristo (Roma 8:17) at ang pagdurusa para sa Kanya (Mga Gawa 5:41). Lahat ng Cristiano ay nagdurusa kasama Niya dahil sila ay kabahagi ng likas ng Diyos, kaya madali nilang nararamdaman ang mabibigat na kalagayang kailangan nilang pagdaanan. Pero ang magdusa para sa Kanya ay ang pasanin ang kahihiyang at pagkutya—hanggang sa pag-uusig at kamatayan—alang-alang sa Pangalan ni Cristo (Mga Gawa 9:16).

Sinasabi sa atin ni Apostol Pablo sa Galacia 2 na matapos makipagsanggunian sa mga pinuno sa Jerusalem, ilang panahon pagkatapos ng kanyang pagbabagong-loob, napagkasunduan nila na si Pedro ay pupunta lalo na sa mga Judio at siya naman sa mga Gentil. Hindi naman ibig sabihin na nilimitahan ng bawat isa ang kanyang sarili sa iisang uri ng tao, kundi Siya na makapangyarihang gumawa kay Pedro sa pagbabagong-loob ng mga Judio ay gumawa rin sa gayunding paraan kay Pablo sa pagdadala ng mga tao ng mga bansa kay Cristo. Sa kanyang mga Sulat, nasa isip pa rin ni Pedro lalo na ang kanyang mga kapatid ayon sa laman—ang mga nakapangalat ng Israel—na nakakalat sa mga bansa at naninirahan sa mga lupaing binanggut sa unang talata ng ating aralin. Sila ang mga Judiong karaniwang kilala bilang *the Diaspora*, na kahit malayo sa lupain ng Palestina ay itinuturing pa rin itong kanilang sariling bayan, hanggang sa iwan nila ang kanilang makalupang katayuan upang maging kaanib ng isang bago at tinubos na bansa, na ang mana ay nakalaan sa langit.

Sa kanila sumulat si Pedro, pinalalakas ang kanilang loob na magtiwala sa Panginoon at magpatuloy nang may pagtitiis kahit sa gitna ng pagdurusa. Marami siyang sinabi tungkol dito sa kanyang Sulat. Ito ay Sulat para sa mga mananampalatayang nagdurusa. Bagaman pangunahing isinulat para sa mga Hebreong Cristiano, hindi ito para lamang sa kanila, gaya rin ng mga sulat ni Pablo sa mga iglesya sa gitna ng mga Gentil na hindi dapat ituring na para lamang sa mga likas na hiwalay sa tipan ng pangako. Kay Cristo ay walang Judio o Gentil, kaya ang isinulat sa isa ay para sa tulong at turo ng lahat ng ipinanganak na muli.

Ang Unang Pedro ay isang tunay na Sulat sa Ilang. Inilalarawan nito ang mga mananampalataya na naglalakbay mula sa lugar ng pagwiwisik ng dugo patungo sa mana sa langit, o mula sa krus hanggang sa Kaluwalhatian. Maraming halimbawa ang hinango sa paglalakbay ng Israel mula sa Egipto hanggang sa Canaan. Sa Efeso, ang mga mananampalataya ay tinitingnan bilang nakatawid na sa Jordan at nasa Lupain na, tinatamasa ang kanilang mana kay Cristo sa mga dakong makalangit; sa Unang Pedro, sila'y nakikita bilang isang bayan ng mga manlalakbay, mga dayuhang dumaraan sa isang di-magiliw na mundo, patungo sa Lupang Pangako.

Hindi natin matiyak kung kailan eksaktong isinulat ang Unang Pedro, pero maliwanag na malapit na ito sa katapusan ng buhay ni Pedro; at dahil siya mismo ang malapit na nag-uugnay sa dalawang Sulat (2 Pedro 3:1), malamang na hindi nagkalayo ang panahon ng pagkakasulat ng mga ito. Ang petsang ibinigay ni Ussher ay A. D. 60, pero walang patunay na ganoon kaaga iyon. Ayon sa pinakamahuhusay na awtoridad, ang unang Sulat ay isinulat noong mga A. D. 66 o 67, at ang ikalawa ay medyo

mas huli. Maliwanag sa 2 Pedro 3:15, 16 na lahat ng Sulat ni Pablo ay nasa sirkulasyon na at kinikilala nang Kasulatan bago isinulat ni Pedro ang ikalawang Sulat na ito, at masasabi nating ang una ay hindi gaanong mas maagang isinulat.

Madaling hatiin ang unang Sulat na ito ayon sa sumusunod na balangkas:

Sa Ilang Kasama ng Diyos

Unang Kabanata: 1-12. Ang mga Pagsubok sa Daan. 13-25.

Pagtubos sa Pamamagitan ng Dugo, at Bagong Kapanganakan sa Pamamagitan ng Salita at ng Espiritu ng Diyos.

Ikalawang Kabanata: 1-10. Isang Bagong Bansa. 11-25. Ang Katangian ng Manlalakbay.

Ikatlong Kabanata: 1-7. Ang Pamilyang Cristiano. 8-22.

Pagdurusa Alang-alang sa Katuwiran.

Ikaapat na Kabanata: 1-11. Ang Bagong Buhay Kung Ihahambing sa Dati. 12-19. Pagdurusa Bilang Cristiano.

Ikalimang Kabanata: 1-4. Ang Dulo ng Daan. 5-14. Ang Biyayang Kumikilos sa Paglalakbay.

Narito ang isang makabuluhang balangkas tungkol sa natatanging paksa ng pagdurusa:

Pagdurusa bilang pagsubok sa pananampalataya (1:6, 7)

Ang mga paghihirap ni Cristo na inihula (1:11)

Pagdurusa alang-alang sa budhi (2:19).

Ang paghihirap ni Cristo, ang ating halimbawa (2:21-23)

Pagdurusa alang-alang sa katuwiran (3:14)

Nagdusa si Cristo dahil sa ating mga kasalanan (3:18)

Pagdurusa upang tumigil sa kasalanan (4:1)

Mga kabahagi sa mga paghihirap ni Cristo (4:13)

Pagdurusa bilang Cristiano (4:16)

Pagdurusa sa takdang panahon lamang (5:10)

1 Pedro, Kabanata 1: Ang mga Pagsubok sa Daan

“Si Pedro, apostol ni Jesu-Cristo, sa mga dayuhang nangangalat sa Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, at Bitinia, mga hinirang ayon sa paunang kaalaman ng Diyos Ama, sa pamamagitan ng pagpapabanal ng Espiritu, upang magsitalima at mawisikan ng dugo ni Jesu-Cristo: sumainyo nawa ang biyaya at kapayapaan nang sagana”—tt. 1, 2.

Sa mga unang talatang ito ay makikita natin ang pagbati ng apostol. Siya na inatasan ng nabuhay na mag-uling Cristo na pakainin at alagaan ang mga tupa at mga kordero ng Kanyang kawan ay sumusulat ngayon sa mga taong noong araw ay parang mga tupang walang pastol, nangangalat sa bawat mataas na burol, ngunit ngayon ay nasa ilalim na ng mapagmahal na pag-aalaga ng Dakilang Pastol, na naglagay ng mga katulong na pastol upang maglingkod sa kanilang tanging mga pangangailangan.

Ang Sulat ni Pedro ay para “sa mga dayuhang nangangalat.” Ayon sa bilin ng Panginoon, sinikap ni Pedro na pakainin at alagaan ang mga nangangalat na tupang ito ng sambahayan ng Israel, na nakakalat sa gitna ng mga bansa. Ang mga lupaing binanggit ay pawang nasa tinatawag nating Asia Minor, sa hilaga ng Palestina at Siria, at sa timog ng Black Sea. Sa mga bansang ito ay maraming Judiong naninirahan na nakakilala kay Cristo sa pamamagitan ng ministeryo nina Pablo at Pedro. Nawala na sa kanila ang dati nilang katayuan bilang mga Israelita ayon sa laman, bahagi ng isang bansang hinirang na gayunpaman ay nabigo nang lubha. Ngayon, dahil sa walang hanggang biyaya, kabilang na sila sa isang bagong bayan, at

silang lahat ay “hinirang ayon sa paunang kaalaman ng Diyos Ama.” Walang anumang “tadhana” o pagiging basta-basta sa pagkakahirang ayon sa itinaturo ng Kasulatan. Ang Ebanghelyo ay ipangangaral sa lahat, at ang lahat ng sumasampalataya rito ay makatitiyak na sila ay kabilang sa mga hinirang. Sa pamamagitan ng pagpapabanal ng Espiritu—ibig sabihin, ang Kanyang gawaing pagbubukod—ang mga tao ay ginigising at inaakay upang makita nila na kailangan nila si Cristo. Kapag sa pagsunod ng pananampalataya ay kinuha nila ang karapatang sumilong sa ilalim ng iwinisik na dugo ni Jesus, gaya ng bayang Israel nang gabi ng Paskuwa sa Egipto, na ligtas sa loob ng mga bahay, iningatan ng dugo ng kordero na iwinisik sa mga haligi at sa itaas ng pintuan, sila ay ligtas magpakailanman mula sa hatol na nararapat sa kanilang mga kasalanan. Sinabi ng Diyos noong una, “Pagka Aking nakita ang dugo, ay lalampasan Ko kayo” (Exodo 12:13). Gayundin ngayon, ang lahat ng nakasilong sa dugong iwinisik ay makatitiyak na sila ay nakatayo sa lugar na hindi kailanman aabutin ng poot ng Diyos.

Sa mga ganitong tao sumulat si Pedro, na hinahangad na dumami nawa sa kanila ang biyaya at kapayapaan. Hindi ang biyayang nagliligtas ang nasa isip niya, kundi ang biyayang nag-iingat; at hindi rin ang kapayapaan sa Diyos ang isinulat niya, kundi ang kapayapaan ng Diyos na nagbabantay sa puso ng lahat ng natututong ipagkatiwala ang kanilang lakad sa Panginoon.

Ang mga Pagsubok sa Daan

Ang sumunod na bahagi, mula talata 3 hanggang 12, ang siyang panimula ng Sulat, at ito ang nagbibigay sa atin ng susi para maunawaan ang lahat ng kasunod,

“Purihin ang Diyos at Ama ng ating Panginoong Jesu-Cristo, na ayon sa Kanyang malaking awa ay ipinanganak tayong muli sa isang buhay na pag-asa sa pamamagitan ng pagkabuhay na mag-uli ni Jesu-Cristo mula sa mga patay, sa isang manang hindi nasisira, at walang dungis, at hindi kumukupas, na inilaan sa Langit para sa inyo, na sa pamamagitan ng kapangyarihan ng Diyos ay iniingatan sa pamamagitan ng pananampalataya sa kaligtasang handang ihayag sa huling panahon. Dito’y lubha kayong nagagalak, bagama’t ngayon sa sandaling panahon, kung kinakailangan, ay nalulumbay kayo dahil sa sari-saring pagsubok: upang ang pagsubok sa inyong pananampalataya, na lalong mahalaga kaysa gintong nasisira, bagama’t sinusubok sa apoy, ay masumpungang ikapupuri at ikararangal at ikaluluwalhati sa pagpapakita ni Jesu-Cristo: na Siya’y inyong iniibig kahit hindi pa ninyo nakikita; na sa Kanya, bagama’t ngayon ay hindi ninyo Siya nakikita, gayunma’y sumasampalataya kayo, at nagagalak kayo nang may kagalakang di-masabi at puspos ng kaluwalhatian: na tinatanggap ang wakas ng inyong pananampalataya, samakatuwid baga’y ang kaligtasan ng inyong mga kaluluwa. Tungkol sa kaligtasang ito ay masikap na nagsiyasat at nagsaliksik ang mga propeta, na nagpahayag tungkol sa biyayang darating sa inyo: na sinisiyasat kung ano, o kung anong uring panahon ang itinaturo ng Espiritu ni Cristo na nasa kanila, nang patotohanan nito nang una pa ang mga paghihirap ni Cristo, at ang kaluwalhatianang susunod. Ipinahayag sa kanila na hindi para sa kanilang sarili, kundi para sa atin, ang kanilang paglilingkod sa mga bagay na ito, na ngayon ay ibinalita sa inyo ng mga nangaral sa inyo ng Ebanghelyo sa pamamagitan ng Espiritu Santo na isinugo mula

sa Langit; mga bagay na ninanais masilip ng mga anghel”—tt. 3-12.

Kapansin-pansin kung gaano kalapit ang mga salita ng talata 3 sa Efeso 1:3. Pareho silang nagsisimula sa iisang paraan, sa pagpupuri o pagdakila sa Diyos at Ama ng ating Panginoong Jesu-Cristo. Ngunit habang nagpapatuloy ang dalawang talata sa dalawang Sulat, magkaibang-magkaibang panig ng katotohanan ang inilalahad nila. Sa Efeso, ang mananampalataya ay nakikitang nakaupong kasama ni Cristo sa mga dakong makalangit. Ito ang katapat sa Bagong Tipan ng Canaan, ang manang atin na ngayon pa lamang. Sa kabilang dako, ipinakikita ni Pedro ang mananampalataya na naglalakbay patungo sa kapahingahan ng Canaan na nasa dulo ng daan. Kapwa totoo ang dalawang panig na ito, at hindi kailanman sinasalungat ng isa ang isa. Kung ang katayuan natin ang pag-uusapan, tayo ay na kay Cristo sa mga dakong makalangit; kung ang kalagayan natin naman, tayo ay mga manlalakbay na nagmamartsa patungo sa kaluwalhatian.

Ang ating pag-asa ay buhay na pag-asa, kabaligtaran ng patay na pag-asa ng Israel, dahil nabigo silang tuparin ang mga kondisyon ng tipang pinasok nila sa Sinai. Ang ating pagtitiwala ay hindi nakasalalay sa sarili nating kakayahang tuparin ang ilang pangako, kundi ayon sa malaking awang ibinigay ng Diyos sa atin, at tiniyak ito sa atin ng pagkabuhay na mag-uli ni Jesu-Cristo mula sa mga patay.

Hindi tayo makikita rito na tinatamasa na ang ating mana, kundi naglalakbay pa tayo patungo roon. Ito ay nakalaan sa Langit para sa atin. Hindi tulad ng Canaan, ito ay hindi nasisira at walang dungis, at hindi kailanman kukupas. Kahit nang makapasok na ang Israel sa lupang pangako, dinungisan nila ito

ng kanilang pagsamba sa diyos-diyosan, at ito ay nasira dahil sa kanilang matinding kasamaan, kaya sa bandang huli ay tuluyan nila itong nawala. Ibang-iba ang ating makalangit na mana. Ito ay iniingatan para sa atin, at tayo naman ay iniingatan para rito—“iniingatan sa pamamagitan ng kapangyarihan ng Diyos sa pamamagitan ng pananampalataya sa kaligtasan” sa ganap at huling kahulugan nito, na ihahayag sa huling panahon—ibig sabihin, kapag narating na natin ang dulo ng paglalakbay sa ilang. Hindi ang kaligtasan ng kaluluwa ang tinutukoy niya rito. Iyan ay atin na, gaya ng makikita natin sa talata 9. Ang kaligtasan sa ganap nitong kahulugan ay kasama ang pagtubos sa katawan.

Dahil sa mapagpalang pag-asang ito, nagagawa nating magalak kahit ngayon, sa sandaling panahon, kung kinakailangan, ay mabigat ang ating loob dahil sa maraming pagsubok na dinaranas natin. May “kung kinakailangan” (1:6) sa bawat dalamhating ipinadaranas sa Cristiano. Handa ba tayong magtiwala sa karunungan ng Diyos at hayaan Siyang magplano ng ating buhay ayon sa Kanyang nakikitang mabuti? Kailangang subukin ang pananampalataya, sapagkat kung hindi ay hindi ito mapatutunayan. Kaya hindi tayo dapat matakot na kapag sinusubok ang ating pananampalataya ay tanda iyon na may galit sa atin ang Diyos. Sa halip, tanda iyon ng Kanyang malalim na interes at malasakit sa atin. Sapagkat kung paanong sinusubok ang ginto sa apoy upang ihiwalay ito sa dumi, gayundin ang pananampalataya, na lalong mahalaga kaysa gintong nasisira, ay kailangang subukin upang masumpungan itong ikapupuri at ikararantal at ikaluluwalhati sa paghahayag ni Jesu-Cristo mula sa Langit.

Ang “mahalaga” ay isa sa mga natatanging salita ni Pedro. Isinulat niya ang tungkol sa mahalagang pagsubok sa pananampalataya (1 Pedro 1:7), ang mahalagang buhay na Bato (2:4, 7), mahalagang pananampalataya (2 Pedro 1:1), at mahahalagang pangako (1:4). Pinahahalagahan ba natin nang sapat ang lahat ng mahahalagang bagay na ito upang magtiis alang-alang sa mga ito kung tayo ay tawagin? Handa ba tayong magtiis alang-alang sa ating mapagpalang Panginoon gaya ng kahandaan nating makinabang sa Kanyang mga paghihirap para sa atin? Kahit ang makamundong pilosopo ay kayang magtiis ng hirap nang hindi nagrereklamo, ngunit tanging ang ipinanganak na muli ang makapagmamapuri sa kapighatian. Kung paanong dinadalisyang ginto ng apoy na tumutupok sa dumi, gayundin ginagamit ng Diyos ang pagsubok at paghihirap upang ihiwalay ang mananampalataya sa mga bagay na humahadlang sa pakikipag-isa sa Diyos at sa paglago sa espirituwal na buhay.

Ang pananampalataya ay nagtitiis, sabi sa atin sa ibang bahagi, “na waring nakikita ang Hindi nakikita” (Hebreo 11:27); kaya bagama’t hindi pa natin nakikita ang ating mapagpalang Panginoon ng ating mga matang may kamatayan, iniibig natin Siya, at sa pagsampalataya sa Kanya ay nagagalak tayo nang may kagalakang di-masabi at matayog na ligaya. Ang pananalitang “puspos ng kaluwalhatian” ay isang natatanging idyoma na nagpapahiwatig ng kagalakang hindi na kayang ipahayag ng ating salita. Anong laking galak ang pumupuno sa puso na talagang nakatuon sa di-nakikitang Cristo, na Siyang pinagtitiwalaan natin, kaya kahit dito at ngayon ay alam nating nasa atin na ang kaligtasan ng ating mga kaluluwa! Alam natin ito batay sa awtoridad ng Salita ng Diyos.

Tungkol sa kaligtasang ito ay nagsalita at sumulat ang mga propeta noong unang panahon; ngunit hindi ipinagkaloob sa kanila na malaman ang kapuspusan ng biyaya gaya ng pagkakahayag nito ngayon sa atin. Sumulat sila ayon sa patnubay ng Espiritu tungkol sa “mga paghihirap ni Cristo, at ang kaluwalhatian ng susunod,” ngunit wala silang paraan upang malaman ang eksaktong panahon kung kailan matutupad ang mga bagay na ito; at hindi rin nila nakita ang mahabang panahon (ang buong kasalukuyang kapanahunang ito) na lilipas sa pagitan ng krus at ng kaluwalhatian ng Manunubos.

Ipinahayag sa kanila na ang kanilang mensahe ay tungkol sa isang araw na darating pa. Ang iniulat nila sa pamamagitan ng kinasihan ng Espiritu ay siya ngayong saligan ng ating pagtitiwala at unang pinagmumulan ng kaalaman ng mga nangangaral ng Ebanghelyo sa ating panahon sa lakas ng Espiritu Santo, na isinugo mula sa Langit noong Pentecostes upang magpatotoo sa mga katotohanang ito—mga bagay na inilihim maging sa mga anghel, at ngayon ay kinagagalakan nilang silipin. Natututuhan nila ang karunungan ng Diyos sa atin, gaya ng sinasabi sa Efeso 3:10.

Pagtubos at Bagong Kapanganakan

Kung paanong tinubos ang Israel sa pamamagitan ng dugo ng kordero noong gabi ng Paskuwa sa Egipto, at ang petsang iyon ay naging simula ng mga buwan para sa kanila, nang sila ay isilang bilang isang bansa, gayundin ngayon ay hinihiling ni Pedro na pagbulay-bulayan natin ang kahanga-hangang katotohanan ng ating pagtubos at ng ating bagong kapanganakan.

“Kaya nga bigkisan ninyo ang baywang ng inyong pag-iisip, kayo'y maging mahinahon, at umasa kayo hanggang sa wakas sa biyayang dadalhin sa inyo sa paghahayag ni Jesu-Cristo; gaya ng mga anak na masunurin, huwag kayong umayon sa dating mga masasamang nasa noong kayo'y mangmang pa: kundi kung paanong banal Siya na tumawag sa inyo, gayundin kayo'y magpakabanal sa lahat ng inyong pamumuhay; sapagkat nasusulat, Kayo'y magpakabanal; sapagkat Ako'y banal. At kung tinatawag ninyong Ama Siya na walang itinatanging tao at humahatol ayon sa gawa ng bawat isa, ay mamuhay kayo nang may takot sa panahon ng inyong pakikipamayan dito: yamang nalalaman ninyo na kayo'y tinubos hindi ng mga bagay na nasisira, gaya ng pilak at ginto, mula sa inyong walang kabuluhang pamumuhay na minana ninyo sa inyong mga magulang; kundi ng mahalagang dugo ni Cristo, gaya ng sa isang korderong walang kapintasan at walang dungis: na Siya'y itinalaga na bago pa itinatag ang sanlibutan, ngunit inihayag sa mga huling panahong ito dahil sa inyo, na sa pamamagitan Niya ay sumasampalataya kayo sa Diyos, na bumuhay sa Kanya mula sa mga patay, at nagbigay sa Kanya ng kaluwalhatian; upang ang inyong pananampalataya at pag-asa ay sa Diyos. Yamang nilinis na ninyo ang inyong mga kaluluwa sa pagsunod sa katotohanan sa pamamagitan ng Espiritu tungo sa tapat na pag-ibig sa mga kapatid, mag-ibigan kayo nang taimtim at buong puso: yamang kayo'y ipinanganak na muli, hindi sa binhing nasisira, kundi sa hindi nasisira, sa pamamagitan ng Salita ng Diyos, na nabubuhay at namamalagi magpakailanman. Sapagkat ang lahat ng laman ay gaya ng damo, at ang lahat ng kaluwalhatian ng tao ay gaya ng bulaklak ng damo. Natutuyo ang damo, at nalalagas ang bulaklak nito: ngunit ang Salita ng Panginoon ay nananatili magpakailanman. At ito ang Salita na

sa pamamagitan ng Ebanghelyo ay ipinangaral sa inyo.”—tt. 13-7.5.

Ang salita ng Diyos sa Israel, gaya ng ibinigay sa Exodo 12, ay kakainin nila ang paskuwa nang may bigkis ang kanilang baywang at may sapin ang kanilang mga paa, handang simulan ang paglalakbay patungo sa lupang pangako sa sandaling ibigay ang hudyat na lisanin ang Egipto. Ganoon din dito, sa pagsulat sa mga dayuhang ito sa isang sanlibutang hindi na nila kinabibilangan, inuutusan sila ni Pedro na bigkisan ang baywang ng kanilang pag-iisip—ibig sabihin, ipasakop ang bawat isipan sa ipinahayag na kalooban ng Diyos, sapagkat ang ating baywang ay dapat nakabigkis ng katotohanan (Efeso 6:14). Ang pagiging mahinahon ang dapat makita sa ganitong mga tao, sapagkat isang seryosong bagay ang tawagin palabas ng sanlibutang ito upang mamuhay para sa Diyos sa mismong lugar kung saan dati nating nilapastangan ang Kanyang pangalan. Ang pag-asa ang siyang magiging haliging gabay na aakay sa atin hanggang sa dulo ng paglalakbay, na darating kapag si Jesu-Cristo ay ihayag mula sa Langit.

Hindi na tayo dapat kumilos o humubog ng ating pag-uugali gaya ng dati, noong mga araw ng ating pagkabulag at kamangmangan, na tayo ay pinaghaharian ng makalamang mga pagnanasa. Gaya ng Israelita na sa gilid ng kanyang kasuotan ay may palawit na kulay asul, paalala na siya ay kaugnay ng Diyos ng Langit, na dapat niyang tingnan at alalahanin na siya ay tinawag upang ipakita ang makalangit na pagkatao, sapagkat sinabi ng Diyos, “Kayo’y magpakabanal; sapagkat Ako’y banal,” gayundin tayo ay dapat magpakita ng kabanalan sa lahat ng ating salita at gawa, gaya ng nararapat sa isang

makalangit na bayan na dumaraan sa isang sanlibutan ng kasalanan.

Hindi pagpapabaya o kawalang-pakialam ang nararapat sa mga taong, dahil sa walang hanggang biyaya, ay may pribilehiyong tumawag sa Diyos na Ama, kundi magalang na takot, baka masaktan natin ang Kanyang puso at magdala tayo ng kahihiyan sa Kanyang pangalan.

Tayo ay tinubos, hindi gaya ng Israel nang magbayad sila ng kalahating siklong pilak, gaya ng nasa Exodo 30:12-15, bilang pantubos sa kanilang mga kaluluwa, ni ng ginto na madalas hinihingi bilang pantubos ng isang nagwaging pinuno kapag idinidikta niya ang mga kondisyon ng kapayapaan sa isang bayang nasakop; kundi tayo ay binili at pinalaya mula sa hatol ng mahalagang dugo ni Cristo, at hindi na tayo dapat umayon sa walang kabuluhang pamumuhay noong nakaraan, na bagama't ayon sa mga kaugalian ng ating mga ninuno ay salungat sa mga daang lumuluwalhati sa Diyos. Si Cristo ang tunay na Korderong Pampaskuwa, walang kapintasan at walang dungis—malaya sa kasalanan o anumang uri ng pagkukulang, sa loob man o sa labas. Siya ay alam na ng Diyos bago pa nilalang ang sansinukob, sapagkat ang pagtubos ay hindi isang naisip lamang Niya sa bandang huli, na minadaling ayusin upang tagpian ang isang wasak na sanlibutan, na sinira ng kasalanan ng tao at ng paghihimagsik nito laban sa kanyang Maylalang. Ang lahat ay nakita at inihanda na nang una pa. Hindi nalinlang ni Satanas ang Diyos. Gayunman, hindi pa inihayag ang lunas na inihanda ng Diyos, ang Tagapagligtas na alam na Niya noon pa, hanggang sa lubos na masubok ang tao sa ilalim ng iba't ibang dispensasyon, at mapatunayang lubos na walang magagawa pagdating sa pagliligtas sa kanyang sarili.

Sa pamamagitan Niya ay ipinakikilala ngayon ang Ama sa kapuspusan ng Kanyang biyaya, at sa pamamagitan Niya ay sumasampalataya tayo sa Diyos na, matapos tapusin ni Cristo ang Kanyang gawaing pagtubos, ay bumuhay sa Kanyang mapagpalang Anak mula sa mga patay, at niluwalhati Siya sa pagpapaupo sa Kanya bilang Tao sa Kanyang sariling kanan, upang ang ating pananampalataya, o pagtitiwala, at ang ating pag-asa ay sa Diyos—ang Diyos ng pagkabuhay na mag-uli.

Ang pagtubos ay isang gawaing natapos ni Cristo Jesus sa Kalbaryo, kaya, para sa atin, ito ay lubos na nasa labas natin. Wala tayong bahagi rito maliban sa nagawa natin ang mga kasalanang naging dahilan kung bakit ito kinailangan, kung hindi ay naiwan sana tayong mamatay sa ating mga kasamaan. Ngunit ang muling pagsilang, o bagong kapanganakan, ay nasa loob natin. Ito ay gawaing ginagawa sa atin ng Salita at ng Espiritu ng Diyos. Ito ang sunod na binabanggit ni Pedro.

Isang malaking pagbabago ang naganap sa puso ng lahat ng sumunod sa katotohanan sa pamamagitan ng Espiritu. Ang Salita ng Diyos ay itanim sa kanilang mga kaluluwa sa lakas ng Espiritu Santo na sumusumbat at kumukumbinsi, kaya nagkaroon ng isang bagong buhay at likas, na ang tanging katangian ay pag-ibig—ang pag-ibig ng Diyos na ibinuhos sa ating mga puso, gaya ng sinasabi ni Pablo, sa pamamagitan ng Espiritu Santo na ibinigay sa atin (Roma 5:5). Ito ang nagbubunga ng pag-ibig sa ating mga kapatid kay Cristo, isang pag-ibig na hindi makasarili at dalisay, hindi nadudungisan ng masasamang nasa ng laman. Sapagkat ang lahat ng sumasampalataya kay Cristo sa ganitong paraan ay ipinanganak na muli, hindi isang kapanganakan ayon sa likas na kaayusan, hindi sa binhing nasisira; sapagkat “ang ipinanganak

ng laman ay laman,” gaya ng sinabi ni Jesus kay Nicodemo (Juan 3:6). Ngunit ang bagong kapanganakang ito, gaya ng nakita natin, ay bunga ng pagsampalataya sa Salita ng Diyos na nabubuhay at namamalagi magpakailanman. At ang Salitang ito, sabi sa atin sa talata 25, ay siyang ipinahahayag ng Ebanghelyo.

Ang talatang nasa gitna, ang 24, at ang unang bahagi ng talata 25 ay mga pangungusap na nakasingit, at idinidiin nila ang pagkakaiba ng makatao at ng makadiyos. Sinipi ni Pedro ang Isaias 40: 6, 8, na nagpapahayag na ang lahat ng laman ay gaya ng damo, at ang lahat ng kaluwalhatian ng tao ay gaya ng bulaklak ng damo, na mukhang maganda at luntian sa maikling panahon, at pagkatapos ay wala na magpakailanman. Sapagkat madaling natutuyo ang damo, at kumukupas at nalalagas ang magagandang bulaklak; ngunit ang Salita ng Panginoon ay nananatili magpakailanman.

Maaaring magtalo ang mga teologo tungkol sa pangangailangan ng isang bagong kapanganakan sa pamamagitan ng soberanong gawa ng Diyos, kung saan ang mga hinirang ay unang binubuhay at saka pa lamang nagagawang sumampalataya sa ikaliligtas; ngunit malinaw ang Kasulatan na ang bagong kapanganakan ay sa pamamagitan ng Salita, na inilalapat ng Espiritu ng Diyos sa puso at budhi. Kung wala ito ay walang buhay na mula sa Diyos. Sinasabi rin sa atin ni Santiago, “Sa Kanyang sariling kalooban ay ipinanganak Niya tayo sa pamamagitan ng Salita ng katotohanan” (Santiago 1:18). Sa pagsampalataya sa Ebanghelyo ay nagiging mga anak tayo ng Diyos, at pananagutan nating lumakad bilang gayon, na buong pagtitiwalang umaasa sa Panginoon araw-araw habang

tinatahak natin ang ating landas bilang mga manlalakbay mula sa krus hanggang sa kaluwalhatiang ihahayag pa.

1 Pedro, Kabanata 2: Isang Bagong Bansa

“Kaya nga, iwaksi ninyo ang lahat ng masamang hangarin, at ang lahat ng daya, at ang mga pagpapaimbabaw, at ang mga pagkainggit, at ang lahat ng paninira, at gaya ng mga sanggol na bagong silang, hangarin ninyo ang dalisay na gatas ng Salita, upang sa pamamagitan nito ay lumago kayo: kung natikman na ninyo na ang Panginoon ay mapagbiyaya. Na sa Kanya'y lumalapit kayo, gaya ng sa isang batong buhay, na itinakuwil nga ng mga tao, ngunit pinili ng Diyos, at mahalaga, kayo rin naman, gaya ng mga batong buhay, ay itinatayong isang bahay na espirituwal, upang maging isang banal na pagkasaserdote, upang maghandog ng mga haing espirituwal, na kalugud-lugod sa Diyos sa pamamagitan ni Jesu-Cristo. Sapagkat ito ay nasasaad sa Kasulatan, Narito, inilalagay Ko sa Sion ang isang batong panulok na pangulo, hinirang, mahalaga: at ang sumasampalataya sa Kanya ay hindi mapapahiya. Sa inyo ngang sumasampalataya ay mahalaga Siya: ngunit sa mga ayaw sumunod, ang batong itinakuwil ng mga nagtatayo ng bahay, ay siyang ginawang pangulo sa panulok, at isang batong katitisuran, at batong pambuwal, sa kanila na natitisod sa Salita, palibhasa'y ayaw sumunod: na doon din sila itinalaga. Ngunit kayo ay isang lahing hirang, isang makaharing pagkasaserdote, isang bansang banal, isang bayang pag-aari ng Diyos; upang inyong ihayag ang mga kapurihan Niya na tumawag sa inyo mula sa kadiliman tungo sa Kanyang kagilangilalas na liwanag: kayo na noong una ay hindi isang bayan, ngunit ngayon ay bayan na ng Diyos: kayo na noon ay hindi nagtamo ng awa, ngunit ngayon ay nagtamo na ng awa”—tt. 1-10.

Kung paanong ang Israel, na bumaba sa Egipto bilang isang pamilyang may pitumpung kaluluwa, ay lumabas sa lupaing iyon ng pagkaalipin bilang isang bagong bansa sa ilalim ng pamumuno ng Diyos, gayundin ngayon ang mga mananampalataya kay Cristo, na ipinanganak ng Diyos, ay ginawang isang bagong bansa, na ang pagkamamamayan ay nasa Langit; at sila, bagama't nabubuhay sa sanlibutang ito, ay hindi kabilang dito, at hindi rin dapat humubog ng kanilang sarili ayon dito. Ang kanilang mga kaugalian at mga layunin ay ibang-iba sa dating makikita sa kanila noong lumalakad pa sila ayon sa laman.

Ito ang idiniin sa pamamagitan ng sagisag sa mahigpit na utos na alisin ang lahat ng lebadura sa kanilang mga bahay at kumain lamang ng tinapay na walang lebadura kasama ng mapapait na gulay at ng korderong inihaw sa apoy. Sinasabi sa atin sa 1 Corinto 5:7, 8: “Linisin nga ninyo ang lumang lebadura, upang kayo'y maging bagong masa, gaya ng kayo'y walang lebadura. Sapagkat si Cristo, ang ating Kordero ng Paskuwa, ay inihain para sa atin: kaya ipagdiwang natin ang pista, hindi sa lumang lebadura, ni sa lebadura ng masamang hangarin at kasamaan; kundi sa tinapay na walang lebadura ng katapatan at katotohanan.” Ito ang ipinapayo ni Pedro sa pagbubukas ng bagong bahaging ito.

Sabi ng isa sa ating mga himno:

*“Panginoon, yamang kami'y umaawit bilang manlalakbay,
O, bigyan Mo kami ng ugaling manlalakbay;
Mababang pagtingin sa sarili, nababagay
Sa mga nagpapahayag ng Iyong papuri.
O, gawin Mo ang bawat isa sa amin na lalong banal,
Dalisay at maamo ang espiritu,*

*Lalong kahawig ng mga mamamayan ng Langit
Habang lalo naming binabanggit ang Langit.”*

Gayundin naman tayo ay pinapayuhang iwaksi “ang lahat ng masamang hangarin, at ang lahat ng daya, at ang mga pagpapaimbabaw, at ang mga pagkainggit, at ang lahat ng paninira.” Anong laking paglilinis ng lumang bulok na lebadura ang ipinahihwatig dito! Gaano kahigpit kumapit sa atin ang mga bagay na ito kahit naligtas na tayo! Gaano tayo kabilis sumunod sa utos ng lumang likas, nagpapadala sa mga damdaming hindi banal, nagpapasimula ng masasamang ugali, at nakalilimot na hindi tayo dapat magsalita ng masama laban kaninuman. Ang masusing pagsisiyasat sa ating mga puso para sa ganitong lebadura na inilalarawan ng mga salitang ito, at ang pagsunog dito sa apoy ng paghatol sa sarili, ay napakahalaga habang sinisimulan natin ang paglalakbay patungong Langit.

Upang magkaroon ng lakas para sa daan, kailangan natin ng pagkain, at pagkaing mula sa Diyos. Kaya, kung paanong ang mga sanggol na bagong silang ay naghahangad ng gatas, dapat tayong mauhaw sa tunay na gatas ng Salita, ang ipinahayag na katotohanan ng Diyos, upang sa pagkain nito ay lumago tayo *tungo sa kaligtasan*, gaya ng idinadagdag ng Revised Version; hindi upang makamit ang kaligtasan sa diwa ng paglaya mula sa kasalanan at sa pananagutan nito, kundi ang kaligtasang nangangahulugan ng ganap na pagiging kawangis ni Cristo, na hindi natin maaabot hanggang makita natin Siya kung ano Siya. Samantala, habang lalo nating binubulay-bulay ang Salita, lalo tayong nagiging kawangis ni Cristo, basta't natikman na natin na ang Panginoon ay mapagbiyaya. Kung hindi pa natin Siya

kilala, hindi pa natin nagagawa ang unang hakbang sa landas ng manlalakbay.

Ang dalawang Sulat ni Pedro ay nakasalig sa dalawang dakilang pangyayari sa kanyang buhay, dalawang mataas at mahalagang karanasang hindi niya kailanman nakalimutan. Ang Unang Sulat ay tiyak na kaugnay ng pagpapahayag niya kay Cristo bilang Anak ng Diyos na buhay, na ginawa ni Pedro sa mga hangganan ng Cesarea ni Filipino, nang sabihin ni Jesus, “Mapalad ka, Simon na anak ni Jonas: sapagkat hindi ito ipinahayag sa iyo ng laman at dugo, kundi ng Aking Ama na nasa Langit. At sinasabi Ko rin naman sa iyo, Na ikaw ay Pedro (isang bato), at sa ibabaw ng Batong ito ay itatayo Ko ang Aking iglesia; at ang mga pintuan ng Impiyerno ay hindi makapananaig laban sa kanya” (Mateo 16:17, 18).

Ang Ikalawang Sulat naman ay tiyak ding kaugnay ng maluwalhating pangitain sa bundok ng pagbabagong-anyo, gaya ng makikita natin kapag pinag-aralan na natin ito.

Anuman ang isipin ng tao, at gaano man magtalo ang mga teologo tungkol sa kahulugan ng mga salita ng Panginoon kay Pedro tungkol sa Bato na kinatatayuan ng Iglesia, walang dapat pag-alinlanganan kung paano ito naunawaan ni Pedro mismo. Isinulat niya, “Na sa Kanya (tinutukoy ang Panginoon, na ang biyaya ay kababanggit lamang niya) ay lumalapit kayo, gaya ng sa isang Batong buhay, na itinakuwil nga ng mga tao, ngunit pinili ng Diyos, at mahalaga, kayo rin naman, gaya ng mga batong buhay, ay itinatayong isang bahay na espirituwal.” Ang bahay ay ang Iglesia. Ang Batong kinatatayuan nito ay si Cristo mismo, ang Batong Buhay. Ang bawat mananampalataya ay isa ring batong buhay (ginawang gayon ng biyaya), na itinayo sa ibabaw ni Cristo at idinikit sa kanyang mga kapwa-

kaanib ng Espiritu Santo. Ganito rin ang itinuturo ni Apostol Pablo sa mga huling talata ng Efeso 2.

*“Masdan ang malawak na gusali; tingnan itong tumataas.
Kay dakila ng gawain; kay dunong ng plano!
At hindi maibubuwal ang pananampalatayang iyon
Na nakasandig sa Batong Buhay.”*

Ngunit hindi lamang itinuturing ang mga mananampalataya bilang mga batong itinatayong magkakasama upang maging tahanan ng Diyos sa pamamagitan ng Espiritu; tayo rin ay “isang banal na pagkasaserdote, upang maghandog ng mga haing espirituwal, na kalugud-lugod sa Diyos sa pamamagitan ni Jesu-Cristo.” Ibang-iba ito sa pag-aangkin ng Roma na may awtoridad itong magtalaga ng isang natatanging pangkat ng mga pari na naghahandog ng mga haing materyal, habang iniaalay nila ang isang ostiya sa harap ng Diyos at nagkukunwaring ito ay nababago at nagiging katawan, dugo, kaluluwa, at pagka-Diyos ni Jesu-Cristo, at muling inihahain sa kanilang mga altar bilang walang katapusang hain para sa mga kasalanan ng mga buhay at ng mga patay. Ang kalapastanganan ng lahat ng ito ay nagpapalamig ng dugo ng sinuman, kahit habang isinusulat namin ang mga salitang ito!

Sa Israel noong una ay may tatlong natatanging pangkat: ang mga saserdote, ang mga Levita, at ang mga mandirigma. Sa Iglesya, o kapulungan ng Diyos, ang lahat ay mga saserdote, upang lumapit sa Diyos bilang mga sumasamba; ang lahat ay mga Levita, upang maglingkod sa kanilang mga kapatid sa mga banal na bagay; ang lahat ay mga kawal, upang ipakipaglaban ang mabuting pakikipaglaban ng pananampalataya. Wala nang hiwalay na pagkasaserdote ngayon, walang pangkat ng klero na

kinikilala ng Diyos na bukod sa at may kapangyarihan sa mga taong kontentong tawagin at tumawag sa kanilang sarili na mga karaniwang tao lamang, o mga layko.

Ang lahat ng mananampalataya ay isang banal na pagkasaserdote, gaya ng natututuhan natin sa talata 9, at isa ring makaharing pagkasaserdote. Naghahandog tayo ng hain ng papuri, ang bunga ng ating mga labi, na nagpapasalamat sa Kanyang pangalan (Hebreo 13:15). Ito ang tunay na hain, kahit noong mga araw ng mga larawan at anino (Jeremias 33:11).

Pagbalik sa saligang Bato, sinipi ni Pedro ang Isaias 28:16, kung saan noong una ay ipinahayag ng Diyos, “Narito, inilalagay Ko sa Sion ang isang Batong Panulok na pangulo, hinirang, mahalaga: at ang sumasampalataya sa Kanya ay hindi mapapahiya.” Siya na sa paningin ng Diyos ay ang walang hanggang Mahalaga ay ang Hinirang na Bato, ang Pangulo sa panulok at ang matibay na Bato na kinatatayuan ng espirituwal na gusali. Sa mga sumasampalataya sa Kanya, Siya nga ay hindi lamang mahalaga, kundi Siya mismo ang kahalagahan; ngunit sa mga ayaw sumunod, Siya ang itinakuwil na Bato na gayunman ay ginawa ng Diyos na Pangulo sa panulok (Awit 118:22). Itinakuwil ng Israel at ipinako sa krus, ngunit binuhay Siya ng Diyos mula sa mga patay at itinaas sa mataas na lugar na ito. Ngunit sa kabila ng napakaraming saksi sa Kanyang pagkabuhay na mag-uli, napakarami pa rin ang ayaw sumampalataya. Natitisod sila sa Salita dahil sa kanilang hindi pagsunod, at dito sila itinalaga. Huwag sana itong mamali ng pagkaunawa; hindi sila itinalaga, o itinadhana, na maging masuwayin. Hindi ganyan makitungo ang Diyos sa sinumang tao. Nilalapastangan ng mga teologong supralapsarian ang Kanyang pangalan kapag ganito ang itinuturo nila, habang

inaakala nilang ipinagtatanggol nila ang Kanyang karapatan. Ngunit kapag ipinasya na ng mga tao na magpatuloy sa landas ng hindi pagsunod, ibinibigay sila ng Diyos sa matinding pagkalinlang, at sa gayon ay itinatalaga silang matisod. Ang mga mananampalataya ay isang lahing hirang, hindi ayon sa laman, kundi ayon sa Espiritu; sila ay isang makaharing pagkasaserdote na, gaya ni Melquisedec, ay lumalabas mula sa harapan ng Diyos upang pagpalain ang sangkatauhan, at dakilain ang pangalan ng Kataas-taasang Diyos; sila ay isang bansang banal, na pumapalit sa lugar ng nadungisang bansa na sa ngayon ay itinakwil muna ng Diyos. Ang bagong bansang ito ng mga manlalakbay ay Kanya ngayong natatanging bayan—ibig sabihin, isang bayang sariling pag-aari Niya, na ang mataas na pagkatawag ay ihayag ang mga kapurihan Niya na tumawag sa kanila mula sa kadiliman ng likas na kalagayan, ng kasalanan, at ng di-pananampalataya, tungo sa kagila-gilalas na liwanag at kalayaan ng Ebanghelyo.

Noong una, gaya ng ipinropesiya ni Hosea (kab. 2:23), sila ay hindi isang bayan; ngayon ay kinikilala na sila ng Diyos bilang Kanyang sariling bayan. Sila na dating *Lo-ruhamah* (“hindi nagtamo ng awa”) ay nagtamo na ngayon ng awa sa pamamagitan ng pananampalataya kay Cristo Jesus na Panginoon.

“Mga minamahal, ipinamamanhik ko sa inyo bilang mga dayuhan at mga manlalakbay, na layuan ninyo ang mga makalamang pita, na nakikipagdigma laban sa kaluluwa; na magkaroon kayo ng mabuting pamumuhay sa gitna ng mga Hentil: upang, sa bagay na sinisiraang-puri nila kayo na parang mga masasamang-loob, ay luwalhatiin nila ang Diyos sa araw ng pagdalaw dahil sa inyong mabubuting gawa na kanilang

nakikita. Pasakop kayo sa bawat palatuntunan ng tao alang-alang sa Panginoon: maging sa hari, bilang kataas-taasan; o sa mga gobernador, bilang mga sinugo niya upang parusahan ang mga masasamang-loob, at upang purihin ang mga gumagawa ng mabuti. Sapagkat ganito ang kalooban ng Diyos, na sa paggawa ninyo ng mabuti ay inyong mapatahimik ang kamangmangan ng mga taong hangal: bilang mga malaya, at hindi ginagamit ang inyong kalayaan bilang balabal ng kasamaan, kundi bilang mga lingkod ng Diyos. Igalang ninyo ang lahat ng tao. Ibigin ninyo ang kapatiran. Matakot kayo sa Diyos. Igalang ninyo ang hari. Mga alipin, pasakop kayo sa inyong mga panginoon nang may buong takot; hindi lamang sa mabubuti at maaamo, kundi pati sa mga malulupit. Sapagkat ito ay kalugud-lugod, kung dahil sa budhi sa harap ng Diyos ay tinitii ng isang tao ang dalamhati, na nagdurusa nang walang katarungan. Sapagkat anong kaluwalhatian mayroon, kung, kapag kayo'y sinusuntok dahil sa inyong mga kasalanan, ay tinitii ninyo ito nang may pagtitiyaga? ngunit kung, kapag gumagawa kayo ng mabuti, at nagdurusa dahil dito, ay tinitii ninyo ito nang may pagtitiyaga, ito ay kalugud-lugod sa Diyos. Sapagkat dito kayo tinawag: sapagkat si Cristo man ay nagdusa para sa atin, na nag-iwan sa atin ng halimbawa, upang sundan ninyo ang Kanyang mga yapak: na hindi gumawa ng kasalanan, ni walang daya na nasumpungan sa Kanyang bibig: na, nang Siya'y alipustain, ay hindi gumanti ng pag-alipusta: nang Siya'y magdusa, ay hindi nagbanta; kundi ipinagkatiwala ang Kanyang sarili sa Kanya na humahatol 1 nang matuwid: na Siya rin ang nagdala ng ating mga kasalanan sa Kanyang sariling katawan sa ibabaw ng puno, upang tayo, na mga patay na sa mga kasalanan, ay mabuhay sa katuwiran: na sa Kanyang mga latay ay gumaling kayo. Sapagkat kayo ay gaya ng mga tupang

naliligaw; ngunit ngayon ay nagbalik na kayo sa Pastol at Obispo ng inyong mga kaluluwa”—tt. 11-25.

Ibinibigay na ngayon sa atin ng Espiritu ng Diyos ang mahahalagang detalye tungkol sa dapat makita sa pangkat ng mga manlalakbay habang naglalakbay sila sa ilang ng sanlibutang ito patungo sa kapahingahan ng Canaan na naghihintay sa kanila kapag narating na nila ang dulo ng daan. Tingnan nating mabuti ang bawat talata:

Talata 11.—“Bilang mga dayuhan at mga manlalakbay.” Pansinin ang pagkakasunod. Madalas itong baligtarin ng mga tao. Ngunit walang sinuman ang tunay na manlalakbay sa diwang ito ng Biblia na hindi muna naging dayuhan sa sanlibutang ito. Bilang ganoon, dapat siyang mag-ingat na huwag madungisan ng kasamaang nakapalibot sa kanya. Dapat niyang “layuan ang mga makalamang pita, na nakikipagdigma laban sa kaluluwa.” Kung paanong lumabas si Amalec at nakipaglaban sa Israel (Exodo 17:8), gayundin ang mga makalamang pagnanasang ito ay may hilig na ilihis ang mananampalataya sa landas ng pagtatalaga ng sarili kay Cristo, at sa gayon ay hadlangan ang kanyang pagsulong habang naglalakbay siya patungo sa inihanda ng Diyos para sa kanya (1 Pedro 1:3,4).

Talata 12.—“Upang dahil sa inyong mabubuting gawa ... ay luwalhatiin nila ang Diyos.” Kung paanong napilitang aminin ng mga kaaway ni Daniel na wala silang masumpungang laban sa kanya (Daniel 6:4, 5) maliban “tungkol sa kautusan ng kanyang Diyos,” na salungat sa kanilang tinatanggap na mga gawaing pagano, gayundin tinatakpan ng mga tapat na mananampalataya ang bibig ng mga nais manlibak at manirang-puri sa kanila, kaya ang mismong mga kaaway na ito

ng katotohanan ay napipilitang magpatotoo sa katapatan ng kanilang pamumuhay.

Talata 13.—“Pasakop kayo sa bawat palatuntunan ng tao alang-alang sa Panginoon.” Bilang mga tapat na mamamayan ng Estado, ang mga Cristiano ay dapat sumunod sa mga batas na ipinasa, kahit pakiramdam nila na sa ilang pagkakataon ay hindi kailangan ang paghihigpit ng mga ito at maging talagang hindi makatarungan. Sa kanilang pagpapasakop ay pinararangalan nila Siya na kinikilala nilang kanilang Panginoon at Tagapagligtas. Anumang uri ng pamahalaan ang umiiral, hangga’t kinikilala itong itinatag na awtoridad ng bansa, dapat tayong magpasakop, maging sa isang hari o anumang pangalan ang itawag sa kataas-taasang pinuno.

Talata 14.—“Sa mga gobernador ... upang parusahan ang mga masasamang-loob.” Ang pamahalaan ng tao ay itinatag ng Diyos upang mapigilan ang kasamaan at mapalakas ang katuwiran. Ang katotohanang may ilang pinunong kumikilos nang salungat sa huwaran ng Diyos ay hindi nag-aalis sa mananampalataya ng tungkuling sumunod sa mga kapangyarihang umiiral. Lahat ng pamahalaan ng tao ay may kapintasan, ngunit kung wala ang mga pagpigil nito ay mawawasak ang lipunan at maghahari ang kaguluhan. Sa prinsipyo, ang lahat ng itinatag na awtoridad ay inilaan upang hadlangan ang krimen at palakasin ang katapatan at mabuting pamumuhay.

Talata 15.—“Sa paggawa ninyo ng mabuti ay inyong mapatahimik ang kamangmangan ng mga taong hangal.” Wala nang mas mabuting sagot sa mga bulaan at malisyosong paratang kaysa isang maka-Diyos at matuwid na buhay, na walang paratang na maisasampa laban dito nang may

katotohanan. Mabuting halimbawa nito si Samuel (1 Samuel 12:3, 4). Sa bawat panahon ay hindi nawalan ng mga taong may masamang hangarin na nagsikap pagdudahan ang mga motibo at siraan ang pag-uugali ng mga taong may takot sa Diyos. Ang pinakamabuting sagot sa lahat ng ito ay isang buhay na walang maipipintas, at kasama rito ang pagsunod sa batas.

Talata 16.—“Bilang mga malaya, at hindi ginagamit ang inyong kalayaan bilang balabal ng kasamaan.” Ang mga Cristiano ay tinawag sa kalayaan (Galacia 5:13), ngunit hindi ito dapat kailanman ipagkamali sa pahintulot na sundin ang mga utos ng laman. Ang taong ginagawang balabal ang kanyang pagpapahayag na siya’y Cristiano upang pagtakpan ang hindi matuwid na pag-uugali ay isang mapagpaimbabaw na naglalapastangan sa marangal na pangalan ng Isa na sinasabi niyang pinaglilingkuran niya. Pansinin ang matingkad na pagkakaiba rito. Ang mga taong, sa pamamagitan ng biyaya, ay malaya na sa pagkaalipin sa kasalanan at malaya sa prinsipyo ng legalismo sa paglilingkod Cristiano ay gayunman mga alipin ng Diyos, binili ng mahalagang dugo ni Cristo, kaya may pananagutan silang magbigay ng masaya at mapagmahal na pagsunod sa Kanyang Salita. Hindi nila dapat gawing dahilan ang kanilang kalayaan para sa makalamang kalayawan.

Talata 17.—May apat na payo sa talatang ito. Ang ikatlo ang talagang sumasaklaw sa lahat ng iba pa. Ang taong may takot—ibig sabihin, may banal na paggalang—sa Diyos ay hindi lalapastangan sa sinumang tao, at iibigin niya ang kanyang mga kapatid, at bibigyan niya ng nararapat na pagkilala ang itinatag na awtoridad. “Igalang ninyo ang lahat ng tao.” Walang taong dapat hamakin. Ang lahat ay kabilang sa mga pinagkamatayan ni Cristo. “Ibigin ninyo ang kapatiran.” Ito ay tumutukoy, hindi

sa sanlibutan sa pangkalahatan, kundi sa mga naligtas mula sa sanlibutan—ang mga ipinanganak na muli sa pamilya ng Diyos. “Matakot kayo sa Diyos.” Igalang Siya na kilala na natin ngayon, hindi lamang bilang Maylalang, kundi bilang Manunubos din. “Igalang ninyo ang hari.” Ipakita ang nararapat na paggalang sa pinuno ng pamahalaan bilang isang inilagay ng Diyos sa mismong lugar na iyon, na kaya nga ay mananagot sa Diyos sa wastong paggamit ng awtoridad na ipinagkatiwala sa kanya.

Talata 18.—Pinapayuhan ang mga alipin na sumunod sa kanilang sariling mga panginoon, at iyan ay “hindi lamang sa mabubuti at maaamo, kundi pati sa mga malulupit.” Madaling sumunod sa isang panginoong mabait at maalalahanin. Ngunit makikita ang biyaya ng Diyos sa pagsunod sa mga mabagsik at walang dahilang mahigpit. Lalong tumitindi ang bigat ng talatang ito kapag naalala natin na noong panahon ni Pedro ang mga lingkod ay karaniwang mga alipin. Ang tapat na pag-uugali ng mga Cristianong alipin ay ginamit ng Diyos upang akayin kay Cristo ang marami sa kanilang mga panginoon. Dapat laging iwasan ng tagasunod ni Cristo ang pagtatanggol sa sarili. Tinawag siya upang tularan ang kanyang Panginoon, na nagtiis nang walang reklamo sa bulaang paratang ng mga makasalanan at namuhay ng Kanyang dalisay at banal na buhay na parang laging nasa ilalim ng mata ng Ama, kontentong ipaubaya sa Kanya ang pagpapawalang-sala sa Kanya sa takdang panahon (Isaias 50:5-8). Ang mananampalataya ay dapat pasakop sa mga batas ng lupaing kanyang tinitirhan, at maging tapat na mamamayan at masunuring lingkod sa kanyang tanging tungkulin. Sa gayon, sa pamamagitan ng kanyang mabuting pag-uugali ay maipakikita niya ang kasinungalingan ng mga paratang ng mga taong may masamang hangarin, na nagsisikap na palabasin siyang

panganib sa Estado at kaaway ng sangkatauhan. Ang mga unang Cristiano ay madalas paratangan ng ganito, ngunit pinatahimik ng kanilang tapat na pamumuhay ang mga nagpaparatang sa kanila.

Talata 19.—“Ito ay kalugud-lugod.” Ang tunay na paksa ng unang Sulat ni Pedro ay ang biyaya ng Diyos na ipinakita sa mga banal at sa kanilang buhay (5:12). Ang salitang isinaling “kalugud-lugod” dito ay talagang “biyaya.” Ito ay biyayang kumikilos sa buhay, na nagbibigay-kakayahan sa isang tao na makatagal sa ilalim ng mga bulaang paratang at magtiis nang tahimik kapag alam niyang tapat siya.

Talata 20.—“Kung, kapag gumagawa kayo ng mabuti, at nagdurusa dahil dito, ... ito ay kalugud-lugod sa Diyos.” Kahit sino ay kayang magtiis ng saway kapag alam niyang nararapat iyon sa kanya. Kailangan ng biyaya upang matanggap ng isang tao ang sisi na hindi niya nararapat nang hindi nagrereklamo; ngunit sa Diyos ito ay kalugud-lugod, o lubos na nakalulugod, sapagkat ito ay pagsunod sa mapagpalang halimbawa ni Cristo. “Mahirap pong masisi sa bagay na hindi mo naman ginawa!” Ganyan ang sabi kamakailan ng isang nababagabag na batang Cristiano. Ngunit sa bahaging ito ng Salita ng Diyos ay inuutusan tayong gawing halimbawa ang ating mapagpala at kasamba-sambang Panginoon mismo, dito gaya ng sa lahat ng iba pa. Siya ay pinaratangan nang walang katotohanan at mapait na inusig dahil sa mga kamaliang hindi Niya kailanman ginawa. Kung paanong ipinaubaya Niya ang lahat sa mga kamay ng Ama, gayundin dapat tayo. Maghihimagsik ang ating likas kapag kailangan nating sabihin, gaya ng sinabi Niya, “Kanilang ipinaratang sa Akin ang mga bagay na hindi Ko nalalaman” (Awit 35:11). Ngunit bibigyan tayo ng biyaya ng

kakayahang magtagumpay at magalak kapag nagsasalita ang mga tao ng masama laban sa atin at inuusig tayo (Mateo 5:11). Kung magtitiis tayo nang may pagtitiyaga, na waring nakikita ang Hindi nakikita (Hebreo 11:27), tayo ay ipagtatanggol Niya sa Kanyang sariling paraan at panahon, at tiyak ang gantimpala sa Kanyang hukuman (1 Corinto 4:5).

Talata 21.—“Si Cristo man ay nagdusa para sa atin, na nag-iwan sa atin ng halimbawa.” Nilakaran na Niya ang landas bago pa tayo. Tinawag tayo upang sundan ang Kanyang mga yapak. Ang salitang isinaling “halimbawa” dito ay nagpapahiwatig ng unang linya sa kuwaderno ng isang bata na kokopyahin niya. Dapat nating isabuhay si Cristo sa ating mga buhay.

Talata 22.—“Na hindi gumawa ng kasalanan, ni walang daya na nasumpungan sa Kanyang bibig.” Siya ay dalisay sa labas at sa loob, ang walang kapintasan at walang dungis na Kordero ng Diyos; kaya nga isang angkop na hain para sa mga makasalanan, na hindi sana Siya magiging gayon kung Siya mismo ay nadungisan sa anumang paraan.

Talata 23.—“Nang Siya'y alipustain, ay hindi gumanti ng pag-alipusta.” Tiniis ni Jesus nang may pagtitiyaga ang lahat ng kahihiyan at paglapastangang ipinadanas sa Kanya ng masasamang tao. Ang kanilang masasamang paratang ay hindi nakakuha ng anumang sagot mula sa Kanyang banal na mga labi. Ipinaubaya Niya sa Ama ang pagtatanggol sa Kanya, sa Kanyang sariling mabuting panahon.

Talata 24.—“Na Siya rin ang nagdala ng ating mga kasalanan sa Kanyang sariling katawan sa ibabaw ng puno.” Ayaw nating masisi sa mga kasalanan ng ibang tao, ngunit inako Niya ang lahat ng ating mga kasalanan—pinasan ang buong hatol na nararapat sa atin—kaya tayo ay gumaling sa Kanyang mga latay,

gaya ng inilalarawan sa Isaias 53:5, 6. Mamumuhay pa ba tayo kung gayon sa mga kasalanang pinagkamatayan Niya? Sa halip, mamuhay tayo ngayon “sa katuwiran” upang Siya ay maluwalhati sa atin.

Talata 25.—“Ang Pastol at Obispo ng inyong mga kaluluwa.” Noon ay para tayong lahat na mga tupang naliligaw, ngunit sa biyaya ng Diyos ay naakay tayong makilala si Cristo. Siya ngayon ang ating Pastol, na nagpapakain at umaalalay sa atin, at ang ating Obispo, o Tagapangasiwa, na gumagabay at nag-aakay sa atin habang nagpapatuloy tayo sa ating paglalakbay sa ilang ng sanlibutang ito.

Yamang iniligtas sila ng Isang itinakuwil ng sanlibutan, walang dahilan ang Kanyang bayang manlalakbay na umasa ng mas mabuting pakikitungo mula sa sanlibutang iyon kaysa sa ipinakita nito sa kanilang Panginoon. Nang ang Pag-ibig na nagkatawang-tao ay narito sa lupa, kakaunti ang tumanggap sa Kanya at marami ang nagtakuwil sa Kanya. Kaya hindi dapat magtaka ang Kanyang mga tagasunod kung ang kanilang patotoo ay tanggihan ng nakararami at tanggapin ng iilan. Hindi dapat ituring ng Cristiano na kakaiba na siya, at ang kanyang pinaninindigan, ay hindi pinahahalagahan ng sanlibutan. Narito siya bilang isang ilaw na nagliliwanag para kay Cristo sa isang madilim na kapaligiran. Pagbalik ni Jesus na ating Panginoon, tama Niyang susukatin ang lahat ng ginawa at tiniis ng Kanyang bayan alang-alang sa Kanya, at gagantimpalaan Niya sila nang naaayon. Samantala, higit na mabuti ang magkaroon ng pagsang-ayon ng Panginoon kaysa sa papuri ng sanlibutang nagpako sa Kanya sa krus.

Maaari nating ibuod ang pamumuhay na itinuturo sa bahaging ito ng Sulat sa ganitong paraan:

Mga Dayuhan at mga Manlalakbay

Kalinisan ng buhay (t. 11).

Katapatan sa salita at gawa (t. 12).

Pagpapasakop sa batas (tt. 13-15).

Paglakad sa kalayaan, hindi sa kalayawan (t. 16).

Paggalang sa Diyos at pagmamalasakit sa kapwa (t. 17).

Pagsunod sa mga panginoon (t. 18).

Pagtitiis ng dalamhati (t. 19).

Pagtitiyaga sa ilalim ng mga bulaang paratang (t. 20).

Pagsunod sa mga yapak ni Cristo (tt. 21-23).

Patay sa mga kasalanan at nabubuhay sa katuwiran (t. 24).

Pagkilala sa awtoridad ni Cristo, at nasa ilalim ng Kanyang pag-aalaga (t. 25).

Ito ang mga katangian ng bagong buhay na tinanggap nating mga naligtas sa pamamagitan ng ating ikalawang kapanganakan.

1 Pedro, Kabanata 3: Ang Pamilyang Cristiano

“Gayundin naman, kayong mga asawang babae, pasakop kayo sa inyu-inyong asawa; upang kung ang ilan man ay hindi sumusunod sa Salita, ay mahikayat sila nang walang salita sa pamamagitan ng pamumuhay ng kanilang mga asawa, kapag nakita nila ang inyong malinis na pamumuhay na may kasamang takot. Ang inyong kagandahan ay huwag maging yaong panlabas lamang, gaya ng pagtitirintas ng buhok, pagsusuot ng mga gintong alahas, o pagdaramit ng magagarang damit; kundi ang nakatagong pagkatao ng puso, sa kagandahang hindi nasisira, ang palamuti ng isang maamo at tahimik na espiritu, na sa paningin ng Diyos ay napakahalaga. Sapagkat ganito rin noong unang panahon nagpaganda ang mga banal na babae na umaasa sa Diyos, na nagpapasakop sa kanilang sariling mga asawa: gaya ni Sara na sumunod kay Abraham, at tinawag siyang panginoon; kayo ang mga anak niya, habang gumagawa kayo ng mabuti at hindi kayo natatakot sa anumang sindak. Gayundin naman, kayong mga asawang lalaki, mamuhay kayong kasama nila nang may pag-unawa, na pinararangalan ang asawang babae na gaya ng mas mahinang sisidlan, at bilang mga kapwa tagapagmana ng biyaya ng buhay; upang hindi mahadlangan ang inyong mga panalangin”—tt. 1-7.

Hindi salungat ang bagong buhay sa likas na mga ugnayan ng tao. Hindi tanda ng biyaya ang mawalan ng likas na pagmamahal; ang totoo, kabaligtaran pa nga iyon. Kaya ngayon, pinapayuhan ng Espiritu Santo ang mga asawang babae at mga asawang lalaki tungkol sa tamang pakikitungo nila sa isa't isa.

Kakaunti ang karanasang mas mabigat pa kaysa sa pagkakatali sa pag-aasawa sa isang hindi mananampalataya. Ang binata o dalagang Cristiano ay hindi dapat kusang pumasok kailanman sa ganitong pag-iisang dibdib. “Huwag kayong makipamatok nang kabilan sa mga hindi mananampalataya ... at anong pakikisama mayroon ang liwanag sa kadiliman? ... o anong bahagi mayroon ang sumasampalataya sa hindi sumasampalataya?” (2 Corinto 6:14, 15). Pero kapag sa isang pamilyang buo na, ang isa ay nakakilala sa Panginoon samantalang ang isa ay nananatili pa sa kadiliman ng likas na tao, madaling bumangon ang mabibigat na hindi pagkakaunawaan at mga sitwasyong nakalilito. Kung ang asawang babae ang nagbalik-loob at ang asawang lalaki ay wala pa kay Cristo, kailangan niya ng natatanging karunungan at biyaya. Kung magmamataas siya sa asawa niyang hindi pa ligtas, lalo lang niyang pupukawin ang pagtutol nito sa katotohanan at lalong pahihirapin ang kalagayan nila. Pinapayuhan siya rito na pasakop sa sarili niyang asawa, at ipakita ang ganoong biyaya at kababaang-loob ng espiritu, upang kahit ayaw ng lalaki sa Salita ay mahikayat siya nang walang salita—ibig sabihin, kahit hindi gaanong nagsasalita sa kanya ang asawa—sa pamamagitan ng mahinahon niyang pag-uugali habang nakikita ng lalaki ang kagandahan ng kanyang pagkaCristiano. Sabi nga natin, “Mas malakas magsalita ang gawa kaysa sa salita,” at tugma ito sa turo ng Kasulatan. Ang babaeng mapag-utos at mapaghari ay lalong maglalayo sa asawa niya sa Diyos sa halip na ilapit ito kay Cristo. Pero ang mahinahon at magiliw na ginang, na ang buhay ay kilala sa kalinisan at ang palamuti ay hindi lamang ang panlabas kundi ang panloob, ay magkakaroon ng malaking impluwensya kahit sa isang asawang walang takot sa Diyos.

Dito, nais kong ipakita na hindi ipinagbabawal ng Kasulatan ang katamtamang pag-aayos sa sarili, kundi ang hindi dapat ay umasa ang asawang babae rito para siya'y maging kaibig-ibig at kaakit-akit. Ang babaeng burara ay nakakapagpalayo lang. Pero puwedeng maayos at maganda ang pananamit ng isang babae at malinis na malinis ang pag-aayos niya, at masira pa rin ang lahat dahil sa mapagmataas na espiritu o masamang ugali. Ang palamuti ng isang maamo at tahimik na espiritu ay walang katumbas na halaga sa paningin ng Diyos, at ito ang magpapamahal sa kanya sa kanyang asawa, pamilya at mga kaibigan.

Ganito nagpaganda ang mga banal na babae noong unang panahon, na namuhay nang umaasa sa Diyos at nagpasakop sa kanilang mga asawa sa halip na maghari-harian sa kanila. Binanggit si Sara bilang magandang halimbawa nito. Nang ipahayag ng anghel na siya ay magiging ina ni Isaac, kahit napakatanda na niya, nagtaka siya at nagtanong kung paano iyon mangyayari gayong matanda na siya, at idinugtong pa niya, “Matanda na rin ang aking panginoon,” na ang tinutukoy ay ang asawa niyang si Abraham. Ang mga sumusunod sa turong ito ay malinaw na nagiging mga anak niya sa moral na pamumuhay, at hindi nila kailangang masindak sa mabibigat at mahihirap na karanasan.

May seryosong payo rin para sa mga asawang lalaki. Ibigay nila ang nararapat na paggalang sa kanilang asawa, hindi sinisikap na pagharian ang kanyang konsensya, kundi kinikilala ang kanyang pisikal na kahinaan bilang mas mahinang sisidlan; maging mas maalalahanin sila, na namumuhay kasama niya nang may pag-unawa at bilang mga kapwa tagapagmana ng biyaya ng buhay; at idinagdag ng Espiritu ang pinakamahalaga:

“Upang hindi mahadlangan ang inyong mga panalangin.” Ang mga away at bangayan sa tahanan ay sumisikil sa lahat ng pakikisama sa panalangin. Napakalaking bagay para sa mag-asawa na makaluhod nang magkasama sa banal na pakikipag-isa at pagsamahin ang kanilang mga tinig sa panalangin at pamamagitan.

Paghihirap Alang-alang sa Katuwiran

“Sa wakas, kayong lahat ay magkaisa ng isip, magdamayan sa isa't isa, mag-ibigan bilang magkakapatid, maging mahabagin, maging magalang: huwag gumanti ng masama sa masama, o ng pag-alipusta sa pag-alipusta: kundi sa halip ay magpala kayo; yamang alam ninyong dito kayo tinawag, upang magmana kayo ng pagpapala. Sapagkat ang nagnanais umibig sa buhay, at makakita ng mabubuting araw, pigilan niya ang kanyang dila sa masama, at ang kanyang mga labi upang huwag magsalita ng daya: lumayo siya sa masama, at gumawa ng mabuti; hanapin niya ang kapayapaan, at pagsikapan itong makamit. Sapagkat ang mga mata ng Panginoon ay nasa mga matuwid, at ang Kanyang mga tainga ay bukas sa kanilang mga panalangin: ngunit ang mukha ng Panginoon ay laban sa mga gumagawa ng masama. At sino ang gagawa sa inyo ng masama, kung kayo ay masigasig sa paggawa ng mabuti? Ngunit kung kayo man ay maghirap alang-alang sa katuwiran, mapapalad kayo: at huwag kayong matakot sa kanilang pananakot, ni mabagabag man; kundi ituring ninyong banal ang Panginoong Diyos sa inyong mga puso: at laging maging handa na sumagot sa bawat taong nagtatanong sa inyo ng dahilan ng pag-asang nasa inyo, nang may kaamuan at takot: na may mabuting budhi; upang, sa paninirang sinasabi nila laban sa inyo na parang kayo'y mga manggagawa ng masama, ay mapahiya ang mga nagpaparatang

nang may kasinungalingan sa inyong mabuting pamumuhay kay Cristo. Sapagkat mas mabuti, kung iyon ang kalooban ng Diyos, na kayo ay maghirap dahil sa paggawa ng mabuti, kaysa dahil sa paggawa ng masama. Sapagkat si Cristo man ay minsang naghirap dahil sa mga kasalanan, ang Matuwid para sa mga hindi matuwid, upang tayo'y madala Niya sa Diyos, na pinatay sa laman, ngunit binuhay ng Espiritu: na sa pamamagitan din nito ay humayo Siya at nangaral sa mga espiritung nasa bilangguan; na noong una ay naging masuwayin, nang minsang naghintay ang pagtitiis ng Diyos noong mga araw ni Noe, habang ginagawa ang arka, na doon ay kakaunti, samakatuwid ay walong kaluluwa, ang naligtas sa pamamagitan ng tubig. Ang katulad na larawan nito, ang bautismo, ay nagliligtas din ngayon sa atin (hindi ang pag-aalis ng dumi ng laman, kundi ang sagot ng isang mabuting budhi sa Diyos,) sa pamamagitan ng pagkabuhay na muli ni Jesu-Cristo: na pumasok na sa Langit, at nasa kanang kamay ng Diyos; na ipinasakop sa Kanya ang mga anghel, mga kapamahalaan at mga kapangyarihan”—tt. 8-22.

Nagsisimula ang talata 8 sa salitang “Sa wakas,” na nagpapahiwatig na ang kasunod nito ay hindi dapat ihiwalay sa naunang sinabi, kundi siyang likas na bunga nito. Ang lahat ng mananampalataya, hindi lamang ang mga mag-asawa, ay pinapayuhan ngayon na ipakita ang pagkakaisa ng espiritu at ang pagdadamay sa isa't isa, kasama ang pag-ibig ng magkakapatid, na bunga ng isang mapagbiyayang puso at mababang isip. Ang anumang paghihiganti sa mga nanakit sa atin ay dapat nating iwasan nang buong ingat. Sa halip na gumanti ng masama sa masama at ng pag-alipusta sa pag-alipusta, dapat nating pagpalain kahit ang pinakamatitinding

kalaban natin, sapagkat sa paggawa nito ay dobleng pagpapala ang matatanggap natin.

Sinipi ni Pedro ang isang bahagi ng ikatatlumpu't apat na Awit, ang mga talata 12 hanggang 16, pero huminto siya sa gitna ng huling pangungusap, at may napakaespesyal na dahilan iyon.

Kinakausap ng mang-aawit ang lahat ng umiibig sa buhay at gustong lubos itong ma-enjoy, at sinasabi niyang pigilan nila ang dila sa masama at ang mga labi sa pagsasalita ng daya—ibig sabihin, anumang hindi tapat. Pinapayuhan niya silang talikuran ang masama at itaguyod ang katuwiran, hanapin ang kapayapaan at pagsikapan ito—ibig sabihin, laging sundan ang makabubuti sa sangkatauhan. At ang lahat ng ito ay dahil ang mga matang nakakakita ng lahat ni Jehova ay nasa mga matuwid, at ang Kanyang mga tainga ay bukas sa kanilang mga panalangin: ngunit ang mukha ng Panginoon ay laban sa mga gumagawa ng masama. Diyan huminto si Pedro. Kapag binalikan natin ang Awit, makikita nating may karugtong pa ang pangungusap: “Upang alisin ang alaala nila sa lupa.” Pero hindi iyan mangyayari sa panahong ito. Matutupad iyan nang taimtim sa darating na Araw ng Panginoon. Napakaeksakto at napakaingat ng Kasulatan! Baka isipin natin na maliit na bagay lang iyon, pero inilagay ni Jesus ang isang buong dispensasyon sa isang kuwit nang bumasa Siya sa sinagoga sa Nazareth, “Sinugo Niya Ako ... upang ipahayag ang kalugud-lugod na taon ng Panginoon. At itiniklop Niya ang aklat” (Lucas 4:19, 20). Ang kasunod na mga salita ay, “At ang araw ng paghihiganti ng ating Diyos” (Isaias 61:2); pero hindi iyon magsisimula hangga't hindi natatapos ang araw ng biyaya.

Gaano man sikapin ng masasamang tao, na kumikilos dahil sa makasatanas na galit sa Ebanghelyo, na saktan ang mga

mananampalataya, “Sino ang gagawa sa inyo ng masama, kung kayo ay masigasig sa paggawa ng mabuti?” Walang masamang maaaring mangyari sa matuwid, sapagkat, “Ang lahat ng bagay ay gumagawang magkakasama sa ikabubuti ng mga umiibig sa Diyos, ng mga tinawag ayon sa Kanyang layunin” (Roma 8:28). Kasama rito ang pag-uusig, sakit, kagipitan sa pera—anumang itinuturing ng tao na masama, pero lahat ng ito ay ginagawang banal ng Diyos para sa ikabubuti ng Cristianong nagpapasakop sa Kanya.

Kung tinawag kang maghirap alang-alang sa katuwiran, ituring mo itong isang masayang pribilehiyo. Hindi mo kailangang matakot o mamuhay sa pangamba sa anumang banta ng sindak, sapagkat ang Diyos ay nasa itaas ng lahat, at walang sinumang makalalampas sa ipinahihintulot Niya para sa ating pagpapala. Siya na nagtikom ng bibig ng mga leon at nag-ingat kay Daniel, at lumakad sa loob ng hurno kasama ang tatlong binatang Hebreo, ay laging magbabantay sa Kanyang mga banal, oo, at pati na rin sa kanilang mga kaaway, upang hindi sila lumampas sa Kanyang ipinahihintulot na kalooban.

Basta ibigay mo lang sa Diyos ang nararapat na lugar Niya sa iyong puso. Ilaan mo ito sa Kanya, at kapag tinawag kang magpatotoo sa harap ng mga tao, laging maging handa na sumagot sa lahat ng nagtatanong tungkol sa saligan ng iyong pananampalataya, nang may angkop na kababaang-loob at paggalang; at ingatan mong mapanatili ang mabuting budhi, upang walang katotohanan ang mga paratang nila kapag pinagbintangan ka ng masamang asal ng masasamang tao na nagbibigay ng maling patotoo tungkol sa iyong matuwid na pamumuhay kay Cristo.

Sinasabi ng talata 17 na mas mabuti, ibig sabihin, mas nanaisin pa, kung ipahihintulot ito ng Diyos, na maghirap ang isang tao dahil sa paggawa ng tama kaysa dahil sa paggawa ng mali. Dito, ang ating mapagpalang Panginoon ang ating pinakadakilang halimbawa. Naghirap Siya sa kamay ng masasamang tao na nagbaluktot sa pagkakilala sa Kanya at nagbigay ng maling patotoo laban sa Kanya. Pagkatapos, sa krus, naghirap Siya nang minsan magpakailanman dahil sa mga kasalanan—hindi sa sarili Niya kundi sa atin—Siya ang Matuwid, tayo ang hindi matuwid, upang madala Niya tayo sa Diyos. At nagawa na nga Niya ito. Hindi pa tayo nadadala sa Langit, pero tayong sumasampalataya kay Cristo Jesus ay nadala na sa Diyos.

Sa krus, pinatay Siya sa laman, pero sa takdang panahon ng Diyos, binuhay Siya ng Espiritu Santo sa Kanyang pisikal na pagkabuhay na muli mula sa mga patay. Pansinin na hindi ang Kanyang espiritung pantao ang tinutukoy dito. Hindi tamang sabihin na binuhay Siya sa espiritung iyon, sapagkat hindi kailanman namatay ang Kanyang espiritu. Pero matapos maghiwalay ang katawan at espiritu sa kamatayan, ibinangon Siya ng Espiritu Santo (tingnan ang Roma 8:11). Sa Espiritu ring iyon, noong mga panahong matagal nang lumipas, nangaral Siya sa pamamagitan ni Noe sa mga espiritung sinabi Niyang pakikitunguhan Niya nang mahigit isang daan at dalawampung taon (Genesis 6:3). Si Noe ay mangangaral ng katuwiran at naghirap alang-alang sa katuwiran, gaya ng pagkatawag sa atin na gawin, at gaya ng ginawa ni Jesus (2 Pedro 2:5). Kaya “nang minsang naghintay ang pagtitiis ng Diyos noong mga araw ni Noe, habang ginagawa ang arka,” si Cristo, sa pamamagitan ng Espiritu, ay nangaral sa loob o sa pamamagitan ng patriyarka. Ano ang naging bunga ng pangangaral na ito? “Na doon ay kakaunti, samakatuwid ay walong kaluluwa, ang naligtas sa

pamamagitan ng tubig.” At kung paanong ang mga pumasok sa arka ay dumaan sa baha ng paghatol patungo sa isang bagong lupa, gayundin sa bautismo ang masunuring mananampalataya ay naliligtas bilang isang larawan. Hindi ang paglusong sa tubig ang nagliligtas kundi ang sinasabi ng bautismo at hinihingi ng isang mabuting budhi: ang pagkabuhay na muli ni Jesu-Cristo mula sa mga patay. Siya na bumaba sa kamatayan, na nakapagsabing, “Ang lahat ng Iyong mga alon at mga daluyong ay dumaan sa ibabaw Ko” (Awit 42:7), ay lumitaw na ngayon nang matagumpay, at dinadala Niya sa bagong nilalang ang lahat ng nagtitiwala sa Kanya. Pumasok na Siya sa Langit at nakaupo bilang ang Taong itinaas sa kanang kamay ng Diyos, bilang tanda ng lubos na kasiyahan ng Ama sa gawa ng Kanyang Anak. Sa Kanya nagpapasakop ang lahat ng mga anghel, mga kapamahalaan at mga kapangyarihan.

I Pedro, Kabanata 4: Ang Bagong Buhay Kung Ihahambing sa Dati

Ang pagbabalik-loob sa Diyos ay may kasamang pagbabago sa loob at sa labas. Kapag ipinanganak na muli ang isang tao, tumatanggap siya ng bagong kalikasan na may bagong mga hangarin at bagong mga mithiin. Nagbabago ang buo niyang pamumuhay, mula sa isang makasariling taong makamundo tungo sa isang tapat na tagasunod ng Panginoong Jesu-Cristo. Ang malaking kahalagahan nito ay binibigyang-diin sa mga unang talata ng kabanatang ito.

“Yamang si Cristo nga ay naghirap para sa atin sa laman, sandatahan din ninyo ang inyong sarili ng gayunding pag-iisip: sapagkat ang naghirap sa laman ay tumigil na sa kasalanan; upang hindi na niya ipamuhay *ang* nalalabing panahon niya sa laman sa mga pita ng tao, kundi sa kalooban ng Diyos. Sapagkat sapat na ang panahong lumipas sa ating buhay na ginawa natin ang kalooban ng mga Hentil, nang tayo'y lumakad sa kahalayan, mga pita, *labis na* pag-inom ng alak, mga kalayawan, mga handaan, at kasuklam-suklam na pagsamba sa mga diyus-diyosan: na dahil dito ay nagtataka sila na hindi na kayo nakikitakbo sa kanila sa gayunding labis na kalayawan, at nagsasalita sila ng masama tungkol sa inyo: na sila'y magsusulit sa Kanya na handang humatol sa mga buhay at sa mga patay. Sapagkat dahil dito ay ipinangaral din ang Ebanghelyo sa mga patay na, upang sila'y mahatulan ayon sa mga tao sa laman, ngunit mabuhay ayon sa Diyos sa espiritu. Ngunit malapit na ang wakas ng lahat ng bagay; kaya maging mahinahon kayo, at magbantay sa panalangin. At higit sa lahat, magkaroon kayo ng maalab na pag-ibig sa isa't isa: sapagkat tinatakpan ng pag-ibig

ang napakaraming kasalanan. *Maging* mapagpatuloy kayo sa isa't isa nang walang reklamo. Ayon sa kaloob na tinanggap ng bawat isa, gayon din ninyo ipaglingkod ito sa isa't isa, bilang mabubuting katiwala ng sari-saring biyaya ng Diyos. Kung ang sinuman ay nagsasalita, *magsalita* siya na gaya ng mga salita ng Diyos; kung ang sinuman ay naglilingkod, gawin niya ito ayon sa lakas na ibinibigay ng Diyos: upang sa lahat ng bagay ay maluwalhati ang Diyos sa pamamagitan ni Jesu-Cristo, na sa Kanya ang papuri at ang kapangyarihan magpakailanman. Amen”—tt. 1-11.

Yamang si Cristo mismo ang ating halimbawa ng pagtitiis sa paghihirap, paano natin, na may utang sa Kanya ng lahat, gagawa ng iba maliban sa sandatahan ang ating sarili ng gayunding pag-iisip at magtiis nang nakatingin sa Kanya sa pananampalataya? Madalas, ginagamit ng Diyos ang paghihirap upang ilayo tayo sa mga bagay na magdudulot ng kahihyan sa Kanya. At kapag nahaharap tayo sa matinding tukso, sa paghihirap natin sa laman tayo naiingatan sa kasalanan. Dito natin makikita ang pagkakaiba ng mga tukso sa ating Panginoon at ng mga tuksong hinaharap natin. Tinukso Siya sa lahat ng paraan gaya natin, maliban sa kasalanan. Wala Siyang makasalanang kalikasan na gaya natin. Mula pa sa Kanyang kapanganakan, Siya na ang Banal. Nasabi Niya, “Dumarating ang prinsipeng ng sanlibutang ito at wala siyang anuman sa Akin.” Iba ang sa atin. Kapag sumasalakay si Satanas mula sa labas, may kaaway sa loob, “ang kasalanan, ang laman,” na tumutugon sa panghihikayat niya, at tanging kapag itinuturing natin ang ating sarili na tunay na patay sa kasalanan ngunit buhay sa Diyos ay saka natin napapatay ang mga gawa ng katawan. Nangangahulugan ito ng paghihirap, na kadalasan ay napakatindi. Pero sinasabi sa atin na si Jesus ay “naghihirap nang

tuksuhin” (Hebreo 2:18). Lubhang dalisay at banal Siya kaya matinding paghihirap na para sa Kanya kahit ang malantad lamang sa mga panunukso ni Satanás. Nagtagumpay Siya sa pamamagitan ng Salita ng Diyos, at iniwan Siya ng diyablo nang ilang panahon, para bumalik sa oras ng Kanyang matinding paghihirap habang pasan Niya ang ating mga kasalanan sa krus.

Kaya labanan natin ang bawat tuksong bigyang-kasiyahan ang laman, anuman ang maging kapalit, sapagkat bago na nating pananagutan na huwag nang mamuhay sa laman ayon sa makalamang mga hangarin, kundi sa Espiritu para sa kaluwalhatian ng Diyos. Ang maingat na pagbubulay sa Galacia, kabanata 5, ay makatutulong upang luminaw ang inihaharap sa atin dito ni Pedro tungkol sa ating pananagutang iwasan ang mga gawi na dati'y siyang tatak ng ating buhay. Noong mga araw na hindi pa sila ligtas, ang mga sinusulatan niya ay gumawa ng kalooban ng mga Hentil nang makisama sila sa mga walang takot sa Diyos sa kahalayan, mga pita, labis na pag-inom ng alak, mga kalayawan, mga handaan, at mga kasuklam-suklam na bagay na kaugnay ng pagsamba sa diyus-diyosan. Ayon sa laman, sinikap ng mga Judio na makuha ang loob ng mga kapitbahay nilang paganong Hentil sa *pamamagitan* ng pakikisali sa masasamang bagay na ito, gaya ng matinding pagkabigo ng Israel noong una sa Baal-Peor (Bilang 25:1-3). Mula nang magbalik-loob sila sa Diyos, nagbago ang lahat ng ito. Hindi maintindihan ng dati nilang mga kasama kung bakit bigla at lubusan silang tumalikod sa buhay ng pagpapakasasa tungo sa inaakala ng mga ito na labis na pagtitimpi at kahigpitan. Ang mga dating pumupuri sa kanila ay nagsasalita na ngayon ng masama tungkol sa kanila. Pero mamumuhay sila bilang mga magsusulit hindi sa tao, kundi sa Kanya na malapit

nang humatol sa mga buhay at sa mga patay kapag bumalik Siya nang may kapangyarihan. Sa araw na iyon, ang mga humamak sa kanila dahil sa kanilang banal na pamumuhay ay mananagot din sa Diyos. “Sapagkat dahil dito ay ipinangaral din ang Ebanghelyo sa mga patay na, upang sila'y mahatulan ayon sa mga tao sa laman, ngunit mabuhay ayon sa Diyos sa espiritu.” Ang mga nauna sa kanila sa landas ng pananampalataya ay kinailangan ding harapin ang ganito ring mga kalagayan. Ang mabuting balitang ipinangaral sa kanila—na patay na ngayon, pero minsang kinailangang harapin ang pangungutya at pag-uusig pa nga ng masasamang tao na walang pagkaunawa sa mga bagay na espirituwal—ay naghayag sa kanila na kahit namumuhay sila bilang mga tao sa mundong ito at hinahatulan ng kapwa nila bilang mga hangal at panatiko, sila ay tunay na makapamumuhay para sa Diyos sa espiritu. Walang anumang isip o pahiwatig dito na ang Ebanghelyo ay dinadala sa mga tao pagkamatay nila, gaya ng gustong ipaniwala sa atin ng mga Romanista, mga Mormon, at iba pa.

Talata 7.—Dapat laging isaisip ng Cristiano ang wakas. Hindi siya dapat mamuhay para sa lumilipas na sandali, kundi bilang isang nakaaalam na malapit na ang wakas ng lahat ng bagay—ibig sabihin, ng lahat ng bagay sa kasalukuyang kaayusang ito. Darating ito sa pagbabalik ng Panginoon; kaya napakahalaga ng pagiging mahinahon at mapagbantay sa panalangin.

Binibigyang-diin ng talata 8 ang bagay na lubhang idinidiin ni Pablo sa 1 Corinto 13, ang kahalagahan ng maalab na pag-ibig sa isa't isa ng mga kabilang sa pangkat ng mga manlalakbay. Kinamumuhian ng sanlibutan ang mga mananampalataya. Kaya lalong dapat silang magkapit-bisig sa pag-ibig, kahit hindi sila bulag sa mga pagkukulang ng iba; pero tinatakan ng pag-ibig

ang napakaraming kasalanan, sa halip na ilantad at ipagsigawan ang mga ito para pintasan. Hindi ibig sabihin nito na dapat tayong magwalang-bahala sa masama. Itinuturo sa atin sa ibang bahagi ng Kasulatan kung paano haharapin at tutulungan ang mga nadaig ng isang pagkakamali o napalayo sa kasalanan. Tingnan ang Galacia 6:1; Santiago 5:19, 20.

Tungkulin ng mga umiibig kay Cristo na maging magiliw sa isa't isa, na mapagpatuloy nang walang reklamo, gaya ng sinasabi sa atin ng talata 9.

Ang mga talata 10 at 11 ay tungkol sa paggamit ng mga espirituwal na kaloob at ng paglilingkod Cristiano sa pangkalahatan. Pananagutan ng bawat isa na gamitin ang kaloob na tinanggap niya sa paglilingkod para sa pagpapala ng iba, “bilang mabubuting katiwala ng biyaya ng Diyos.” Ang katiwala ay pananagutin kung tapat niyang ginampanan ang ipinagkatiwala sa kanya ng kanyang amo.

Ang mga nagsasalita, kapag kinakausap ang iglesya habang nagtitipon, ay hindi dapat maglabas ng sarili nilang mga teorya o ng teorya ng ibang tao, kundi dapat magsalita na gaya ng mga salita ng Diyos, at ipahayag lamang ang ipinahayag Niya. Ang mga naglilingkod sa anumang paraan ay dapat gawin ito ayon sa lakas na ibinibigay ng Diyos, upang sa lahat ng bagay ay maluwalhati Siya sa pamamagitan ni Cristo Jesus, na sa Kanya nauukol magpakailanman ang lahat ng papuri at kapangyarihan.

Paghihirap Bilang Isang Cristiano

Hindi madalas makita ang pangalang “Cristiano” sa Bagong Tipan, pero ito ang natatanging tawag sa mga taong kay Cristo. Mababasa natin ito sa Mga Gawa 11:26, kung saan ibinigay ito

sa mga mananampalatayang Hentil sa Antioquia sa pamamagitan ng awtoridad ng Diyos; sapagkat ang salitang “tinawag” doon ay literal na nangangahulugang “tinawag sa pamamagitan ng pahayag ng Diyos,” kaya hindi lamang ang mga taga-Antioquia ang nagbigay ng pangalang ito sa mga mananampalataya, kundi ang Diyos mismo ang nagtakda sa kanila nito. Na ito ay naging kilalang tawag sa kanila ay malinaw sa Mga Gawa 26:28, kung saan mababasa natin na bumulalas si Haring Agripa, “Halos mahikayat mo na akong maging Cristiano!” Nang isulat ni Pedro ang sulat na ito makalipas ang ilang taon, ginamit niya ito bilang karaniwang kinikilalang pangalan ng pangkat ng mga manlalakbay, at sinasabi niya sa atin na kapuri-puri ang maghirap bilang isang Cristiano.

“Mga minamahal, huwag ninyong ipagtaka ang maapoy na pagsubok na susubok sa inyo, na para bang may kakaibang bagay na nangyayari sa inyo: kundi magalak kayo, yamang kayo'y kabahagi sa mga paghihirap ni Cristo; upang, kapag nahayag ang Kanyang kaluwalhatian, kayo rin ay matuwa nang may labis na kagalakan. Kung kayo'y inaalipusta dahil sa pangalan ni Cristo, mapapalad kayo; sapagkat ang espiritu ng kaluwalhatian at ng Diyos ay sumasainyo: sa ganang kanila ay nilalapastangan Siya, ngunit sa ganang inyo ay niluluwalhati Siya. Ngunit huwag maghirap ang sinuman sa inyo bilang mamamatay-tao, o bilang magnanakaw, o bilang manggagawa ng masama, o bilang mapanghimasok sa buhay ng ibang tao. Ngunit kung ang sinuman ay maghirap bilang isang Cristiano, huwag siyang mahiya; kundi luwalhatiin niya ang Diyos dahil dito. Sapagkat dumating na ang panahon na ang paghatol ay dapat magsimula sa sambahayan ng Diyos: at kung magsisimula muna ito sa atin, ano kaya ang magiging wakas ng

mga hindi sumusunod sa Ebanghelyo ng Diyos? At kung ang matuwid ay bahagya nang maligtas, saan kaya lilitaw ang masamang tao at ang makasalanang? Kaya nga ang mga naghihirap ayon sa kalooban ng Diyos ay ipagkatiwala nila ang pag-iingat sa kanilang mga kaluluwa sa Kanya sa paggawa ng mabuti, gaya sa isang tapat na Manlalalang”—tt. 12-19.

Sa talata 12, isinulat niya ang tungkol sa “maapoy na pagsubok na susubok sa inyo.” Pangunahin, ang tinutukoy dito ay ang matinding paghihirap na malapit nang danasin ng mga Judio—Cristiano man o hindi—kaugnay ng katuparan ng hula ng ating Panginoon tungkol sa pagkawasak ng Jerusalem, na di na magtatagal ay mangyayari (Lucas 21:20-24). Pero tumutukoy rin ito sa lagim ng mga pag-uusig ng mga Romano, na magpapatuloy nang dalawang kakila-kilabot na siglo. Ang mga salitang ito ay angkop sa bawat panahon ng pagsubok at pag-uusig.

Talata 13.—“Kabahagi sa mga paghihirap ni Cristo.” Naghihirap ang mananampalataya sa pakikipag-isa sa kanyang Panginoon. Sinabi na sa atin ng ating Panginoon na asahan natin ito (Juan 15:18-21). Hindi tayo maaaring makibahagi sa Kanyang mga paghihirap na pantubos. Natatangi ang mga iyon: walang iba kundi Siya lamang ang makapagtitiis ng parusa sa ating mga kasalanan at sa gayon ay makagawa ng pampalubag-loob, upang tayo'y mapatawad. Pero nakikibahagi tayo sa Kanyang mga paghihirap alang-alang sa katuwiran.

Talata 14.—“Inaalipusta dahil sa pangalan ni Cristo.” Walang sinumang maaaring maging tapat kay Cristo at kasabay nito ay mahalín ng sistema ng sanlibutan, sapagkat ang lahat ng itinuro ni Jesus ay humahatol sa kasalukuyang kaayusan at nagtutulak sa masasamang tao na kamuhian Siya at ang

Kanyang bayan. Pero ang naghihirap alang-alang kay Cristo ngayon ay tinitiyak na tatanggap ng kaluwalhatian sa hinaharap, na lubos na tutumbas sa kahihiyang tinitii ngayon. “Sa ganang kanila ay nilalapastangan Siya, ngunit sa ganang inyo ay niluluwalhati Siya.” Hindi dapat mapigilan ng pag-alipusta ng sanlibutan ang Cristiano. Hindi niya dapat asahan ang pagsang-ayon ng mga tumatanggi at hindi nakauunawa sa kanyang Tagapagligtas. Pananagutan niyang mamuhay sa paraang magpapasinungaling sa mga maling balita ng masasamang tao, at sa gayon ay luwalhatiin ang Isa na ang pangalan ay kanilang hinahamak.

Talata 15.—Walang mananampalatayang dapat maghirap bilang “mapanghimasok sa buhay ng ibang tao.” Pansinin kung kanino isinama ang mapanghimasok. Isinama siya sa mga mamamatay-tao, mga magnanakaw, at sa lahat ng uri ng manggagawa ng masama, at may napakabuting dahilan iyon; sapagkat ang mapanghimasok ay nagnanakaw ng reputasyon ng mga tao, sinisikap niyang patayin ang kanilang mabuting pangalan, at sa kanyang mga paninirang-puri ay gumagawa siya ng lahat ng uri ng kasamaan. Tinatawag ang tagasunod ni Cristo na mag-ingat na huwag kailanman gumawa ng masama na magiging dahilan para kamuhian siya ng masasamang tao nang may katwiran. Hindi siya dapat maging hindi tapat o tiwali sa pamumuhay, ni mahilig sa tsismis at pakikialam sa buhay ng ibang tao. Kaya sa isang banal at matuwid na pamumuhay, mapapaganda niya ang Ebanghelyo ni Cristo (Filipos 1:27, 28).

Talata 16.—“Kung ang sinuman ay maghirap bilang isang Cristiano, huwag siyang mahiya.” Walang kailangang mahiya na maghirap dahil sa kanyang katapatan sa banal na pangalang

dala niya. Gaya ng napansin na natin, ang mga alagad ay unang tinawag na mga Cristiano sa Antioquia (Mga Gawa 11:26), at nakadikit na sa kanila ang pangalang ito mula noon.

Ipinahihiwatig nito ang kanilang pakikipag-isa kay Cristo, kaya ito ay pangalang maipagmamalaki, gaano man ito hamakin ng sanlibutan! Kaya huwag nating ikahiya kailanman ang pangalang ito at ang lahat ng kahulugan nito, kundi maging handa tayong maghirap dahil dito, sa kaalamang sa gayon ay maluluwalhati natin ang Diyos na naglapit sa atin sa Kanyang sarili at nagliligtas sa atin sa pamamagitan ng Kanyang pinagpalang Anak, na nagpasan ng ating mga kasalanan sa Kanyang sariling katawan sa ibabaw ng puno (1 Pedro 2:24).

Talata 17.—“Ang paghatol ay dapat magsimula sa sambahayan ng Diyos.” Hindi pinalalampas ng ating Diyos Ama ang mga pagkukulang ng Kanyang bayan, kundi dinidisiplina Niya sila upang maging maingat sila sa paglakad nang may pagsunod sa Kanyang Salita. Kung ganito Siya kahigpit sa pagdidisiplina sa sarili Niyang mga anak, gaano kaya kabigat ang paghatol sa “mga hindi sumusunod sa Ebanghelyo,” kundi nagpupumilit hanggang sa wakas sa pagtangga sa Tagapagligtas na inilaan Niya!

Talata 18.—“Kung ang matuwid ay bahagya nang maligtas,” ibig sabihin, kung ang matuwid ay kailangang magtiis ng disiplina mula sa kamay ng Diyos at ng pag-uusig mula sa kamay ng sanlibutan, ano kaya ang mangyayari sa mga taong hindi ligtas at hindi nagsisisi kapag haharap sila sa trono ng paghuhukom dahil sa kanilang pagpupumilit na tanggihan ang Kanyang biyaya?

Talata 19.—“Ipagkatiwala nila ang pag-iingat sa kanilang mga kaluluwa ... sa paggawa ng mabuti, gaya sa isang tapat na

Manlalalang.” Gaano man kahirap ang daan at gaano man nakalilito ang kanilang mga karanasan, ang naghihirap na Cristiano ay maaaring tumingala sa Diyos nang may pagtitiwala, sa kaalamang makaaasa siya sa pag-ibig at katapatan ng Diyos, at tiyak na sa huli ay mauuwi ang lahat sa pagpapala.

Sa buong panahong Cristiano, na siyang dispensasyon ng biyaya ng Diyos (Efeso 3:2), ang mga mananampalataya kay Cristo ay tinawag palabas sa sanlibutan at may pananagutang mamuhay para sa kaluwalhatian Niya na nagligtas sa kanila. Pero kahit nakahiwalay sila sa kasamaang nakapaligid sa kanila, hindi nila dapat ikulong ang kanilang sarili na parang nasa monasteryo o kumbento para maingatan sa karumihan, kundi dapat silang humayo bilang mga sugo ng Diyos sa mismong sanlibutang pinagligtas sa kanila, at ipangaral sa lahat ng tao saanman ang Ebanghelyo, na siyang alok ng Diyos na kaligtasan sa pamamagitan ng tapos nang gawa ng Kanyang minamahal na Anak. Anumang paghihirap o kapighatiang kaakibat nito ay dapat tiisin nang masaya alang-alang sa Kanya, sa kaalamang gagantimpalaan Niya nang sagana ang lahat ng tiniis kapag bumalik Siya sa kaluwalhatian. Ang Kanyang Iglesya ay nasa sanlibutan, pero hindi taga-sanlibutan; sa halip, nagpapatotoo ito laban sa kasamaan nito, at nag-aalok ng kapatawaran sa pamamagitan ng krus. Sinabi ni Tertullian na ang dugo ng mga martir ang binhi ng Iglesya. Paulit-ulit na itong napatunayan. Hindi kailanman magagawang wasakin ng pag-uusig ang Iglesya ng Diyos. Habang lalo itong tinatawag na maghirap para kay Cristo, lalo itong lumalakas. Ang alitan sa loob at ang kapabayaan sa pamumuhay ang naglalagay dito sa panganib. Pero napakalakas ng buhay na taglay nito kaya kahit ang mga ito ay hindi

kailanman pinahintulutang wasakin ito, sapagkat kahit nasira paminsan-minsan ang panlabas nitong patotoo dahil sa ganitong mga bagay, laging nag-iingat ang Diyos ng isang natitirang pangkat na nagpapatotoo upang manindigan sa katotohanan ng Kanyang Salita.

I Pedro, Kabanata 5: Ang Dulo ng Daan

Ang landas ng paghihirap, kapwa para kay Cristo at para sa mga sumusunod sa Kanya, ay nagtatapos sa kaluwalhatian. May natatanging salita si Pedro para sa kanyang kapwa matatanda, na pinagkatiwalaan ng pag-aalaga sa kawan ng Diyos, at sila, gaya ng alam natin, ang lalong tinatarget ng mga pagsalakay ng kaaway.

“Ang matatanda na nasa inyo ay aking pinapangaralan, akong isang matanda ring kasama ninyo, at saksi ng mga paghihirap ni Cristo, at kabahagi rin naman ng kaluwalhati ang ihahayag: pakainin ninyo ang kawan ng Diyos na nasa inyo, na pinangangasiwaan ito, hindi dahil sa napipilitan, kundi kusang-loob; hindi dahil sa pakinabang na mahalay, kundi sa handang kalooban; hindi rin naman na parang nagpapanginoon sa mana ng Diyos, kundi bilang mga halimbawa sa kawan. At pagkahayag ng Pangulong Pastor, ay tatanggap kayo ng putong ng kaluwalhatian na hindi kumukupas”—tt. 1-4.

Pansinin ang pananalitang, “ang matatanda na nasa inyo.” Walang anumang pahiwatig dito ng isang uring pari na basta na lang namamahala sa mga karaniwang mananampalataya. Ang matatandang ito ay mga lalaking hinog na sa pananampalataya at maka-Diyos, na sa kanila nakaatang ang pananagutang bantayan ang mga kaluluwa ng mga mananampalataya, bilang mga magbibigay-sulit para sa kanila (Hebreo 13:17). Isinasama ni Pedro ang sarili niya sa kanila, “akong isang matanda ring kasama ninyo,” o “akong isang *kapwa-presbitero*.” Kung naging Papa man si Pedro, hindi niya ito kailanman nalaman! Pumuwesto siya bilang kaisa ng kanyang mga kapatid na matatanda sa paglilingkod para sa

ikatitibay ng mga banal, kahit isa siya sa orihinal na labindalawa, at kaya nga saksi ng mga paghihirap ni Cristo; at magiging kabahagi pa siya ng kaluwalhatian ng ihahayag sa ikalawang pagdating ng Panginoon.

Pinapayuhan niya ang matatanda na pakainin, hindi gatasan, “ang kawan ng Diyos na nasa inyo.” Pakakainin nila ang mga tao sa pamamagitan ng paglilingkod ng katotohanan ng Diyos ayon sa inihayag sa Kanyang banal na Salita. Napakalungkot kapag ang mga taong nagsasabing sila’y mga lingkod ni Cristo ay naghahain sa mga tupa at mga kordero ng Kanyang kawan ng mga turong hindi ayon sa Kasulatan, na hindi nakapagpapatibay kundi nakapagliligaw lamang!

Hindi dapat mangasiwa ang matatandang ito na parang sapilitang itinulak sa isang gawaing mabigat at ayaw nila; hindi rin dahil sa perang makukuha roon, kundi bilang paglilingkod sa Panginoon nang buong pagkukusa. Hindi rin sila dapat maging mga panginoon ng relihiyon na naghahari-harian sa mana ng Diyos. Isipin ang hirarkiyang nabuo sa tinatawag na iglesya, kasama ang mga pari nito, mga obispong panginoon, mga kardinal na tinatawag na “mga prinsipe ng iglesya,” at lahat ng iba pang matataas na pinunong namamahala nang may kamay na bakal sa mga nasasakupan nila! May hihigit pa bang salungat sa itinuturo rito ni Pedro? Pero may mga tumatawag pa sa kanya na unang Papa!

Anumang awtoridad mayroon ang matatanda ay nagmumula sa buhay na maka-Diyos at nagpapasakop sa Panginoon. Sila’y dapat maging halimbawa sa kawan, mga taong ligtas na masusundan ng mga tupa ni Cristo.

Tiyak ang kanilang gantimpala pagdating nila sa dulo ng daan. Doon ay magbibigay-sulit sila ng kanilang paglilingkod sa

Pangulong Pastor sa Kanyang maluwalhating pagpapakita, at ang Kanya mismong pinagpalang mga kamay ang magbibigay sa bawat tapat na katulong na pastor ng isang hindi kumukupas na korona ng tagumpay at kaluwalhatian—tanda ng Kanyang kagalakan sa paglilingkod na ginawa nila na para sa Kanya.

Ang Biyayang Kumikilos sa Paglalakbay

Nakita natin na sa buong Sulat na ito, binibigyang-diin ni Pedro ang biyaya ng Diyos bilang siyang nagpapalakas sa mananampalataya para magtagumpay sa lahat ng kalagayan. Lalo niya itong idinidiin sa huling bahagi ng Sulat na ito.

“Gayon din naman, kayong mga kabataan, pasakop kayo sa matatanda. Oo, kayong lahat ay magpasakop sa isa’t isa, at magbigkis kayo ng kababaang-loob: sapagkat ang Diyos ay sumasalangang sa mga palalo, ngunit nagbibigay ng biyaya sa mga mapagpakumbaba. Kaya nga magpakumbaba kayo sa ilalim ng makapangyarihang kamay ng Diyos, upang kayo’y Kanyang itaas sa takdang panahon: inilalagak sa Kanya ang lahat ninyong kabalisan; sapagkat Siya’y nagmamalasakit sa inyo. Kayo’y maging mapagpigil, kayo’y magpuyat; sapagkat ang inyong kaaway na diyablo, na gaya ng leong umuungal, ay gumagala, na humahanap ng masisila: na siya ninyong labanan, na matatag sa pananampalataya, yamang nalalaman ninyo na ang gayon ding mga paghihirap ay nagaganap sa inyong mga kapatid na nasa sanlibutan. At ang Diyos ng buong biyaya, na sa inyo’y tumawag sa Kanyang walang hanggang kaluwalhatian kay Cristo Jesus, pagkatapos na kayo’y makapagtiis nang kaunting panahon, ay Siya rin ang magpapasakdal, magpapatatag, magpapalakas, at magtatayo sa inyo. Sumakanya nawa ang kaluwalhatian at ang paghahari

magpakailanman. Amen. Sa pamamagitan ni Silvano, isang tapat na kapatid sa inyo, ayon sa palagay ko, ay sumulat ako sa inyo nang maikli, na nagpapayo, at nagpapatotoo na ito ang tunay na biyaya ng Diyos na kinatatayuan ninyo. Ang iglesyang nasa Babilonia, na hinirang na kasama ninyo, ay bumabati sa inyo; at gayon din si Marcos na aking anak. Magbatian kayo ng halik ng pag-ibig. Kapayapaan nawa ang sumainyong lahat na nasa kay Cristo Jesus. Amen”—tt. 5-14.

Habang lumalakad tayo nang nagpapasakop sa Kanya na maamo at mapagpakumbabang puso, saka natin lubos na napapahalagahan ang kayamanan ng biyayang ibinibigay Niya sa mga mapagpakumbaba. Hadlang ang kapalaluan sa lahat ng espirituwal na paglago. Sa samahan ng mga Cristiano, wala itong dapat na lugar. Walang sinuman ang dapat magmataas laban sa iba. Lahat ay dapat magpasakop sa isa't isa, hindi lamang ang mga kabataan sa matatanda, gaya ng nararapat, kundi bawat isa sa kanyang mga kapatid, at lahat ay nakabihis ng kababaang-loob; sapagkat sinasalungat ng Diyos ang mga palalo at mapagmataas, ngunit ibinibigay Niya ang lahat ng kailangang biyaya para makapagtagumpay ang mga maamo, anuman ang mga kahirapang kailangan nilang harapin.

Talatang 6.—“Kaya nga magpakumbaba kayo ... upang kayo'y Kanyang itaas sa takdang panahon.” Dapat nating kunin ngayon ang mababang lugar ng walang-tanong na pagpapasakop sa kalooban ng Diyos, sapagkat alam natin, batay sa awtoridad ng Kanyang Salita, na sa araw ng pagpapahayag ay papansinin Niya ang lahat ng tiniis natin alang-alang sa Kanyang pangalan, at saka Siya magbibigay ng masaganang gantimpala.

Talatang 7.—“Siya'y nagmamalasakit sa inyo.” Napakahalagang maunawaan na ang puso ng Diyos ay laging nakatuon sa

Kanyang sarili. Hindi Siya isang walang-pakialam na nanonood lang sa ating paghihirap. Nadarama Niya tayo sa lahat ng ating kapighatian at sinasabi Niyang ilagak natin sa Kanya ang bawat kabalisahan, nang may katiyakang may malasakit Siya sa lahat ng kailangan nating tiisin. Isinalin ni Weymouth ang huling bahagi ng talatang ito na, “Mahalaga ka sa Diyos.” Napakasarap itong maunawaan!

Talatang 8.—“Ang inyong kaaway na diyablo ... ay gumagala.” Si Satanas ay tunay na nilalang, isang masamang persona, ang mabagsik na kaaway ng Diyos at ng tao. Ngunit kapag tumanggi tayong bigyan ng lugar ang diyablo, at matatag tayong nakatayo sa krus, tatakas siya sa atin, at mawawasak ang kanyang kapangyarihan.

Talatang 9.—“Na siya ninyong labanan.” Dapat nating labanan ang lahat ng mungkahi ng diyablo, “na matatag sa pananampalataya,” na ipinaglalaban ang katotohanang ipinagkatiwala sa atin. At hindi tayo nag-iisa rito: ang ating mga kapatid saanman ay may iisang kaaway na hinaharap.

Talatang 10.—“Pagkatapos na kayo’y makapagtiis nang kaunting panahon.” Lumalago tayo sa pamamagitan ng paghihirap. Sa ganito lamang maisasakatuparan ang plano ng Diyos na tayo’y maging kawangis ni Cristo. Ngunit lahat ay itinakda Niya. Hindi Niya pahihintulutan ang kahit isang pagsubok na sobra. Kapag natupad na ang Kanyang layunin, gagawin tayong sakdal at matatag sa Kanyang biyaya.

Talatang 11.—“Sumakanya nawa ang *kaluwalhatian* at ang paghahari magpakailanman.” Sa Kanya ang tagumpay sa wakas. Ibabagsak ang lahat ng kasamaan; ikukulong si Satanas sa kanyang walang hanggang bilanguan. Ang paghihirap noon ay magiging alaala na lamang, at luluwalhatiin ang Diyos sa lahat

ng Kanyang mga banal, at ang Kanyang paghahari ay itatatag sa buong sansinukob.

Sa talatang 12, binabanggit ni Pedro ang pangalan ng kanyang tagasulat, si Silvano, na itinuring ni Pedro na tapat na kapatid sa kanila at sa kanya. Maaaring siya rin ang Silas, o Silvano, na sumama kay Pablo sa kanyang ikalawang paglalakbay bilang misyonero; o maaaring ibang tao siya na may kaparehong pangalan, na hindi naman pambihira. Ipinahahayag dito na ang paksa ng buong Sulat ay “ang tunay na biyaya ng Diyos na kinatatayuan ninyo.” Gaya ng nabanggit sa ating panimula, bagaman ang mga salitang ito ay kahawig ng kay Pablo sa Roma 5:2, “Itong biyaya na ating kinatatayuan,” iba ang kahulugan. Isinusulat ni Pablo ang ating katayuan sa biyaya sa harap ng Diyos; si Pedro naman ay nagpapatotoo sa kapangyarihan ng biyaya na nagpapatatag sa atin sa oras ng pagsubok, nang hindi nagbibigay-lugar sa diyablo ni nanghihina ng loob dahil sa paghihirap at pag-uusig. May saganang imbakan ng biyaya na malaya nating makukunan ng lakas para harapin ang bawat biglang pangangailangan habang tinatahak natin ang ating landas bilang mga manlalakbay.

Ang Sulat na ito ay isinulat sa Babilonia, na sinasabi ng mga Romano Katoliko ay ang paganong Roma, ngunit mas malamang na ito, gaya ng pinaniniwalaan ng Iglesyang Nestoriano mula pa sa simula, ang Babilonia sa tabi ng Eufrates, kung saan maraming Judiong nanirahan na pinaglingkuran ni Pedro; o gaya ng paniniwala ng Iglesyang Copto, na tila may mas kaunting patunay, isang bagong Babilonia sa Ehipto, malapit sa kasalukuyang lungsod ng Cairo. Saan man ito, ang iglesya roon ay nakiisa kay Pedro sa pagbati sa mga nagkawatak-watak na Cristiano sa buong Asia Minor.

Kasama rin dito si Marcos. Siya rin ang Juan Marcos na naging kasama nang ilang panahon nina Pablo at Bernabe, at kahit hindi naging tapat noong una, ay kinilala kalaunan nang lubos na ikinasiya mismo ni Pablo (2 Timoteo 4:11). Ayon sa ilang napakaagang manunulat, sumama si Marcos kay Pedro sa mga huling taon at isinulat ang kanyang Ebanghelyo katuwang ang kagalang-galang na apostol, sa patnubay ng Espiritu Santo.

Nagtatapos ang Sulat sa isang basbas na ibang-iba sa mga pangwakas ng mga sulat ni Pablo. Laging isinusulat ni Pablo ang biyaya: si Pedro naman ay nagsasabi sa mga banal na magbatian ng halik ng pag-ibig, at idinadalangin na ang kapayapaan ay sumalahat ng nasa kay Cristo Jesus. May kahulugan ang huling tatlong salitang ito. Karaniwan nating iniisip na ito'y tatak ng mga sinulat ni Pablo. Madalas niyang gamitin ang mga pananalitang “kay Cristo” at “kay Cristo Jesus.” Nakikiisa si Pedro kay Pablo sa pagsasalita tungkol sa mga banal sa pinagpalang ugnayang ito. Hindi na sila nasa laman o kay Adan; sila’y bago sa pamamagitan ng bagong kapanganakan at ng kaloob ng Espiritung nananahan sa kanila kay Cristo Jesus, kaya isang bagong nilalang.

2 Pedro: Panimula

Hindi natin matitiyak kung gaano katagal ang lumipas sa pagitan ng pagsulat ng dalawang Sulat ni Pedro. Pero tiyak na kapag sinabi ng isang tao, “Ito ang ikalawang sulat ... na isinusulat ko ngayon sa inyo” (3:1), ipinahihiwatig nitong ang una ay ipinadala ilang sandali lamang bago nito. Ganito rin sa dalawang sulat ni Pablo sa mga taga-Corinto, sa mga taga-Tesalonica, at sa dalawang sulat-pastoral kay Timoteo.

Malamang na kasama na ng Panginoon si Pablo nang sumulat si Pedro, o kaya naman ay nasa huli na niyang pagkabilanggo bago siya pinatay bilang martir; sapagkat binabanggit ni Pedro na “lahat ng kanyang mga sulat” ay laganap na. Mahalaga ito, dahil may ilang nagsikap na maliitin ang kahalagahan ng nakasulat na ministeryo ni Pedro para lalong itaas ang halaga ng mga sulat ni Pablo. Pero hindi pinagbabangga ng Diyos ang isang apostol sa iba sa ganitong paraan. Ang buong Kasulatan ay kinasihan ng Diyos, at lahat ay mapapakinabangan. At dahil inakay ng Diyos si Pedro na isulat ang mga sulat na ito, marahil pagkatapos na matapos ang ministeryo ni Pablo, hindi natin dapat maliitin ang halaga ng mga ito. Naglalaman ang mga ito ng mahalaga at makabuluhang katotohanan na kapag pinabayaan ng Iglesya ay sa sarili niyang kapahamakan.

Totoo na noong unang panahon ay may ilang nagsikap na pagdudahan ang pagiging tunay ng Ikalawang Sulat na ito, pero ngayon ay wala nang anumang tanong tungkol dito. Taglay nito ang bawat tanda ng pagkasi at, bilang gayon, ay tinanggap ng Iglesya mula pa noong ikalawang siglo man lamang, at ng maraming mapagkakatiwalaang saksi mula pa sa

una; ibig sabihin, mula nang una itong ipalaganap, mga bandang A. D. 66 hanggang 70.

Gaya ng lahat ng Ikalawang Sulat, ito ay pagtutuwid. Sa mga Unang Sulat, naririnig natin ang tinig ng guro. Kadalasan sa mga Ikalawang Sulat, ang propeta o ang tagapayo ang nagsasalita.

Ang paksa ng sulat na ito ay “Katapatan sa Panahon ng Pagtalikod sa Pananampalataya.” Ang tatlong kabanata ay bumubuo ng tatlong magkakahiwalay na bahagi.

Kabanata 1.—Ang mga pagpapalang ibinigay sa mga mananampalataya sa pamamagitan ng katuwiran ng Diyos.

Bahagi 1: Tt. 1 hanggang 11.—Mga pagpapalang tinanggap at paglago sa biyaya.

Bahagi 2: Tt. 12 hanggang 21.—Ang pag-asa sa darating na kaharian.

Kabanata 2.—Lumalalang pagtalikod sa pananampalataya, at ang panawagan sa katapatan.

Bahagi 1: Tt. 1 hanggang 10.—Mga aral mula sa nakaraan para sa kasalukuyang panahon.

Bahagi 2: Tt. 11 hanggang 17.—Mga katangian ng mga gurong tumalikod sa pananampalataya.

Bahagi 3: Tt. 18 hanggang 22.—Pagtalikod sa katotohanan patungo sa mga huwad na pilosopiya ng sanlibutan.

Kabanata 3.—Nakatanaw sa kaganapan.

Bahagi 1: Tt. 1 hanggang 7.—Paglimot sa nakaraan at pagtanggì sa hinaharap.

Bahagi 2: Tt. 8 hanggang 14.—Ang araw ng Panginoon at ang araw ng Diyos.

Bahagi 3: Tt. 15 hanggang 18.—Isang huling babala.

Dapat tayong lubos na magpasalamat sa Diyos na nagbigay Siya ng ganito katapat na paglalarawan ng mga kalagayang nakita na Niya mula pa sa simula, upang hindi tayo panghinaan ng loob kapag talagang nangyari na ang mga bagay na ito sa tinatawag na Iglesia.

2 Pedro, Kabanata 1: Ang mga Pagpapalang Ibinigay sa mga Mananampalataya sa Pamamagitan ng Katuwiran ng Diyos

Sa pagsisimula natin ng pag-aaral sa Ikalawang Sulat na ito, mabuting alalahanin natin na ito ay parang huling mensahe ng kagalang-galang na lingkod ni Cristo, si Apostol Pedro, na sumulat dahil nalalapit na ang kanyang pagkamartir, upang balaan ang mga mananampalataya sa paparating na baha ng kamalian at pagtalikod sa pananampalataya na lalaganap sa buong Sangkakristiyanuhan, at mangangailangan ng tunay na pagtitiwala sa Diyos at sa Kanyang Salita ng mga tatawaging humarap sa ganitong nakababagabag na mga kalagayan.

Sa napakapagpapalang paraan, inilalagay muna ng Espiritu ng Diyos sa harap natin ang mga pagpapalang atin bilang mga Cristiano, at ang kahalagahan ng paglago sa biyaya at sa pagkakilala kay Cristo upang magkaroon tayo ng lakas na manindigan laban sa mga kasamaang nagbabanta sa Iglesya.

Mga Pagpapalang Tinanggap at Paglago sa Biyaya

“Si Simon Pedro, lingkod at apostol ni Jesu-Cristo, sa mga nagkamit na kasama namin ng isang mahalagang pananampalataya sa pamamagitan ng katuwiran ng ating Diyos at Tagapagligtas na si Jesu-Cristo: biyaya at kapayapaan nawa ang sa inyo’y paramihin sa pagkakilala sa Diyos, at kay Jesus na ating Panginoon, yamang ang Kanyang mula sa Diyos na kapangyarihan ay nagkaloob sa atin ng lahat ng mga bagay na nauukol sa buhay at sa pagkamaka-Diyos, sa pamamagitan ng

pagkakilala sa Kanya na tumawag sa atin sa kaluwalhatian at kagalingan: na sa pamamagitan nito ay ipinagkaloob sa atin ang Kanyang mahahalaga at napakadakilang mga pangako: upang sa pamamagitan ng mga ito ay maging kabahagi kayo ng likas ng Diyos, yamang nakatakas na kayo sa kabulukang nasa sanlibutan dahil sa masamang pita. Oo, at dahil dito, pagsikapan ninyong lubos, na idagdag sa inyong pananampalataya ang kagalingan; at sa kagalingan ang kaalaman; at sa kaalaman ang pagpipigil; at sa pagpipigil ang pagtitiis; at sa pagtitiis ang pagkamaka-Diyos; at sa pagkamaka-Diyos ang pagmamahal sa kapatid; at sa pagmamahal sa kapatid ang pag-ibig. Sapagkat kung nasa inyo ang mga bagay na ito, at sumasagana, ay hindi kayo gagawing walang ginagawa ni walang bunga sa pagkakilala sa ating Panginoong Jesu-Cristo. Sapagkat ang walang mga bagay na ito ay bulag, at hindi makakita sa malayo, at nakalimot na siya'y nalinis na sa kanyang dating mga kasalanan. Kaya nga, mga kapatid, lalo pa ninyong pagsikapang matiyak ang pagkatawag at pagkahirang sa inyo: sapagkat kung gagawin ninyo ang mga bagay na ito, ay hindi kayo mabubuwal kailanman: sapagkat sa ganito ay masaganang ibibigay sa inyo ang pagpasok sa walang hanggang kaharian ng ating Panginoon at Tagapagligtas na si Jesu-Cristo”—tt. 1-11.

Sumusulat si Pedro sa parehong nagkawatak-watak na mga banal na binanggit sa kanyang unang sulat, pero hindi na niya sila tinukoy ayon sa mga lupaing pinagkalatan nila, gaya ng dati. Pero malinaw sa talatang 1 ng kabanata 3 na ang ikalawang sulat na ito ay ipinadala sa parehong mga tao na pinadalhan ng una.

Sumusulat lamang siya sa kanila bilang mga “nagkamit na kasama namin ng isang mahalagang pananampalataya sa pamamagitan ng katuwiran ng ating Diyos at Tagapagligtas na si Jesu-Cristo.”

Talatang 1.—Pansinin ang salitang “mahalaga,” na nakita na nating madalas lumitaw sa kanyang mga sulat. Isinusulat niya ang pananampalataya sa pamamagitan ng katuwiran ng Diyos at ng ating Tagapagligtas na si Jesu-Cristo. Kapansin-pansin ang pagkakaiba nito sa paksang madalas talakayin ni Apostol Pablo—“Ang katuwirang mula sa Diyos sa pamamagitan ng pananampalataya” (Filipos 3:9). Ang pananalitang iyon ay tumutukoy sa katuwirang ibinibilang ng Diyos sa lahat ng sumasampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo, na tumugon sa bawat hinihingi ng trono ng Diyos tungkol sa usapin ng kasalanan. Pero iba ang bahaging tinatalakay ni Pedro: dahil namatay si Cristo para sa lahat ng tao, ang Diyos, sa Kanyang katuwiran, ay nagbukas ng pinto ng pananampalataya sa bawat isang nagnanais pumasok. Hindi magiging matuwid ang Diyos kung tatanggi Siyang iligtas ang sinumang nagnanais na tanggapin ang bunga ng gawain sa krus. Ang mismong katuwiran ng Diyos ang humihingi na ialok ang pananampalataya sa lahat ng tao. Ito ang mismong kabaligtaran ng itinuturo ng ilang High Calvinist. Gusto nilang paniwalaan natin na ang pananampalataya mismo ay isang kaloob na ibinibigay lamang ng Diyos sa iilan; na hindi lahat ng tao ay may pananampalataya dahil hindi kalooban ng Diyos na magkaroon sila nito. Ito ang mismong kabaligtaran ng turo ng Banal na Kasulatan. Nais ng Diyos na maligtas ang lahat ng tao at makarating sa pagkakilala sa katotohanan. Ang dahilan kung bakit ang ilang tao ay walang pananampalataya ay ayaw nilang makinig sa Salita, at “ang pananampalataya ay nanggagaling sa

pakikinig, at ang pakikinig ay sa pamamagitan ng Salita ng Diyos” (Roma 10:17). Kung saan handang makinig ang mga tao, maaasahan ang Diyos na titiyakin Niyang makamtan nila ang mahalagang kaloob na ito ng pananampalataya. Hindi magiging matuwid sa Kanya kung iba ang gagawin Niya.

Sa ikalawang talata ay muli nating makikita ang pagbati ng apostol, kung saan idinadalangin ni Pedro na paramihin sa mga mananampalataya ang biyaya at kapayapaan sa pamamagitan ng lubos na pagkakilala, o higit na malalim na pagkakilala sa Diyos at kay Jesu-Cristo na ating Panginoon. Ito ay kalubusan ng pagkakilala na ang Espiritu Santo lamang ang makapagbibigay. Kawili-wiling mapansin kung gaano kadalas gumamit si Pedro ng mga terminong pang-matematika sa dalawa niyang Sulat. Ang salitang “paramihin,” halimbawa, ay makikita hindi lamang dito kundi pati sa 1:2 ng Unang Sulat, kung saan ginamit ito sa katulad na paraan. May kasaganaan ng biyaya at kapayapaan para sa lahat ng nagpapahinga nang may payak na puso sa patotoong ibinigay ng Diyos. Ipinamana sa atin ng Kanyang banal na kapangyarihan ang lahat ng kailangan para sa espirituwal na buhay at kabanalan, pero hindi ito kailanman maihihiwalay sa pagkakilala sa Kanya na tumawag sa atin, hindi talaga sa kaluwalhatian at kagalingan, kundi sa pamamagitan ng Kanyang mga kaluwalhatian at kagalingan. Sa madaling salita, habang lalo nating nakikilala ang Diyos na inihayag kay Cristo, lumalago tayo sa biyaya at lalong nagiging katulad Niya na pinagtutuunan ng ating mga kaluluwa.

Sa talatang 1, binabanggit ng Apostol ang mahalagang pananampalataya; sa talatang 4, ipinaaalala niya sa atin na ibinigay sa atin ng Diyos ang Kanyang napakadakila at

mahahalagang pangako. Habang hinahawakan natin ang mga ito at naglalakas-loob na kumilos ayon sa mga ito, tayong ipinanganak na muli sa pagsampalataya sa Ebanghelyo ay nagpapakita ng likas ng Diyos sa ating araw-araw na pamumuhay, sapagkat nakalaya na tayo sa kabulukang kinasadlanan ng buong sanlibutan dahil sa masamang pita: ibig sabihin, dahil sa labag na pagnanasa; sapagkat ang salitang “pita” ay hindi dapat ilimita lamang sa makalamang pagnanasa, kundi kasama ang kasakiman at bawat uri ng paghahangad sa mga bagay na ipinagbawal ng Diyos, sa Kanyang walang hanggang pag-ibig at karunungan. Habang kumikilos tayo nang ganito ayon sa katotohanan ng Salita, magiging handa tayo sa sumusunod sa mga talatang 5 hanggang 7. Dito rin, ayon sa ating Authorized Version, sumusulat si Pedro mula sa pananaw ng matematika habang sinasabi niya sa atin ang mga kagandahang-asal na dapat idagdag sa ating pananampalataya. Marahil mas mabuting larawan ang isang lumalaking puno: halimbawa, isang bunga ng roble ang nahulog sa lupa; tumubo ang binhi, nag-ugat pababa, at ang mga sanga nito ay sumibol pataas; at ang bungang iyon ay naging isang buong punong roble na may lahat ng iba’t ibang bahagi nito. Ang pananampalataya ay tulad ng bunga ng roble—isang buhay na pananampalataya, na dapat maging tatak natin bilang mga tapat na Cristiano. Kaya sinasabi ni Pedro, “Magkaroon kayo sa inyong pananampalataya ng kagalingan.” Ang kagalingang tinutukoy niya rito ay hindi lamang kalinisang-puri, gaya ng maaaring isipin ng iba, kundi talagang katapangan, ang pangunahing katangian ng isang sundalo, at tinawag tayo upang maging mga sundalo ni Cristo. Saka niya idinagdag, “At sa kagalingan ang kaalaman.” Hindi magkakaroon ng tamang paglago kung walang lumalalim na pag-unawa sa mga

katotohanang espirituwal. “Sa kaalaman ang pagpipigil,” o pagpipigil sa sarili. Ang Cristianong nagpapadala sa masamang ugali, o sa anumang uri ng pabayang gawi, ay hindi lumalago sa biyaya sa pagpipigil sa sarili. “Sa pagpipigil ang pagtitiis”—iyon ang nagpapalakas sa isang tao na magtiis nang hindi nagrereklamo, kahit nalalantad sa mga kalagayang napakapangit sa likas na tao. “Sa pagtitiis ang pagkamaka-Diyos,” na talagang “pagiging-kawangis ng Diyos,” o tunay na kabanalan, gaya ng nakita natin sa pag-aaral ng Unang Sulat. Sa pagkamaka-Diyos ay magkakaroon tayo ng pagmamahal sa kapatid—malasakit sa lahat ng kabilang, sa biyaya ng Diyos, sa kapatiran ng mga Cristiano. At sa huli ay idinagdag niya, “Sa pagmamahal sa kapatid ang pag-ibig,” o “pagmamahal.” Ito ang ganap na bunga ng pananampalataya, sapagkat sinasabi sa atin ni Pablo na ang pananampalataya ay gumagawa sa pamamagitan ng pag-ibig (Galacia 5:6).

Kung matatagpuan ang mga bagay na ito sa isang mananampalataya, at hindi kakaunti kundi sagana, ang bunga nito ay hindi siya magiging tamad ni walang bunga sa pagkakilala sa ating Panginoong Jesu-Cristo. Isinalin ito ng ating Authorized Version na, “Hindi baog ni walang bunga/” pero magkasingkahulugan ang mga salitang ito ayon sa karaniwang gamit. Ang “tamad” o “walang ginagawa” ay mas mabuting salin ng orihinal kaysa sa salitang “baog.” Ang hindi nagpapakita ng mga bungang ito ng pananampalataya ay tinatawag dito na bulag, o malabo ang paningin sa malayo. Hindi niya maunawaan ang mga bagay na espirituwal; at kahit minsan ay tunay siyang ipinanganak ng Diyos, nakalilimutan niya ang mga kasalanang nilinis na sa kanya at malamang na bumalik siya sa mga iyon, kaya napapasailalim siya sa

pamamahala ng Diyos dahil sa kabiguang magpatuloy kasama ng Panginoon.

Tinatapos ni Pedro ang payong ito sa mga talatang 10 at 11 sa paghimok sa mga sinusulatan niya na pagsikapang matiyak ang kanilang pagkatawag at pagkahirang; ibig sabihin, sa kahulugan ng pagpapakita nito. Walang sinumang may dahilang maniwala na siya'y kabilang sa mga hinirang ng Diyos maliban kung tatak niya ang pananampalatayang namumunga para sa Diyos; pero kung saan ito totoo, may palagiang tagumpay laban sa mga hilig sa kasamaan, “Sapagkat kung gagawin ninyo ang mga bagay na ito, ay hindi kayo mabubuwal kailanman.” May pangakong ibinigay na ang huling bunga ay isang masaganang pagpasok sa walang hanggang kaharian ng ating Panginoon at Tagapagligtas na si Jesu-Cristo. Pansinin, hindi pagpasok sa Langit mismo ang inilalagay rito sa harap natin. Ang Langit ay ang bahay ng Ama, at doon ay may eksaktong parehong karapatan ang lahat ng mananampalataya; ito ang tahanan ng mga anak ng Ama, at ang pinakamahina at pinakamarupok na banal ay tatanggapin doon nang kasing-init ng pinakamalakas at pinakakapaki-pakinabang. Pero ang walang hanggang kaharian ay ibang larangan: ito'y tungkol sa gantimpala, at ang ating lugar sa kaharian ay itinatakda ng ating debosyon kay Cristo sa mundong ito.

Ang Pag-asa sa Darating na Kaharian

Sa mga talatang 12 hanggang 14, tinutukoy ni Pedro ang sinabi sa kanya ng Panginoon tungkol sa kanyang pagkamartir.

“Kaya nga hindi ako magpapabaya na lagi kayong paalalahanan ng mga bagay na ito, bagaman nalalaman na ninyo, at kayo'y matatag na sa katotohanang nasa inyo ngayon. Oo, inaakala

kong nararapat, habang ako'y nasa tabernakulong ito, na kayo'y pukawin sa pamamagitan ng pagpapaalaala; yamang nalalaman ko na malapit na ang paghubad ko sa aking tabernakulo, gaya ng ipinakilala sa akin ng ating Panginoong Jesu-Cristo"—tt. 12-14.

Napakalinaw ng sinabi ni Jesus kay Pedro, noong umagang iyon sa tabing-dagat nang hayagan Niya itong ibalik sa kanyang lugar bilang apostol, na sa kanyang katandaan ay mamamatay siya alang-alang sa pangalan ni Cristo. Maraming taon na ang lumipas mula sa di-malilimutang pag-uusap na iyon, at matandang-matanda na ngayon si Pedro. Alam niyang hindi na siya magtatagal pa sa mundong ito; kaya nais niyang mag-iwan ng anumang nakasulat na ministryong kaya niya upang matulungan nito ang mga banal at mapatatag sila sa katotohanang kailangan para sa kasalukuyang oras ng pagsubok.

Pansinin kung paano niya ito sinabi sa talatang 12, "Kaya nga hindi ako magpapabaya na lagi kayong paalalahanan ng mga bagay na ito, bagaman nalalaman na ninyo, at kayo'y matatag na sa katotohanang nasa inyo ngayon." Hindi siya sumusulat sa mga bagong mananampalatayang walang alam sa mahahalagang bagay na nais niyang ipaalala sa kanila. Pero alam niya ang halaga ng pag-uulit dahil napakadali nating makalimot. Itinuring niyang angkop o mahalaga, kaya, habang siya'y nasa kanyang makalamang tabernakulo—ibig sabihin, sa kanyang katawan, na pukawin ang mga banal sa pagpapaalala ng mga bagay na ito. At alam na alam niya na sa napakaikling panahon ay kailangan na niyang hubarin ang kanyang tabernakulo ayon sa inihayag sa kanya ng Panginoong Jesus. Pansinin na wala siyang ideya na matutulog siya sa loob ng

kanyang tabernakulo, gaya ng gustong ipapaniwala sa atin ng ilang makabagong materyalista na nagkukunwaring Cristiano. Habang buhay sa lupa, si Pedro mismo, ang tunay na tao, ay nanahan sa katawang tinatawag niyang kanyang tabernakulo; pagdating ng kamatayan, lilisan siya sa tabernakulo, at, gaya ng sinabi ni Pablo, uuwi “upang makasama ni Cristo; na lalong mabuti” (Filipos 1:23). Ang paghahambing ng talatang ito sa 2 Corinto 5:1-10 ay magbibigay ng malaking liwanag tungkol sa katotohanan ng mananampalataya sa buhay at sa kamatayan. Walang anumang puwang sa Kasulatan para sa doktrina ng pagtulog ng kaluluwa, kundi ang pagtulog lamang ng katawan hanggang sa pagbabalik ng Panginoong Jesus, kung kailan bubuhaying muli ang mga patay at babaguhin ang mga buhay (1 Tesalonica 4:15-17).

Nakita na natin na ang dalawang Sulat na ito ni Pedro ay kaugnay ng dalawang dakilang karanasan sa kanyang buhay noong nasa lupa pa ang ministeryo ng ating pinagpalang Panginoon. Tinalakay na natin ang una kaugnay ng pahayag ng Panginoon tungkol sa pagtatayo ng Kanyang Iglesya sa katotohanang Siya ang Anak ng Diyos na buhay. Ngayon naman, tinutukoy ni Pedro ang isa pang dakilang karanasang naganap sa Bundok ng Pagbabagong-anyo.

“Bukod dito’y sisikapin ko na pagkamatay ko ay lagi ninyong maalaala ang mga bagay na ito. Sapagkat hindi kami sumunod sa mga katha na kinatha sa katusuhan, nang ipakilala namin sa inyo ang kapangyarihan at pagparito ng ating Panginoong Jesu-Cristo, kundi kami ay mga saksing nakakita ng Kanyang kamahalan. Sapagkat tumanggap Siya mula sa Diyos Ama ng karangalan at kaluwalhatian, nang dumating sa Kanya ang gayong tinig mula sa marilag na kaluwalhatian, Ito ang sinisinta

Kong Anak, na Siya Kong lubos na kinalulugdan. At ang tinig na ito na nanggaling sa Langit ay narinig namin, nang kami'y kasama Niya sa banal na bundok"—tt. 15-18.

Sa patnubay ng Espiritu Santo, inilalahad ni Pedro ang katotohanang magagamit ng Panginoon sa mga darating na araw para sa kaaliwan at pagpapakabanal ng mga mananampalataya. Tinutukoy niya ang sarili niyang kamatayan bilang isang exodo. Ang salitang isinaling "pagkamatay" ay talagang kapareho ng pamagat ng ikalawang aklat ng Lumang Tipan. Tugma ito sa naituro na natin. Sa kamatayan, lilisan si Pedro sa katawan at papasok sa presensiya ng Panginoon. Dahil nalalapit na ang pangyayaring ito, sinikap niyang linawin ang ilang bagay na magbibigay-liwanag sa mga banal. Itinatanggi niya na sumunod sila sa mga katha na kinatha sa katusuhan nang siya at ang iba pang kinasihang apostol ay nagpakilala ng kapangyarihan at pagparito ng Panginoong Jesu-Cristo. Sila'y mga saksing nakakita ng Kanyang kamahalan nang, sa Bundok ng Pagbabagong-anyo, Siya'y nagbagong-anyo sa harap nila, at ang kaluwalhatian mula sa loob Niya ay nagliwanag hanggang sa mismong damit na suot Niya. Nagpakita sina Moises at Elias na kasama Niya noon, gaya ng alam natin, at nagsalita tungkol sa Kanyang pagpanaw na Kanyang gaganapin sa Jerusalem. Nang imungkahi ni Pedro na gumawa ng tatlong kubol o tabernakulo upang manatili sila roon, isang ulap ang lumilim sa tagpo, at isang tinig ang dumating mula sa Marilag na Kaluwalhatian, na nagsasabing, "Ito ang sinisinta Kong Anak, na Siya Kong lubos na kinalulugdan" (Mateo 3:17). Hindi ito panaginip, ni bunga ng isang nag-aalab na guni-guni; kundi sinabi ni Pedro, "Ang tinig na ito na nanggaling sa Langit ay narinig namin, nang kami'y kasama Niya sa banal na bundok." Doon ipinagkaloob ng Diyos

kina Pedro, Santiago, at Juan ang isang tanaw ng kaharian sa maliit na anyo. Nakita nila ang Panginoon kung ano Siya sa hinaharap kapag Siya'y bumalik upang hawakan ang Kanyang dakilang kapangyarihan at maghari.

Ang nakita at narinig nila sa Bundok ay nagpatibay sa salita ng hula na ibinigay sa Lumang Tipan. Iyon ang tinutukoy ni Pedro sa mga huling talata.

“At mayroon din kaming salita ng hula na lalong tiyak; na mabuti ang inyong ginagawa na inyong pinakikinggan, na gaya ng isang ilawang nagliliwanag sa isang madilim na dako, hanggang sa pumutok ang araw, at sumikat ang tala sa umaga sa inyong mga puso: na maalaman muna ninyo ito, na walang hula ng Kasulatan na anumang sariling pagpapakahulugan. Sapagkat hindi dumating kailanman ang hula sa pamamagitan ng kalooban ng tao: kundi ang mga banal na tao ng Diyos ay nagsalita ayon sa udyok ng Espiritu Santo”—tt. 19-21.

Kung ayon sa pagkakasalin ng unang bahagi ng ikalabinsiyam na talata sa Authorized Version, maaaring isipin natin na sinasabi ni Pedro na ang salita ng hula ay lalo pang tiyak kaysa sa tinig ng Ama o sa kaluwalhatian ng mga alagad; pero hindi iyon ang eksaktong sinasabi niya. Mas mabuting basahin ito nang ganito, “Mayroon din kaming salita ng hula na pinagtibay, at mabuting pakinggan ito ng mga mananampalataya sa kanilang puso, sapagkat ang ilawan ng hula ay gaya ng isang ilaw na nagliliwanag sa madilim na dako.” Layunin ng Diyos na liwanagan nito ang ating mga landas at magbigay ng liwanag sa ating mga kaluluwa hanggang sa pumutok ang araw, at sumikat ang tala sa umaga sa pagdating ng ating Panginoong Jesu-Cristo. Napakahalaga, kung gayon, na pakinggan natin ang inihayag sa mga kasulatang panghula;

pero sa kabilang banda, kailangan nating mag-ingat na huwag alisin ang ilan sa mga kasulatang ito sa kanilang konteksto at subukang ipaliwanag ayon sa mga partikular na pangyayari, sa halip na ayon sa buong plano ng Diyos, gaya ng inihayag sa Kanyang Salita. Walang hula ng Kasulatan na may sariling pagpapakahulugan; walang lubos na mauunawaan nang hiwalay sa iba. Itinuturing ng Roma ang pagbabawal na ito sa anumang sariling pagpapakahulugan bilang pagbabawal sa bawat mananampalataya na pag-aralan mismo ang Salita ng Diyos at magpaakay rito nang direkta, sa halip na sa pamamagitan ng pagpapakahulugang ibinigay dito ng iglesia at ng mga konseho nito. Pero hindi iyon ang nasa isip ni Pedro, kundi ang kahangalan ng pagkuha ng isang bahagi ng Salitang panghula at pagsisikap na ilapat ito sa ilang natatanging kalagayan, nang hindi napapansin ang konteksto nito at ang kaugnayan nito sa kabuuang takbo ng hula. Ito ay isang bitag na kinalantaran ng maraming nag-aaral ng hula, at marami sa kanila ang nabigo sa mismong puntong ito. Malaki ang kahulugan ng makitang ang hula ay iisang kabuuan, at “nalalaman ng Diyos ang lahat Niyang mga gawa mula pa nang lalangin ang sanlibutan” (Mga Gawa 15:18); at “hindi dumating kailanman ang hula sa pamamagitan ng kalooban ng tao: kundi ang mga banal na tao ng Diyos ay nagsalita ayon sa udyok (o pagkadala) ng Espiritu Santo.” Bagaman hindi Niya minabuting ibigay sa alinmang aklat ng Lumang Tipan ang buong paglalahad ng hinaharap tungkol sa maluwalhating kaharian ng Mesiyas at sa mga pangyayaring hahantong dito, sa pagsasaliksik sa mga sinulat ng lahat ng propeta at paghahambing ng kasulatan sa kasulatan, makikita ng isang tao, nang may kahit kaunting linaw, ang kahanga-hangang pagkakaisa ng Salitang panghula at ang kamangha-manghang

paraan ng paglalahad ng Diyos ng layunin Niya sa lahat ng panahon, na sa huli ay magtitipon sa lahat ng bagay kay Cristo, kung kailan, sa dispensasyon ng kaganapan ng mga panahon, Siya'y mahahayag bilang Hari ng mga hari at Panginoon ng mga panginoon.

2 Pedro, Kabanata 2: Lumalalang Pagtalikod at ang Panawagan sa Katuwiran

Nagsisimula na noon pa man ang mga maling aral na pumasok nang malalim sa mga iglesyang nakakalat sa buong mundo, gaya ng pinatutunayan ng mga huling sulat ni Pablo, at gaya rin ng pinatotohanan ng sulat ni Judas. Ito ang nasa isip ni Pedro nang ibigay niya ang kanyang huling mensahe sa mga banal; pero nakita niya nang una pa na mas matindi pang pagtalikod sa pananampalataya ang darating sa mga susunod na araw. Kaya nagbigay siya ng isang kinasihang babala, para hindi madala ang mga mananampalataya ng personalidad at ng husay mangumbinsi ng mga bulaang guro na nagkukunwaring mga lingkod ni Cristo.

Madalas nang mapansin kung gaano kalapit ang kabanatang ito sa Sulat ni Judas, at dahil dito ay may ilang nag-isip na ang isa ay sirang kopya lang ng isa pa. Ang dapat nating tandaan ay ang Espiritu Santo mismo ang kumasi sa dalawang manunulat na ito para ilarawan ang mga kalagayang haharapin ng Iglesya ng Diyos sa mga darating na taon. Kahit halos iisa ang paksang tinatalakay nila, may isang napakalinaw na pagkakaiba: idinidiin ni Pedro ang paglaganap ng mga teoryang hindi ayon sa Kasulatan; samantalang mas pinagtutuunan naman ni Judas ang bunga ng mga ito, ang paggawang dahilan ng biyaya ng Diyos para sa kahalayan. Kaya dalawang ulit ang babala, para iligtas ang mga hinirang ng Diyos sa pagkaligaw. Kapag naunawaan na natin na ang Espiritu Santo mismo ang Mayakda ng buong Kasulatan, hindi na tayo magtataka na magkahawig ang Kanyang pananalita sa pamamagitan ng iba't

ibang lingkod; sa totoo lang, iyon mismo ang dapat nating asahan. "Ang patotoo ng dalawang tao ay totoo," sabi sa atin; at sa dobleng patotoong ito ay idinidiin ng Diyos ang mga bagay na kailangan nating laging tandaan.

Mga Aral Mula sa Nakaraan Para sa Kasalukuyang Panahon

Sa mga talata 1 hanggang 10, ibinabalik ni Pedro ang ating isip sa mga kalagayan noong unang panahon na may mahahalagang aral para sa atin. Tingnan natin nang mabuti ang bahaging ito.

"Datapuwa't nagkaroon din naman ng mga bulaang propeta sa gitna ng bayan, gaya rin naman na sa inyo'y magkakaroon ng mga bulaang guro, na lihim na magpapasok ng mga hidwang pananampalatayang nakapapahamak, na ikinakaila pati ng Panginoon na sa kanila'y bumili, at magdadala sa kanilang sarili ng madaling pagkapahamak. At marami ang susunod sa kanilang mga gawang mahahalay; dahil sa kanila'y pagsasalitaan ng masama ang daan ng katotohanan. At sa kasakiman ay kalalakalin nila kayo sa pamamagitan ng mga pakunwaring salita: na ang kanilang hatol ay hindi na magluluwat mula pa nang una, at ang kanilang pagkapahamak ay hindi natutulog. Sapagka't kung ang Diyos ay hindi nagpatawad sa mga anghel nang sila'y magkasala, kundi sila'y itinapon sa Impiyerno, at ibinigay sa mga tanikala ng kadiliman, upang ilaan sa paghuhukom; at hindi nagpatawad sa sanlibutang una, kundi iningatan si Noe na tagapangaral ng katuwiran, na kasama ng pito pa, nang dalhin Niya ang baha sa sanlibutan ng masasama; at ang mga bayan ng Sodoma at Gomorra ay hinatulan Niya ng pagkagunaw, na pinapaging abo, na ginawa silang halimbawa sa mga magsisigawa ng masama pagkatapos; at iniligtas ang matuwid na si Lot, na totoong nahapis dahil sa kahalayan ng pamumuhay ng masasama

(sapagka't ang matuwid na taong yaon na tumatahan sa gitna nila, sa pagkakita at pagkarinig, ay nahapis ang kanyang matuwid na kaluluwa araw-araw dahil sa kanilang mga gawang masasama): ay nalalaman ng Panginoon kung paano iligtas ang mga banal sa tukso, at kung paano ilaan ang mga hindi matuwid sa ilalim ng parusa hanggang sa araw ng paghuhukom; datapuwa't lalung-lalo na ang mga nagsisilakad ayon sa laman sa kahalayan ng karumihan, at humahamak sa paghahari. Mga pangahas, mga mapagsariling kalooban, sila'y hindi natatakot magsalita ng masama sa mga may karangalan" (tt. 1-10).

Matapos ilabas ng Diyos ang Israel mula sa Ehipto, paminsan-minsan ay may lumilitaw na mga bulaang propeta na sumasalungat sa katotohanang inihayag Niya sa pamamagitan ng Kanyang mga lingkod na hinirang at pinahiran, mula pa noong panahong sinalungat nina Kore, Datan at Abiram si Moises, hanggang sa panahong bago dalhin sa pagkabihag ang Israel at ang Juda, sa ilalim ng Asiria at ng Babilonia. Kinalaban ang mga tunay na lingkod ng Diyos ng mga bulaang propetang ito na nagpipilit isubo sa bayan ang sarili nilang mga panaginip, sa halip na ang katotohanang ipinahayag ng mga taong pinaliwanagan ng Diyos. Ganito na rin ang nagsisimulang mangyari sa mga Cristiano kahit noong panahon pa ng mga apostol, at nakita ng Diyos nang una pa na may lilitaw na mga bulaang guro sa lahat ng siglo bago ang muling pagdating ng ating Panginoong Jesu-Cristo. Patago ang pasok ng mga bulaang gurong ito. Lihim o palihim nilang ipinapasok ang mga maling aral. Hindi ugali ng mga guro ng kamalian na lantarang ipahayag ang kanilang aral at kalabanin ang katotohanan sa simula pa lang. Kadalasan ay pailalim ang kanilang paraan; sinisikap muna nilang makuha ang tiwala ng bayan ng Diyos

bago nila ipaalam ang tunay nilang paniniwala. Madalas itinatago ng ganitong mga bulaang guro ang kakaiba nilang mga aral sa pamamagitan ng paggamit ng mga salitang karaniwan sa tamang doktrina, pero binibigyan nila ito ng ibang-iba na kahulugan kaysa sa karaniwang tinatanggap. Kapag nakasingit na sila at nakuha na ang tiwala ng bayan ng Diyos, wala na silang pinipigilan, hanggang sa ikaila pa nila ang Panginoong bumili sa kanila, kaya inilalantad nila ang sarili sa hatol ng Diyos. Kung sila lang ang mapaparusahan, maliit na bagay pa sana iyon; pero ang malungkot na bunga ng kanilang ministryong hindi ayon sa Kasulatan ay ang madaling pagsunod ng mahihina at kulang sa turo sa mga nakapapahamak na gawi ng mga mapanlinlang na kinatawang ito ni Satanas. Dahil dito, ang daan ng katotohanan, ibig sabihin, "ang pananampalatayang minsan magpakailanman ay ibinigay sa mga banal," ay kinukutya at pinagsasalitaan ng masama.

Marami tayong maibibigay na halimbawa ngayon sa iba't ibang grupo, kung saan ang pinakadakila at pinakamahahalagang bagay ng Diyos ay itinatakwil at pinagtatawanan ng mga taong nahawa sa maling paniniwala dahil nakinig sila sa mga erehe o hidwang gurong ito. Ang maling aral ay parang lebadura. Gaya ng sinabi ni Apostol Pablo nang labanan niya ang legalismo ng mga Judio na kumakalat sa mga taga-Galacia, "Ang kaunting lebadura ay nagpapakumbo sa buong limpak" (Galacia 5:9). Ang lebadura ay kabulukan, at likas dito na bulukin ang lahat ng madikitan nito. Ganyan din ang maling doktrina.

Sa likod ng bawat sistema ng kamalian ay ang kasalanan ng kasakiman. Sinisikap ng mga tao na hilahin ang mga alagad para sumunod sa kanila para pagkakitaan sila, kaya gaya ng

paliwanag ni Pedro dito, "Sa kasakiman ay kalalakalin nila kayo sa pamamagitan ng mga pakunwaring salita." Kung hindi dahil sa usapin ng pera, mapapaisip ka kung gaano katagal pa tatagal ang maraming sistema ng kamalian. Nakakalungkot na may mga taong ganoon kababa na sisikaping magpayaman sa pamamagitan ng pagiging madaling maniwala ng mga kaluluwang inililigaw nila. Ang hatol sa ganitong mga tao ay parang espada ni Damocles na nakabitin sa ibabaw ng kanilang ulo, at kahit parang natutulog ito sa ngayon, hindi magtatagal at babagsak ito nang may kakila-kilabot na bunga sa lahat ng ganitong mga bulag na umaakay sa mga bulag.

Sa talata 4 ay ipinapaalala sa atin ang pagtalikod ng mga anghel. Ang mga ito, na nilikhang walang sala, ay sumunod sa pangunguna ni Satanas at nagkasala kahit sa langit. Hindi sila pinatawad ng Diyos, kahit napakataas ng uri ng mga nilalang na ito; kundi itinapon Niya sila sa Tartarus, ang pinakamalalim na kailaliman ng Impiyerno. Doon ay nakagapos sila sa mga tanikala ng kadiliman, naghihintay sa huling paghuhukom. Mukhang napakalinaw na dalawang magkahiwalay na pagtalikod ng mga anghel ang tinutukoy ng Kasulatan. Kahit si Satanas ang nangunguna sa dalawa, hindi sabay na nangyari ang mga ito. Si Satanas mismo ay hindi pa nakagapos sa Tartarus, at hindi siya magagapos hangga't hindi siya naitatapon sa kalaliman na walang hanggan, na mangyayari bago ang isang-libong-taong paghahari ng ating Panginoong Jesu-Cristo, gaya ng natututunan natin sa Apocalipsis 20:1. Ang mga anghel na sumunod sa kanya sa una niyang paghihimagsik ay mukhang sila rin ang mga demonyo na laging kumakalaban sa katotohanan ng Diyos at lalong naging aktibo sa pagsalungat sa Panginoong Jesu-Cristo noong narito Siya sa lupa. Si Satanas ay tinatawag na Prinsipe ng kapangyarihan ng hangin,

at siya at ang kanyang mga kampon ay malaya pa ring gumagala at inilalarawan bilang masasamang espiritu sa sangkalangitan. Kaya nakapagsasagawa sila ng walang-tigil na pakikidigma laban sa mga banal. Ang kasalanan ng mga anghel na binanggit dito sa Ikalawang Pedro, at gayundin sa Sulat ni Judas, ay mukhang may natatanging uri, at maaaring ito ang tinutukoy sa Genesis 6:2, kung saan mababasa natin,

"Nakita ng mga anak ng Diyos na magaganda ang mga anak na babae ng mga tao; at sila'y nangagsikuha ng kanilang mga asawa sa lahat ng kanilang pinili." Aminado tayong napakahiwigang talata nito, pero inunawa ito ng marami na ang ibig sabihin ay may ilang anghel, gaya ng mga tinatawag sa aklat ng Job na "mga anak ng Diyos," na iniwan ang sarili nilang tahanan at bumaba sa lupa at sinapian ang katawan ng mga tao, at inudyukan sila sa mga bawal na pagnanasa, na nagbunga ng kabulukan at karahasan na naging dahilan ng baha.

Nang lumaganap ang bahang iyon sa buong sanlibutan ng masasama, at nilipol ang mga nagpumilit sa pagsalungat nila sa katotohanan, iniligtas ng Diyos si Noe at ang kanyang pamilya, walong tao lahat. Tinatawag dito si Noe na tagapangaral ng katuwiran. Walang duda na nangaral siya hindi lang sa salita ng bibig kundi pati sa kanyang mga gawa. Tama ang nagsabi na bawat pakong ipinukpok ni Noe sa arka ay isang sermon sa masamang salinlahing iyon, na nagpapahayag na malapit nang dumating ang hatol.

Sunod nating makikita ang pagbanggit sa hatol sa Sodoma at Gomorra. Ibinigay ng mga lungsod na ito ang sarili sa ganoon katinding kasamaan kaya hindi na matiis ng Diyos ang mga naninirahan doon, kaya ginunaw Niya sila, nilipol sila sa pamamagitan ng apoy mula sa langit, at ginawa silang

halimbawa o babala sa mga mamumuhay sa ganoon ding kasamaan sa mga susunod na araw. Nang gunawin ng Diyos ang mga lungsod na ito sa kapatagan, iniligtas Niya ang matuwid na si Lot, na maraming taong nanirahan sa Sodoma, kahit nababagabag siya sa maruming pamumuhay ng masasama. Baka hindi natin naisip kailanman na karapat-dapat si Lot na tawaging taong matuwid, pero ganoon siya tinawag dito ng Espiritu Santo. Isa siyang taong matuwid na nakatira sa maling lugar; kaya palagi siyang nahahapis; laging nababagabag ang kanyang matuwid na kaluluwa sa mga naririnig at nakikita niya sa mga taong kasama niyang nakatira. Mapapansin na kahit tinatawag siya rito na "matuwid," hindi natin makikita ang kanyang pangalan sa ikalabing-isang kabanata ng Sulat sa mga Hebreo. Hindi kailanman masasabi na "sa pananampalataya ay nanirahan si Lot sa Sodoma": sa halip, kakulangan ng pananampalataya ang nagdala sa kanya roon. Inasahan niyang mapapaganda niya roon ang kanyang kalagayan sa mundo. Sa huli, nang bumagsak ang hatol, naligtas siya, pero *gaya* ng sa pamamagitan ng apoy. Nilamon ng sunog ang lahat ng pinaghirapan niya sa lahat ng taong iyon na nanirahan siya sa Sodoma.

Kung paanong iniligtas ng Panginoon sina Noe at Lot bago bumagsak ang mga hatol, ganoon din ngayon, hindi Niya kailanman nakakalimutan ang Kanyang sariling bayan; at alam Niya kung paano iligtas ang mga banal sa mga pagsubok at tukso, mga pag-uusig, at lahat ng uri ng kapighatian, at kung paano ilaan ang mga hindi matuwid hanggang sa araw ng paghuhukom para parusahan. Madalas ay parang habang lalong sumasama ang tao, lalo pa siyang umuunlad sa mundong ito; samantalang ang matuwid ay halos walang-tigil na naghihirap. Pero pinahihintulutan ng Diyos na dumating

ang pagsubok sa Kanyang sariling bayan para sa kanilang pagdidisiplina; samantalang hinahayaan muna Niya ang masasama na magpakasaya ngayon, gaya ng sinasabi natin, pero hahatulan sila ayon sa kanilang mga gawa kapag humarap na sila sa Kanya sa wakas.

Sa talata 10 ay may ilang katangiang ipinakikita sa atin na nagpapakilala sa mga bulaang gurong ito. Dahil walang kapangyarihang pumigil sa laman ang mga kasinungalingang ipinapahayag nila, lihim at madalas ay lantaran silang namumuhay sa kahalayan ng karumihan, at gumagawa ng dahilan para sa masama nilang pag-uugali. Hinahamak nila ang awtoridad at ayaw nilang pasakop kaninuman. Mga pangahas sila, nangangahas na halughugin ang mga hiwagang hindi man lang tinatangkang silipin kahit ng mga pinakamakadiyos; mapagsariling kalooban sila, pilit na ipinapasunod ang gusto nila, at hindi sila natatakot magsalita ng masama laban sa mga nasa pinakamataas na katungkulan, ganoon sila kapalalo at kayabang.

Mga Katangian ng mga Gurong Tumalikod sa Pananampalataya

Sa mga talata 11 hanggang 17 ay may dagdag pang katibayan ng tunay na kalikasan ng mga tumalikod na ito.

"Samantalang ang mga anghel, bagama't lalong dakila sa lakas at kapangyarihan, ay hindi nagsisipagdala ng kapintasang hatol laban sa kanila sa harapan ng Panginoon. Datapuwa't ang mga ito, na tulad sa mga hayop na walang bait, na ipinanganak na talagang ukol sa panghuli at paglipol, na nagsisipagsalita ng masama sa mga bagay na hindi nila nalalaman, ay lubos na mapapahamak sa kanilang sariling kabulukan, na magsisitanggap ng ganti ng kalikuan; na inaari nilang

kaligayahan ang magpakalayaw sa kaarawan. Mga dungis sila at mga kapintasan, na nagpapakalayaw sa kanilang mga daya habang nakikipagpiging sa inyo; na may mga matang puno ng pangangalunya, at hindi mapigilan sa pagkakasala; na umaakit sa mga kaluluwang hindi matatag; may pusong sanay sa kasakiman; mga anak ng sumpa; na sa pagkaiwan nila sa matuwid na daan, ay nangaligaw, na nagsisunod sa daan ni Balaam na anak ni Bosor, na umibig sa upa ng kalikuan; datapuwa't sinaway dahil sa kanyang sariling pagsalangsang: ang asnong pipi na nagsalita ng tinig ng tao ay pumigil sa kaululan ng propeta. Ang mga ito'y mga balong walang tubig, at mga ulap na itinataboy ng bagyo; na sa kanila'y itinataan ang kakapalan ng kadiliman magpakailanman" (tt. 11-17).

Habang ipinagmamalaki ng masasamang taong ito ang sarili laban sa lahat ng awtoridad, maging ng tao, ng anghel o ng Diyos, ang mga hinirang na anghel, ang mga iningatan ng Diyos para hindi mahulog sa kasalanan, na di-hamak na mas dakila sa lakas at kapangyarihan kaysa sa mga tao rito sa lupa, ay hindi nangangahas na magdala ng mapanlait na paratang kahit laban sa mga kauri nilang tumalikod sa Diyos. Sinasabi sa atin ni Judas na si Miguel na arkanghel ay hindi nagdala ng mapanlait na paratang laban kay Satanas, kundi sinabi lang, "Sawayin ka ng Panginoon." Pero ang mga lider na ito na tumalikod sa pananampalataya ay umaasal na parang mga hayop na walang bait na ipinanganak para hulihin at lipulin. Ang mga hayop na ito, dahil walang talino, ay kumikilos ayon sa sarili nilang mababangis na pagnanasa, at ginagaya sila ng mga bulaang gurong binabalaan ni Pedro, na nanlalait sa mga bagay na ipinaalam ng Diyos sa Kanyang Salita pero hindi naman nila nauunawaan. Dahil tinatanggihan nila ang katotohanan, tiyak na pababayaang silang mapahamak sa sarili nilang kabulukan, at

pagdating ng takdang panahon ay gagantihan sila ayon sa kalikuan ng kanilang pamumuhay. Namuhay sila na para bang ang pinakamalaki nilang layunin ay bigyang-kasiyahan ang mga hangarin ng sarili nilang puso. Itinuring nilang kaligayahan ang magpakalayaw sa araw: aabutan sila ng gabi na lubos na hindi handa sa hatol na talagang nararapat sa kanila.

Habang humahalo ang mga gurong ito ng kamalian sa bayan ng Diyos, sila ay mga dungis at mga kapintasan, sumisira at gumugulo sa pakikisama ng mga banal, ibinibigay ang sarili sa pagpapakasasa habang nakikipagpiging sa mga Cristiano na para bang kabilang sila sa pamilya ng Diyos. Dahil walang kapangyarihan ang kamalian na supilin ang makasalanang pagnanasa ng likas na pagkatao, inilalarawan sila na may mga matang puno ng pangangalunya; hindi sila makatigil sa pagkakasala. Ang kapangyarihan lang ng Espiritu Santo ang makasusupil at makapipigil sa mga pagnanasa ng laman. Hindi ito kailanman nagagawa ng mga maling doktrina. Habang inaakit o inililigaw nila ang mga kaluluwang hindi matatag, ibig sabihin, ang mga hindi nakaugat nang mabuti sa katotohanan ng Diyos, pinatutunayan nila na sila ay isinumpang lahi na ang puso ay sinanay hindi sa pagiging makadiyos kundi sa mga gawaing sakim.

Sinasabi sa atin ng talata 15 na dahil iniwan nila ang matuwid na daan, naligaw sila, at sinundan ang daan ni Balaam, na anak ni Bosor, na umibig sa upa ng kalikuan. Habang nagkukunwaring nagpapasakop sa Panginoon, nananabik si Balaam sa kayamanang iniaalok sa kanya ni Balak kung susumpain lang niya ang Israel para sa kanya. Habang nagmamadali si Balaam sa kanyang lakad, dahil naaakit ng pagnanasang kumita, pati ang hayop na sinasakyan niya ay

sumaway sa kanya, nang makita nito ang isang anghel ng Diyos sa daan na nagsisikap pabalikin ang sakim na propeta mula sa kanyang landas. Maaaring pagtawanan at kutyain ng mga tao ang ideya na nagsalita ang isang asno sa tinig ng tao, pero ang nakakakilala sa Panginoon ay maaalala na sa Diyos ay walang imposible.

Kahit ipinapangalandakan ng mga nagpapalaganap ng di-banal at di-maka-Kasulatang mga teorya na nasa kanila mismo ang mensaheng kailangan ng tao, ang totoo ay wala silang anumang makapagbibigay ng tagumpay laban sa kasalanan o ginhawa sa nababagabag na budhi. Para silang mga balong walang tubig na binibigo lang ang mga uhaw na lumalapit sa kanila, o parang mga ulap na mukhang malapit nang magbuhos ng nakapagpapaginhawang ulan pero tinatangay ng malalakas na hangin, at kaya naiiwan ang lupa na tuyo at tigang gaya ng dati. Tiyak ang kapahamakan ng mga mapanlinlang na gurong ito. Ang kakapalan ng kadiliman ang kanilang bahagi magpakailanman. Ang nakakalungkot ay kahit sa mga nagpapakilalang Cristiano, napakarami ang handang makinig sa mga mapagpanggap na tagapaglako ng mga maling sistemang ito, para lang mapahamak sa huli kapag natuklasan nilang wala na silang naiwang anumang mapagpapahingahan ng puso at budhi para sa walang hanggan.

Ang Pagtalikod sa Katotohanan Tungo sa mga Maling Pilosopiya ng Sanlibutan

"Sapagka't sa pagsasalita ng mga malalaking salitang walang kabuluhan, ay inaakit nila sa mga kahalayan ng laman, sa pamamagitan ng maraming kalibugan, ang mga totoong nagsitakas sa mga nangabubuhay sa kamalian. Na ipinangangako sa kanila ang kalayaan, samantalang sila rin ay

mga alipin ng kabulukan: sapagka't ang nadaig ng isang tao ay siya namang umaalipin sa kanya. Sapagka't kung, pagkatapos na sila'y makatakas sa mga karumihan ng sanlibutan sa pamamagitan ng pagkakilala sa Panginoon at Tagapagligtas na si Jesu-Cristo, ay muling nasilo sila doon at nadaig, ay lalong sumama ang kanilang huling kalagayan kaysa una. Sapagka't magaling pa sa kanila ang hindi nakakilala ng daan ng katuwiran, kaysa, pagkatapos na makakilala, ay *magsitalikod* sa banal na utos na ibinigay sa kanila. Nangyari sa kanila ang ayon sa tunay na kawikaan, Ang aso ay bumalik sa kanyang sariling suka, at ang babaeng baboy na pinaliguan ay bumalik sa paglulubalob sa pusalian" (tt. 18-22).

Isang bagay ang tanggapin ang Cristianismo bilang isang sistema; ibang-iba naman ang makilala si Cristo bilang Tagapagligtas at Panginoon. Sa lahat ng tunay na ipinanganak na muli ay masasabi na "lalong dakila Siya na nasa inyo kaysa sa nasa sanlibutan" (1 Juan 4:4). Iniingatan sila sa kamalian habang nagpapatuloy sila na umaasa sa Salita ng Diyos ayon sa pagbubukas nito sa kanila ng Espiritu Santo. Pero ang mga basta lang tumanggap ng isang sistema ng mga doktrina, gaano man iyon katama, ay laging nanganganib na bitawan ito para sa ibang sistema at sa gayon ay maging mga tumalikod sa pananampalataya, nasisilo ng mga mapagmalaking pananalita ng mga bulaang guro na umaakit sa pamamagitan ng mga pagnanasa ng laman, sa pagtuturo ng mga doktrinang kaakit-akit sa mga pusong naging malibog na. Ang mga minsang mukhang lubos nang nakalaya sa kasalanan at sa kahangalan nito ay madaling malinlang, at mapapaniwala na may tinatanggap silang mas mataas kaysa sa nasa kanila na. Pero habang nangangako ang mga gurong ito ng kalayaan sa mga nalinlang nila, sila mismo ay mga alipin ng kabulukan, dahil

wala silang alam sa kalayaan ng biyaya, kundi sa halip ay ibinigay nila ang sarili sa kalayawan. Dahil nadaig sila ng kasalanan, naalipin sila nito.

Ang mga talata 20 at 21 ay inunawa ng ilan na nagtuturo na kahit tunay nang ipinanganak na muli ang mga tao, nanganganib pa rin silang tumigil sa pagiging mga anak ng Diyos at muling maging binhi ni Satanas. Mabuting pansinin na hindi tunay na pananampalataya ang tinutukoy dito ng Espiritu ng Diyos kundi pagpapanggap lang o pagpapahayag sa bibig. Ang tinutukoy Niya ay ang mga nakatakas sa mga karumihan ng sanlibutan sa pamamagitan ng pagkakilala sa Panginoon at Tagapagligtas na si Jesu-Cristo; ibig sabihin, dahil tinanggap nila ang mga doktrina ng Cristianismo, sinasabi nilang iniwan na nila ang sanlibutan, ang mga kasalanan nito at kahangalan nito, pero hindi sila kailanman binigyan ng bagong kalikasan. Hindi sila ipinanganak ng Diyos. Kaya laging naroon ang pagnanasang bigyang-kasiyahan ang mga pita ng laman, at kapag nakaharap nila ang mga maling aral na ito, madali silang nasisilo at nadadaig, at kaya ang huli nilang kalagayan ay mas masama pa kaysa sa una: ibig sabihin, matapos nilang bitawan ang pagpapahayag ng Cristianismo at sumama sa isang mali at di-banal na sistema ng aral, iwinawaksi nila ang lahat ng pagpipigil sa kanilang mga pita at namumuhay nang mas masahol pa kaysa noong bago sila nagpahayag na nagbalik-loob. Tungkol sa kanila ay sinabi ni Pedro, "Magaling pa sa kanila ang hindi nakakilala ng daan ng katuwiran, kaysa, pagkatapos na makakilala, ay magsitalikod sa banal na utos na ibinigay sa kanila." Ang sinumang nakakilala sa mga turo ng Cristianismo ay nakakaalam ng daan ng katuwiran. Maaaring sumunod pansamantala sa daang iyon ang mga taong hindi naman talaga personal na nakakakilala kay Cristo. Tungkol sa

mga tumalikod nang ganito ay mababasa natin, "Nangyari sa kanila ang ayon sa tunay na kawikaan, Ang aso ay bumalik sa kanyang sariling suka, at ang babaeng baboy na pinaliguan ay bumalik sa paglulubalob sa pusalian." Napakagandang sinabi minsan ni Charles H. Spurgeon, "Kung ang asong iyon o ang baboy na iyon ay ipinanganak na muli at tumanggap ng kalikasan ng isang tupa, hindi na sana ito bumalik kailanman sa karumihang inilalarawan dito." Higit sa isang beses na ginamit sa Kasulatan ang aso bilang sagisag ng mga bulaang guro.

Ang baboy ay ang likas na tao na maaaring nalinis sa labas pero mahal pa rin ang lubluban ng baboy, at sa sandaling mawala ang pumipigil sa kanya, babalik siya sa karumihang dati niyang kinabubuhayan.

2 Pedro, Kabanata 3: Nakatanaw sa Kaganapan

Habang inaabangan ni Pedro ang araw na tatatakan niya ang sarili niyang patotoo para kay Cristo sa pamamagitan ng pag-aalay ng kanyang buhay, gaya ng inihula ng Panginoon, lalo siyang nananabik na gisingin ang mga banal sa pangkalahatan sa kahalagahan ng pananatili ng kanilang tiwala sa inihayag ng Diyos tungkol sa hinaharap ayon sa hula, o gaya ng sinasabi natin, "ang mga huling bagay." Naipaalala na niya sa mga sinulatan niya na ang hula ay isang ilawan na nagbibigay-liwanag sa manlalakbay sa madilim na daan habang tinatahak niya ang kanyang landas sa sanlibutang ito patungo sa kapahingahan sa Canaan na magiging kanya sa dulo ng paglalakbay.

Ngayon naman ay idinidiin ni Pedro kung gaano kahalaga na laging tandaan ang patotoo ng mga propeta at mga apostol, sa panahong marami ang lubusang magtatakwil sa mga ito.

Paglimot sa Nakaraan at Pagtanggì sa Hinaharap

"Ito ngang ikalawang sulat, mga minamahal, ay isinusulat ko sa inyo; at sa dalawang ito ay pinupukaw ko ang inyong tapat na pag-iisip sa pamamagitan ng pagpapaalala; upang inyong alalahanin ang mga salitang sinalita nang una ng mga banal na propeta, at ang utos ng Panginoon at Tagapagligtas sa pamamagitan ng inyong mga apostol: na maalaman muna ito, na sa mga huling araw ay magsisipariritong may pagdudusta ang mga manunuya, na magsisilakad ayon sa kanilang sariling mga masamang pita, at magsisipagsabi, Saan naroon ang pangako ng Kanyang pagparito? sapagka't buhat nang

mangatulog ang mga magulang, ang lahat ng mga bagay ay nananatili gaya ng mula nang pasimula ng paglalang. Sapagka't ito'y sadyang kinalilimutan nila, na nang una, sa pamamagitan ng salita ng Diyos ay nagkaroon ng mga langit, at isang lupa na inanyo mula sa tubig at sa gitna ng tubig; na sa pamamagitan ng mga ito ang sanlibutan nang panahong yaon, palibhasa'y inapawan ng tubig, ay napahamak: datapuwa't ang mga langit at ang lupa ngayon, sa pamamagitan din ng salita ring yaon ay iningatan, na itinataan sa apoy, na itinataan sa araw ng paghuhukom at ng paglipol sa mga taong masasama" (tt. 1-7).

Sa pagsulat ng Ikalawang Sulat na ito, sa patnubay ng Espiritu ng Diyos, hindi gaanong sinisikap ni Pedro na magbukas ng mga bagong tanawin ng katotohanan, kundi gisingin ang isip ng mga banal sa napakalaking kahalagahan ng pag-alala sa mga natutunan na nila. Ang mga salitang sinalita noong panahon ng Lumang Tipan ng mga banal na propeta, at ang mga dagdag na pahayag na ipinaalam sa pamamagitan ng mga apostol ng bagong dispensasyon, ay hindi dapat kalimutan kailanman. Si Pedro mismo ay sumulat bilang isa sa huling grupong ito, dahil malinaw na itinalaga siya bilang apostol ng Panginoong Jesus, at kinilala ng kanyang mga kapatid na natatanging angkop na magpahayag ng Ebanghelyo sa mga Judio. Kapag sinasabi sa atin ni Pablo sa Sulat sa mga taga-Galacia na kinilala ng mga kapatid sa Jerusalem na ipinagkatiwala sa kanya ang Ebanghelyo para sa mga hindi tuli, gaya ng pagkakatiwala kay Pedro ng Ebanghelyo para sa mga tuli (Galacia 2:7), hindi natin dapat isipin na ang ibig niyang sabihin ay may pangunahing pagkakaiba sa mismong mga mensahe. Sa halip, inihanda ng Diyos si Pablo sa napakalinaw na paraan para dalhin ang Ebanghelyo sa mga Gentil; samantalang si Pedro ay mas angkop na maglingkod ng Salita ng biyaya sa mga Judio. Dahil

sa kanyang ministryo, marami sa mga nangalat ang nakakilala sa Panginoon. At bilang pagsunod sa utos na ibinigay kay Pedro sa baybayin ng Dagat ng Galilea, pinasan niya ang pagpapakain sa mga tupa at mga kordero ng kawan ni Cristo, sa salita ng bibig at sa mga Sulat na ito. Kaya inilalagay niya sa harap nila, sa pinakamatinding paraang posible, ang pangangailangang laging tandaan ang Banal na Kasulatan ng Luma at Bagong Tipan. Ilang siglo nang kumpleto ang Lumang Tipan, pero hindi pa kumpleto ang Bagong Tipan; gayunman, marami na sa mga aklat nito ang umiikot na, at kasama na rito ang lahat ng Sulat ni Pablo, gaya ng makikita natin mamaya sa pag-aaral ng mga huling talata ng kabanata ring ito. Dahil kinikilala niya sa mga aklat na ito ang patotoo ng Diyos mismo, na sa pamamagitan ng Espiritu Santo ay kumasi sa mga taong sumulat ng bawat bahagi ng Salita, hinihimok ni Pedro ang mga banal na huwag pabayaan ang Kasulatan kundi laging ingatan ito sa kanilang puso, para magbigay-liwanag ito hindi lang sa kasalukuyang landas kundi pati sa hinaharap na kanilang tinatahak nang mabilis. Paulit-ulit nang inihula ng mga propeta at mga apostol na sa mga huling araw ay may mga lubusang magtatakwil sa katotohanan ng banal na pahayag tungkol sa pagbabalik ng Panginoon. Kamumuhian ng mga manunuyang ito ang katotohanan dahil nakakasagabal ito sa sarili nilang makasariling pagnanasa, at tutuyain nila ang posibilidad pa lang ng ikalawang pagdating ng Tagapagligtas. Ang sinabi ni Pedro na mangyayari sa hinaharap at mahahayag sa mga huling araw ay nakikita na natin ngayon na ganap nang lumago sa palibot natin. Saanman ay makikita natin ang mga taong lumalakad ayon sa sarili nilang masasamang pita, kinukutya ang aral ng nalalapit na pagbabalik ng Panginoon na para bang ito ay napakakatawa-tawa at hindi dapat pag-isipan kahit

sandali ng mga taong matino ang isip. Kahit sa mga pulpito ng mga iglesyang nagpapakilalang tama ang doktrina, maraming ministro ngayon ang ganito ang paninindigan: alinman sa ikinakaila nilang itinuturo mismo ng Biblia ang ikalawang pagdating ni Cristo, o kaya ay sinasabi nilang kahit inihula pa ito ni Cristo at itinuro ng Kanyang mga apostol, dapat itong ituring na isang walang-kabuluhang panaginip. Pakutya pang nagtatanong ang mga taong ito, "Saan naroon ang pangako ng Kanyang pagparito?" Ipinapahayag nila na "buhat nang mangatulog ang mga magulang, ang lahat ng mga bagay ay nananatili gaya ng mula nang pasimula ng paglalang," ibig sabihin, iginigiit nila na walang anumang katibayan sa kasaysayan ng nakaraan o sa mga kalagayan ngayon na nagpapakitang natutupad ang alinmang pahayag ng hula. Kahit marurunong sila sa mga bagay ng sanlibutang ito, lubos silang mangmang sa mga tanda ng panahon, mga tandang madaling nakikilala ng mga taong espirituwal at makadiyos, pero lubos namang binabalewala ng mga makalaman at mahahalay na lider na ito ng relihiyosong kaisipan. Kung paanong noong mga araw bago ang baha ay ayaw paniwalaan ng mga tao sa panahon ni Noe ang patotoo ng Panginoon tungkol sa darating na hatol, at hindi nila nalaman hanggang sa dumating ang baha at tangayin silang lahat, ganoon din ang mangyayari sa marami sa salinlahing ito na pakutyang itinatapon ang lahat ng itinuturo ng Kasulatan tungkol sa darating na araw ng Panginoon; habang sa lahat ng oras ay humahagibis ang sanlibutan patungo sa nakakatakot na ipu-ipo ng araw na iyon ng poot.

Marami ang nakalimot na "sa pamamagitan ng Salita ng Diyos ay nagkaroon ng mga langit nang una, at isang lupa na inanyo mula sa tubig at sa gitna ng tubig; na sa pamamagitan ng mga

ito ang sanlibutan nang panahong yaon, palibhasa'y inapawan ng tubig, ay napahamak." Ang mga taong nabuhay bago ang baha ay nagsabi sa Diyos, "Lumayo Ka sa amin; sapagka't hindi namin ninanasa ang kaalaman ng Iyong mga daan" (Job 21:14). Gaya ng ipinaalala ni Elifaz kay Job nang sabihin niya, "Iyo bang tatandaan ang dating daan na nilakaran ng mga masamang tao? na nangalis bago dumating ang kanilang panahon, na ang kanilang patibayan ay tinangay ng baha: na nagsabi sa Diyos, Lumayo Ka sa amin; at ano ang magagawa ng Makapangyarihan sa lahat para sa kanila? Gayon ma'y pinuno Niya ng mabubuting bagay ang kanilang mga bahay: nguni't ang payo ng masama ay malayo sa Akin" (Job 22:15-18). Ganoon din ang mangyayari sa marami sa panahong ito. Sadya nilang kinalilimutan ang pakikitungo ng Diyos sa mga tao noong nakaraan, kaya ayaw nilang maniwala sa anumang hula tungkol sa mga hatol na darating.

May isang bagay na kapansin-pansin sa pananalitang, "Iningatan, na itinataan sa apoy." Maaaring isalin ang talatang ito na "ang mga langit at ang lupa ay may nakaimbak na apoy, naghihintay sa araw ng paghuhukom at ng paglipol sa mga taong masasama." Maaaring may kaunti tayong ideya kung ano ang ibig sabihin nito kapag inisip natin ang kakila-kilabot na sakunang idinulot ng bomba atomika, na kahit sa mga nakatuklas nito ay isang nakakatakot na pagbubunyag ng mga kapangyarihang pangwasak na nakaimbak sa sangkalangitan. Kapag natapos na ang mahabang araw ng mundo, darating hindi ang isa pang baha kundi isang sunog na sasakop sa buong mundo, na lilinis sa daigdig na ito sa lahat ng itinayo ng tao sa loob ng libu-libong taon ng nakaraan, at maghahanda para sa bagong langit at bagong lupa na tinatahanan ng katuwiran.

Ang Araw ng Panginoon at ang Araw ng Diyos

"Datapuwa't, mga minamahal, huwag ninyong kalimutan ang isang bagay na ito, na ang isang araw sa Panginoon ay gaya ng isang libong taon, at ang isang libong taon ay gaya ng isang araw. Hindi mapagpaliban ng Panginoon ang Kanyang pangako, na gaya ng pagkukuro ng ilan na pagpapaliban; kundi Siya'y mapagpahinuhod sa inyo, na hindi ibig na ang sinuman ay mapahamak, kundi ang lahat ay magsipagsisi. Datapuwa't darating ang araw ng Panginoon na gaya ng magnanakaw sa gabi; na ang sangkalangitan ay mapapawi na may malaking ugong, at ang mga sangkap ay matutunaw sa matinding init, at ang lupa at ang mga gawang nasa lupa ay pawang masusunog. Yamang ang lahat ng mga bagay na ito ay mapupugnaw, ano ngang anyo ng mga pagkatao kayo sa lahat ng banal na pamumuhay at pagkamakadiyos, na hinihintay at pinakananasa ang pagdating ng araw ng Diyos, na dahil dito ang sangkalangitan, palibhasa'y nagniningas, ay mapupugnaw, at ang mga sangkap ay matutunaw sa matinding init? Gayon man, ayon sa Kanyang pangako, ay naghihintay tayo ng mga bagong langit at ng isang bagong lupa, na tinatahanan ng katuwiran. Kaya, mga minamahal, yamang inyong hinihintay ang mga bagay na ito, ay pagsikapan ninyo na kayo'y masumpungan Niyang payapa, walang dungis at walang kapintasan" (tt. 8-14).

Dahil hindi nakikita ng mga sadyang mangmang na ito ang mga katibayan nito, ikinakaila nila ang hindi nila nauunawaan, at, "Sapagka't ang hatol laban sa masamang gawa ay hindi isinasagawa agad, kaya't ang puso ng mga anak ng tao ay lubos na nakalagak sa paggawa ng masama," gaya ng sinasabi sa atin sa aklat ng Ecclesiastes (8:11). Kung parang naaantala ang hatol, hindi iyon dahil nakalimot ang Diyos, kundi dahil sa Kanyang malalim na malasakit sa mga taong naliligaw na, sa Kanyang

mapagmahal na kabaitan, ay nais pa rin Niyang iligtas. Ang ating mga isip ay hindi Kanyang mga isip, ni ang ating mga lakad ay Kanyang mga lakad, kundi kung paanong ang langit ay mas mataas kaysa sa lupa, gayon ang Kanyang mga lakad ay mas mataas kaysa sa ating mga lakad, at ang Kanyang mga isip kaysa sa ating mga isip (Isaias 55:8). Ang isang libong taon ay maaaring parang napakatagal sa mga taong ang haba ng buhay ay bihirang umabot ng isang siglo, pero ang isang araw sa Panginoon ay gaya ng isang libong taon, at ang isang libong taon ay gaya ng isang araw. Kaya, ayon sa pagbilang ng Diyos, hindi pa umaabot ng dalawang araw mula nang umalis ang Panginoong Jesus matapos ibigay ang pangakong, "Ako'y muling paririto" (Juan 14:3). Kaya hindi dahil nagpapabaya ang Panginoon sa Kanyang pangako, gaya ng hilig na isipin ng mga tao, kundi patuloy pang nagmamalasakit ang Kanyang puso sa mga nagpupumilit na maghimagsik laban sa Kanya; at naghihintay Siya sa biyaya, patuloy na ipinapahayag ang mensahe ng Ebanghelyo, at iniaalok ang kaligtasan sa lahat ng babaling sa Kanya nang may pagsisisi, dahil ayaw Niyang may sinumang mapahamak.

Pero kapag natapos na sa wakas ang araw ng biyaya, susunod naman dito ang araw ng Panginoon, at ang araw na iyon ay darating sa mga hindi sumasampalataya na gaya ng magnanakaw sa gabi. Ang araw ng Panginoon ay hindi dapat ipagkamali sa araw ni Cristo, na tumutukoy sa pagbabalik ng Panginoon sa alapaap para tawagin ang Kanyang mga banal na makasama Niya, kung kailan haharap sila sa Kanyang hukuman para gantimpalaan ayon sa sukat ng kanilang katapatan sa Kanya habang sila ay mga manlalakbay pa rito sa ibaba. Ang araw ng Panginoon ay kasunod niyon. Iyon ang panahon kung kailan ibinubuhos ang mga hatol ng Diyos sa lupa. Kasama rito

ang pagbaba ng Panginoon kasama ang lahat ng Kanyang mga banal para isagawa ang hatol sa Kanyang mga kaaway, at angkinin ang kahariang matagal nang inihula, at maghari sa katuwiran sa loob ng isang libong maluwalhating taon sa mismong mundong ito kung saan minsan Siyang ipinako sa krus. Sa pagtatapos ng dakilang araw na iyon ng Panginoon, ang mga langit at ang lupa ay mapapawi na may malaking ugong, at ang mga sangkap ay matutunaw sa matinding init. Ang huling pananalitang ito ay mas madaling maunawaan ngayon kaysa noong mga nakaraang siglo, dahil sa mga bagong tuklas tungkol sa lakas ng pagsabog ng ilang sangkap, gaya ng uranium, kapag isinailalim sa napakatinding presyon. Kasunod ng pagkawasak ng nilikhang sangkalangitan at ng mababang sansinukob na ito na kilala natin ngayon, darating ang katuparan ng hula ni Isaias (65:17) tungkol sa bagong langit at bagong lupa na tatahanan ng katuwiran magpakailanman. Ang walang-hanggang kalagayang ito ang araw ng Diyos, at dahil dito ay wawasakin ang kasalukuyang nilikhang langit at lupa. Walang katapusan ang araw ng Diyos; kasama rito ang lahat ng darating na panahon kung kailan ang kasalanan ay itataboy na magpakailanman mula sa sansinukob, at ang katuwiran ay makikita saanman. Naghihirap ang katuwiran sa kasalukuyang panahon. Ang mga nagnanais lumakad sa pagsunod sa Salita ng Diyos ay madalas inuusig ng mga nagsisikap panatilihin ang kasalukuyang kaayusan ng mga bagay. Sa isang-libong-taong paghahari ay maghahari ang katuwiran: matatatag saanman ang awtoridad ng Panginoong Jesus, at mapipigil ang kasamaan; pero sa walang-hanggang kalagayan ay tatahan ang katuwiran, dahil ang lahat ng kasamaan ay naitapon na sa dagat-dagatang apoy.

Isang Huling Babala

"At inyong ariing kaligtasan ang pagpapahinuhod ng ating Panginoon; gaya rin naman ng ating minamahal na kapatid na si Pablo, ayon sa karunungan ibinigay sa kanya, ay sumulat sa inyo; gaya rin naman sa lahat ng kanyang mga sulat, na doo'y sinasalita ang mga bagay na ito; na doo'y may ilang bagay na mahirap unawain, na isinisinsay ng mga walang natutunan at ng mga walang tiyaga, gaya naman ng ginagawa nila sa ibang mga kasulatan, sa kanilang sariling kapahamakan. Kaya nga, mga minamahal, yamang nangaalaman na ninyo nang una ang mga bagay na ito, ay mangagingat kayo, baka kung madala kayo sa kamalian ng masasama, ay mangahulog kayo sa inyong sariling katatagan. Datapuwa't magsilago kayo sa biyaya at sa pagkakilala sa ating Panginoon at Tagapagligtas na si Jesu-Cristo. Sumakanya nawa ang kaluwalhatian ngayon at magpakailanman. Amen" (tt. 15-18).

Kaya nga, ang pagtitiyaga at pagpapahinuhod ng Diyos sa sangkatauhan sa buong mga siglo ng kasaysayan ng tao ay laging may layunin: ang kaligtasan ng sinumang babaling sa Kanya, na ipinahahayag ang kanyang kasalanan at sumasampalataya sa mensahe ng Kanyang biyaya.

Idinagdag ni Pedro, "Gaya rin naman ng ating minamahal na kapatid na si Pablo, ayon sa karunungan ibinigay sa kanya, ay sumulat sa inyo." Napakalinaw na ito ay patunay na si Pablo ang sumulat ng Sulat sa mga Hebreo. Wala nang ibang sulat na maaaring tinutukoy niya sa talatang ito. Gaya ng nakita na natin, si Pedro mismo ay sumusulat sa mga Judiong nagbalik-loob, o mga Hebreo. Sinasabi niya sa atin na si Apostol Pablo ay sumulat din ng isang sulat sa parehong mga tao. Wala nang iba sa mga sulat ni Pablo na para sa mga Judiong nagbalik-loob

maliban sa Sulat sa mga Hebreo. At sa Sulat na iyon sa mga Hebreo ay pinatitibay ni Pablo ang patotoo ni Pedro tungkol sa mga katotohanang ito tungkol sa mga huling bagay na kalalahad lang niya. Sa Hebreo 12:25-29 ay makikita natin ang nagpapatibay na patotoong ito: "Ingatan ninyo na huwag ninyong itakwil Siya na nagsasalita. Sapagka't kung hindi nakatanan yaong mga nagsitakwil sa Kanya na nagbabala sa lupa, lalo pa nga tayong hindi makatatanan, kung tatalikod tayo sa Kanya na nagbababala mula sa langit: na ang Kanyang tinig nang panahong yaon ay umuga sa lupa: datapuwa't ngayo'y nangako Siya, na nagsasabi, Minsan pang uugain Ko hindi lamang ang lupa, kundi pati ng langit. At ang salitang ito, Minsan pa, ay nagpapakilala ng pag-aalis sa mga bagay na nauuga, na gaya ng mga bagay na ginawa, upang manatili ang mga bagay na hindi nauuga. Kaya, palibhasa'y tumanggap tayo ng isang kaharian na hindi mauuga, ay magkaroon tayo ng biyaya, upang sa pamamagitan nito ay makapaglingkod tayo sa Diyos na may pagkalugod, na may paggalang at takot ng makadiyos: sapagka't ang ating Diyos ay isang apoy na mamumugnaw." Dito ay inilalahad ang mismong mga katotohanang idinidiin ni Apostol Pedro. Kaya hindi na dapat pagdudahan na ipinapahayag ni Pedro na si Pablo ang sumulat ng partikular na Sulat na ito.

Pagkatapos ay sinasabi pa ni Pedro na sa natatanging sulat na ito sa mga Hebreo, gayundin sa lahat ng kanyang mga Sulat, ay sinalita ni Pablo ang mga bagay na ito; at sa mga sulat na ito ay may "ilang bagay na mahirap unawain, na isinisinsay ng mga walang natutunan at ng mga walang tiyaga, gaya naman ng ginagawa nila sa ibang mga kasulatan, sa kanilang sariling kapahamakan." Sa ganitong paraan ay kinikilala ni Pedro na ang mga sulat ni Pablo ay tinatanggap ng lahat ng

mananampalataya bilang tunay na Salita ng Diyos. Lalo na sa Sulat sa mga Hebreo, may ilang bahagi na nagdulot ng di-masukat na pagkabagabag sa mga mahina ang pagkaunawa sa dakilang plano ng Diyos. Halimbawa, ang mga bahaging gaya ng Hebreo 6:4-8 at 10:26-31. Gaano kadalas ginamit ng diyablo ang mga talatang ito para guluhin ang mga kaluluwang hindi matatag sa kakila-kilabot na isipin na baka nakagawa sila ng ilang kasalanang hindi mapapatawad at kaya wala nang pag-asa at hindi na maaabot ng awa! Kahit walang anumang ganoong ipinahihiwatig ang mga talata mismo, ginamit pa rin ito ng kaaway para bagabagin ang marami. Sa iba pang mga sinulat ni Pablo ay may mga bahaging ginamit nang mali sa ganito ring paraan, pero mas kapansin-pansin ito sa Hebreo kaysa sa alinmang ibang Sulat.

Nagtatapos si Pedro sa dalawang paalala. Sa talata 17 ay sinasabi niya, "Kaya nga, mga minamahal, yamang nangaalaman na ninyo nang una ang mga bagay na ito, ay mangagingat kayo, baka kung madala kayo sa kamalian ng masasama, ay mangahulog kayo sa inyong sariling katatagan." Walang sinumang mabibigo nang ganito kung nakatuon ang kanyang mata kay Cristo at nakatuon ang kanyang puso sa mga bagay na nasa itaas, kung saan nakaupo si Cristo sa kanan ng Diyos. Ang malubhang kamalian sa doktrina ay halos laging may kaugnayan sa isang pagkabigo sa moralidad. Habang lumalakad tayo sa harap ng Diyos sa kabanalan ng pamumuhay, iingatan tayo sa mga nakapapahamak na maling aral, at habang lumalakad tayo sa katotohanan, iingatan tayo sa kasalanan sa ating pamumuhay.

Ang huling paalala ay makikita sa huling talata: "Magsilago kayo sa biyaya at sa pagkakilala sa ating Panginoon at Tagapagligtas

na si Jesu-Cristo." Ito ang hindi nabibigong lunas sa lahat ng karamdamang espirituwal. Habang *patuloy* nating nakikilala nang lalong mabuti si Cristo at lalo tayong nagiging kawangis Niya, at habang kumakain tayo sa Kanyang Salita at naghahari ito sa ating puso, ang ating paglago ay magiging matatag at tuloy-tuloy.

Ang huling papuri ay napakaikli pero napakahalaga:

"Sumakanya nawa ang kaluwalhatian ngayon at magpakailanman. Amen." Gaano kaya naantig ang puso mismo ni Pedro habang isinusulat niya ang mga salitang ito! Nakilala niya nang malapitan si Cristo noong mga araw ng Kanyang pagkatao sa laman; siya mismo ay nabigo nang napakabigat noong gabi ng pagkakanulo; at napakapalad niyang ibinalik, nang lihim at hayagan, ng Panginoon mismo: kaya si Cristo ang naging buong-pusong pagnanasa ng kanyang kaluluwa. Siya lamang ang karapat-dapat sa lahat ng papuri at sa lahat ng kaluwalhatian, hanggang sa walang hanggang mga panahon, ang pinakadulong hangganan ng araw na iyon ng Diyos, ang araw ng walang hanggan na ating binabasa.

Mga Tala

1. Marami ang nag-iisip na iisa lang ang dalawang ito, at may kaunting posibilidad na ganoon nga. Nang sumulat ako tungkol sa Sulat ni Judas maraming taon na ang nakararaan, sinabi kong lubos akong kumbinsido rito, pero dahil sa karagdagang pag-aaral ay pakiramdam ko ngayon na malamang mali ang paninindigang ito. Sa aking maliit na aklat tungkol kay Judas ay hinayaan kong manatili ang pananaw na pinanghawakan ko noon, pero hinihimok ko ang mambabasa na timbanging mabuti ang kabilang pananaw at tanggapin ang mukhang pinakamapagkakatiwalaan.

Sa Diyos ang lahat ng kaluwalhatian.